ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
Π.Μ.Σ. ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Περιλήψεις και abstracts Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με έτος εισαγωγής το ακαδημαϊκό έτος 2005-06

Περιεχόμενα

426M/2005049 Αδαμίδου Αιμιλία 3
426M/2005043 Αποστόλου Δημήτριος 4
426M/2005037 Αρχοντάκη Αικατερίνη 5
426M/2005010 Βακάλης Γεώργιος 6
426M/2005019 Βαρσαμίδου Αθηνά 8
426M/2005001 Βινιέρης Δημοσθένης 11
426M/2005044 Γεργατσούλλη Ειρήνη 12
426M/2005035 Γκούντουρας Χαρίσιος 16
426M/2005018 Γουρναρόπουλος Γεώρ. 17
426M/2005020 Δημητρίου Χρήστος 22
426M/2005030 Δώσσας Απόστολος 24
426M/2005007 Ζιάκα Βασιλική 27
426M/2005033 Ζούκης Νικόλαος 28
426M/2005004 Ιατρίδη Τσαμπίκα 30
426M/2005016 Καβαδά Ελένη 31
426M/2005040 Καρατζά Βασιλική 32
426M/2005041 Κολυβοδιάκου Παναγιώτα 33
26M/2005039 Κοντάκος Παναγιώτης 36

426M/2005046 Λάττας Σπυρίδων....38
426M/2005028 Λέντα Θεοδώρα....42
426M/2005015 Μαρινάκης Νικόλαος....46
426M/2005034 Μουταφίδης Ιωάννης....47
426M/2005031 Μπακόπουλος Νικόλαος....49
426M/2005036 Μπαλαλής Σπυρίδων....50
426M/2005005 Μπελαδάκης Εμμαν. 51
426M/2005012 Μπελέση Δέσποινα 52
426M/2005002 Μπετζέλος Νικόλαος....53
426M/2005023 Νταβλαμάνου Μερόπη 55
426M/2005003 Παντζή Ανδριανή 56
426M/2005025 Παπαγεωργάκης Παναγιώτης 58
426M/2005024 Παπαγεωργίου Γεώργιος....62
426M/2005008 Παπαγεωργίου Ιωάν....64
426M/2005022 Παπαδοπούλου Αριστέα 68
426M/2005032 Παπαδρόσου Βασίλειος 71
426M/2005027 Παπαθεοδώρου Ηλιάνα 74
426M/2005011 Πρωτόπαπα Μαρία - Χρυσοβαλάντου....77
426M/2005006 Ρές Ιωάννης 78
426M/2005047 Σάββας Ιωάννης....79
426M/2005026 Σαμπάνη Παναγιώτα 80
426M/2005038 Σαρλής Ιωάννης 83
426M/2005021 Σέργη Ιωάννα....84
426M/2005050 Σιαμάγκας Δημήτριος....85
426M/2005009 Σίσκου Ιουλία....86
426M/2005048 Ταρασλιάς Κωνσταντίνος 89
426M/2005042 Τσαπρούνης Αθανάσιος 90
426M/2005013 Τσιόγκας Γρηγόριος....95
426M/2005045 Τσουρούλας Θεόδωρος....97
426M/2005029 Φιλιόπουλος Γεώργιος 101
426M/2005014 Φράγκου Ελένη 105

426Μ/2005049 Αδαμίδου Αιμιλία

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Συμβουλευτική Γονέων με Παιδιά με Πολλαπλές Αναπηρίες»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Οι στάσεις της οικογένειας απέναντι στο φαινόμενο της αναπηρίας αντανακλούν την κυρίαρχη ιδεολογία για τις μειονοτικές ομάδες. παρόλο που έγιναν σημαντικά βήματα προόδου και εκσυγχρονισμού της κοινωνίας, αυτή εξακολουθεί να τηρεί υποκριτική στάση γιατί η αποασυλοποίηση του νου από τις καθηλώσεις και τα στερεότυπα δεν έχει ακόμα επιτευχθεί. Η συμβουλευτική έρχεται να βοηθήσει και να στηρίξει όχι μόνο τους γονείς, αλλά όλη την οικογένεια. Κάθε παρέμβαση ξεκινά από την γνωστική προσπέλαση του προβλήματος για να καταλήξει στη συναισθηματική ενδυνάμωση των ατλομων που για όλη τους την ζωή θα είναι αντιμέτωποι με την αναπηρία, δηλαδή την ίδια την οικογένεια.

426Μ/2005043 Αποστόλου Δημήτριος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Διαχείριση Ειδικών Πληθυσμών – Οι Δυσκολίες Ένταξης στην Εκπαιδευτική Διαδικασία «Τσιγγανοπαίδων»: Μελέτη Περίπτωσης Οικισμού Αγίων Αποστόλων»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005037 Αρχοντάκη Αικατερίνη

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Αντιλήψεις Νηπιαγωγών Αναφορικά με τη Δανειστική Βιβλιοθήκη Νηπιαγωγείου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αγγελική Γιαννικοπούλου

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005010 Βακάλης Γεώργιος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Το Άγχος στο Επάγγελμα του Εκπαιδευτικού»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Καΐλα, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Το επαγγελματικό άγχος των εκπαιδευτικών αποτελεί ένα παγκόσμιο πολυδιάστατο φαινόμενο το οποίο έχει έντονες αρνητικές επιδράσεις στην ψυχική και σωματική υγεία των εκπαιδευτικών και στην ομαλή λειτουργία του εκπαιδευτικού οικοδομήματος .

Υπάρχει μια πληθώρα ορισμών για το άγχος εξαιτίας του ότι ο κάθε μελετητής αναλύει την έννοια εξετάζοντάς την από τη δική του οπτική γωνία. Ο ψυχολόγος W.Canon το ορίζει ως «ψυχολογική ανησυχία που συνοδεύει όλα τα αρνητικά φορτισμένα συναισθήματα». Ευρύτερα μπορεί να θεωρηθεί ως «ουσιαστική έλλειψη αντιστοιχίας ανάμεσα στις απαιτήσεις που προβάλλονται στο άτομο από το περιβάλλον του, από τη μία μεριά, και τις ικανότητες απόκρισης του ατόμου στις απαιτήσεις αυτές από την άλλη, ιδιαίτερα κάτω από συνθήκες όπου η αδυναμία ανταπόκρισης στις απαιτήσεις, σύμφωνα με τις υποκειμενικές εκτιμήσεις του ατόμου, θα έχει σοβαρές συνέπειες για αυτό». Ο κοινωνικός ψυχολόγος R.R.Willoughby το χαρακτηρίζει ως το «ψυχικό χαρακτηριστικό του Δυτικού Πολιτισμού» Σύμφωνα με μια προσέγγιση, το άγχος εκλαμβάνεται ως μια ανεξάρτητη μεταβλητή καθώς το περιβάλλον είναι εκείνο που προκαλεί τις αλλαγές στο άτομο. Με άλλη προσέγγιση, το άγχος αποτελεί μια εξαρτημένη μεταβλητή, δηλαδή αποτελεί αντίδραση του ατόμου σε ένα απειλητικό ή ενοχλητικό ερέθισμα. Στις μέρες μας έχει επικρατήσει η άποψη σύμφωνα με την οποία το άγχος θεωρείται ως ένα αλληλεπιδραστικό φαινόμενο ατόμου – περιβάλλοντος. Το άγχος, άλλοτε είναι δημιουργικό και άλλοτε μπορεί να αποβεί καταστρεπτικό. Ένας ευρύς ορισμός του άγχους του εκπαιδευτικού είναι ο ακόλουθος: «ένα σύνδρομο αντίδρασης με αρνητικά αποτελέσματα, όπως θυμός και κατάθλιψη, που συνοδεύεται συνήθως από πιθανές παθογενείς και ψυχολογικές αλλαγές προερχόμενες από πλευρές του επαγγέλματος του δασκάλου, ακολουθούμενο από εκτιμήσεις ότι οι απαιτήσεις της εργασίας αποτελούν απειλή για το αυτοσυναίσθημά του, με αποτέλεσμα την ενεργοποίηση μηχανισμών αντιμετώπισής του».

Οι συνέπειες του επαγγελματικού άγχους συχνά περιλαμβάνουν κατάθλιψη, ψυχοσωματικά συμπτώματα, εξουθένωση (σωματική, συναισθηματική και ψυχολογική εξάντληση). Ειδικά για τους εκπαιδευτικούς, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (Δ.Γ.Ε) έχει υπογραμμίσει ότι η σχετιζόμενη με το επάγγελμά τους πίεση έχει επιπτώσεις, όχι μόνο στους ίδιους προσωπικά, αλλά και στην ποιότητα του διδακτικού τους έργου και συνεπώς στην επένδυση που έχει κάνει η κοινωνία πάνω τους. Και δεν είναι μόνο ο όγκος της εργασίας τους, αλλά κυρίως η έντασή της που αποτελεί πηγή νευρικής κόπωσης για τους εκπαιδευτικούς.

Professional stress is a universal phenomenon, which has negative influence on the psychological and body health of teachers and the regular functions of the educational structure.

Stress can be creative at times but can also be destructive. Stress is a syndrome of a reaction with negative results such as anger and oppression, which is usually accompanied by pathogenic and psychological changes deriving from the teacher's profession.
The main psychological and sentimental necessities which are directly connected with the nature of the work of the teacher and act as moving power for him are: The necessity of achievement, the necessity of responsibility, the feeling of recognition, professional advancement, work interest and the necessity of personal development.
The symptoms of the teachers' stress are the syndrome of "burn out", the lacking of professional satisfaction, and absences from work without a reason, headaches, physical pain, and coetaneous diseases e.t.c.
The source of stress of the teachers is depended on the unfavourable conditions of the work, the charge of the work, the timetable and the teacher's homework, the role of the teachers itself, the structure and the culture of the school unit, the correspondence among the teachers, the students and the headmaster, the relation among the members of the school society and the cooperation with the parents. Some other elements that are examined are the personality, the sex, the age, the experience and the mutual influence of the family and the work.
Sometimes the family can support the teachers but in some cases because of family ties for example –especially for women- the teachers' stress can be increased.
The purpose of the research is to examine the professional stress of the teachers, their professional dissatisfaction and to occupy and search the appearance of stress of the teachers.
The research has taken place with questionnaires among 214 teachers who work in primary and secondary schools of the southern area of Athens.
Too many teachers wish they would give up their job, a phenomenon that arises too much anxiety not only in the educational area, but also in the whole society. There are propositions (suggestions) for the improvement of the working conditions of the teachers .In the schools there must be cooperation among the colleagues, the head master must be open minded with new ideas, experienced school advisors must support the teachers and the society must have a positive attitude, as it concerns the educational system and the teachers themselves as workers.
In the schools there must always be a leader – headmaster who will help the teachers, the students and the parents, generally the school of the new millennium
The research in the contemporary bibliography for the qualifications of the head master converge in the following characteristics:
Vision, with knowledge of the future
Integrity, trying to do one's best for what he undertakes
Belief, having the ability to be a leader
Unselfishness having the idea of serving the society
Creativeness, not seeing obstacles in one's duty.
Open-minded; always ready to find new solutions for targets.
Ability of correspondence with others.
Ability to listen, to be silent and to know everything going on around him/her.
Innovator, without fearing failure.
Visibility, knowing the school reality.
Curiosity, searching and researching for answers.
Frankness, the ability to be direct.
Ability as the creator of the team.
Hardness, knowing what is demanded and what is necessary.
Undertaking of estimated danger, readiness in alternative solutions, readiness for everything.

426Μ/2005019 Βαρσαμίδου Αθηνά

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Απόψεις Εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αναφορικά με την Αξιολόγηση των Μαθητών»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών συνιστά μια εκπαιδευτική και κοινωνική διαδικασία με ζωτικό ρόλο στην κοινωνική λειτουργία του σχολείου. Διάφορες μορφές αξιολόγησης, τυπικές και άτυπες, κατατάξεις, ιεραρχήσεις μαθητών αρχίζουν από την πρώτη μέρα στο Δημοτικό σχολείο και ακολουθούν το μαθητή σε όλη την πορεία του στην εκπαίδευση, φτάνοντας μέχρι και τις πρακτικές πρόσληψης και επιλογής στον επαγγελματικό τομέα. Πρόκειται, αναμφίβολα, για ένα θέμα, το οποίο είναι πάντα στην επικαιρότητα, ειδικά στο τέλος κάθε σχολικού έτους, όταν οι μαθητές συμμετέχουν στη διαδικασία των εξετάσεων (πανελλήνιες ή ενδοσχολικές) και έχει αναδειχθεί σε πόλο προβληματισμού και πολιτικής αντιπαράθεσης, αφού τα τελευταία χρόνια αποτελεί συνάρτηση της εκάστοτε ασκούμενης εκπαιδευτικής πολιτικής. Απαιτείται, λοιπόν, συστηματική μελέτη όλων των σκοπιμοτήτων που εξυπηρετούνται, καθώς και των ελλείψεων, των λαθών, των παραλείψεων που, κατά καιρούς, διαπιστώνονται.
Μέσα στις συγκρούσεις, τις πολιτικές αντιπαραθέσεις, την έντονη κριτική που ασκείται, ο μαθητής, από τη μια πλευρά, που βρίσκεται στο επίκεντρο της διαδικασίας της αξιολόγησης, ως «αντικείμενο» αξιολόγησης και ο εκπαιδευτικός, από την άλλη πλευρά, ο οποίος καλείται, στα πλαίσια των καθηκόντων του, όχι μόνο να μεταδώσει γνώσεις, αλλά να «αποτιμήσει» την αξία του μαθητή του, να απορρίψει, να κατηγοριοποιήσει, να κατατάξει το μαθητικό δυναμικό, αξιολογώντας ταυτόχρονα τις δικές του ενέργειες και στρατηγικές, δεδομένου ότι αυτός οργανώνει τη διαδικασία της μάθησης. Αποτελεί κοινή διαπίστωση όλων των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία (πολιτείας, εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων) πως το θέμα της σχολικής αξιολόγησης πρέπει να τεθεί σε μια ρεαλιστική βάση και να μην αντιμετωπίζεται ως «αναγκαίο κακό» της σχολικής πραγματικότητας. Οι αλλεπάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις των τελευταίων ετών, οι αντιδράσεις, οι επιφυλάξεις που διατυπώνονται, η κριτική που ασκείται μαρτυρούν ακριβώς πως πρόκειται για ένα θέμα που αξίζει να διερευνηθεί σε βάθος και να αναδειχθεί η πραγματική του διάσταση μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και στην κοινωνία.
Η αξιολόγηση του μαθητή τίθεται στην κορυφή μιας νοητής πυραμίδας που περικλείει όλο το φάσμα της αξιολογικής διαδικασίας στην εκπαίδευση (αξιολόγηση εκπαιδευτικών, βιβλίων, αναλυτικών προγραμμάτων, μεθόδων, σχολικών μονάδων, αξιολόγηση εκπαιδευτικού συστήματος, επιμορφωτικών προγραμμάτων, εκπαιδευτικής πολιτικής στο σύνολό της). Οι παγκόσμιες εξελίξεις, η σύγκλιση των εκπαιδευτικών συστημάτων, το θέμα της ανταγωνιστικότητας στην εκπαίδευση, όπως αυτό τέθηκε στη συνάντηση της Λισαβόνας το Μάρτιο του 2000 και η αναγκαία μετάβαση από την Κοινωνία της Πληροφορίας στην Κοινωνία της Γνώσης, όπως σηματοδοτήθηκε στο Παρίσι, τον Οκτώβριο του 2003, στη Σύνοδο Υπουργών Παιδείας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγορεύουν το θέμα της εκπαιδευτικής αξιολόγησης και κατ΄επέκταση της αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης ως μείζον και εξαιρετικής σημασίας στην ελληνική σχολική πραγματικότητα.

Αντικείμενο της παρούσας γραφής είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων, θέσεων, πεποιθήσεων των εκπαιδευτικών της Β΄/θμιας Εκπαίδευσης αναφορικά με την αξιολόγηση των μαθητών. Επιδιώκουμε να ανιχνεύσουμε και να καταγράψουμε τη στάση τους (θετική ή αρνητική) απέναντι στη συζήτηση που αρθρώνεται γύρω από την αναγκαιότητα της αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης, τα μέσα, τις τεχνικές, τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν προκειμένου να «αποτιμήσουν» την αξία του μαθητή, τα κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη τους κατά την αξιολογική διαδικασία, αποτυπώνοντας ταυτόχρονα τις προτάσεις τους, προκειμένου να επιτευχθεί αντικειμενική, έγκυρη, δίκαιη αξιολόγηση, απαλλαγμένη από διαδικασίες και πρακτικές που θέτουν υπό αμφισβήτηση τα αξιολογικά αποτελέσματα. Το πρώτο μέρος της εργασίας καλύπτει το θεωρητικό πλαίσιο, ενώ το δεύτερο εστιάζεται στα εμπειρικά δεδομένα της έρευνας που πραγματοποιήσαμε.

The assessment of students' performance constitutes an educational and social process with a vital role in the social function of school. Various forms of evaluation, formal and informal, students' classification and grading begin from the first day at Primary School, and follow students throughout their progress in education, extending as far the practices of employment and selection in the professional field. Undoubtedly, it is an issue which is always current, especially at the end of every school year, when students participate in the process of the examinations (panhellenic or exams in school) and it has been elevated to a pole of speculation and political controversy, since in recent years it has been related to every applied educational policy. Thus, systematic consideration of every expediency that is promoted, as well as of the deficiencies, the errors, the omissions that are occasionally discovered is required.

In the conflicts, the political controversies, the intense criticism, the student at the focal point of the evaluation process, as the "object" of the evaluation and the educator, on the other side, who is asked within the scope of their duties, not only to communicate knowledge, but also to assess the student's value, to fail, to classify, to grade students, evaluating simultaneously their own actions and strategies granted that they organize the learning process. A common finding of all the people involved in the educational process (state, teachers, students, parents) is that the issue of scholastic evaluation should de placed on a realistic basis and not be regarded as a "necessary evil" of school reality.

The successive legislative regulations in recent years, the reactions, the reservations that are formulated, the exercised criticism prove that this issue deserves to be deeply probed into and its actual dimension in the educational process, as well as the society, to be revealed. Student's assessment stands at the top of an imaginary pyramid which covers the whole spectrum of the evaluation process in education (evaluation of the educators, books, curriculums, methods, schools, evaluation of the educational system). The worldwide developments, the convergence of educational systems, the issue of competitiveness in education as it was posed during the Lisbon meeting in March 2000 and the necessary transition from the "Information Society" to "Knowledge Society", as it was signaled in Paris in October 2003, in the meeting of the Ministers of Education of the European Union countries project the issue of educational evaluation and by extension the one of the assessment of students' performance as major and of great significance in Greek school reality.

The object of the present writing is the probing of the perceptions, views, beliefs of the teachers of the Second – degree Education concerning students' assessment. We seek to detect and record their attitude (positive or negative) towards the discussion being held on the necessity of the assessment of students' performance, the means, the techniques, the strategies used in order to assess the student's value, the criteria they take into consideration during the evaluation process, presenting simultaneously their suggestions, so as to achieve

objective, valid, fair evaluation clear of processes and practices that cast doubt on the evaluation results. In addition, we seek the comparison of the traditional and authentic evaluation, revealing positive and negative elements of a process that has been self- evident and imperative in the educational system.

The fist part of the study covers the theoretical framework, while the second one is focused on the empirical data of the survey that we conducted.

426Μ/2005001 Βινιέρης Δημοσθένης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Ιστορικο-συγκριτική Μελέτη Νομοθετικού Πλαισίου Επιλογής Στελεχών της Εκπαίδευσης: Η Περίπτωση των Διευθυντών»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Παναγιώτα Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ελένη Θεοδωροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005044 Γεργατσούλλη Ειρήνη

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση: Ο Ρόλος του Δασκάλου ως Συμβούλου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ελένη Θεοδωροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Το θέμα της μελέτης μας χαρακτηρίζεται για την επικαιρότητα, πρωτοτυπία κι αναγκαιότητά του. Ανήκει στο χώρο της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας κι εμπλέκεται με την Παιδαγωγική και την Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης . Η συμβουλευτική διάσταση παρεμβαίνει καθοριστικά στην εκπαίδευση, διασφαλίζοντας στο εκπαιδευτικό έργο την ποιότητα και την αποδοτικότητά του, αλλά και διαμορφώνοντας ένα σύγχρονο κι αποτελεσματικό σχολικό περιβάλλον, ικανό ν' ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των καιρών συμβάλλοντας στην προετοιμασία της κοινωνίας του μέλλοντος με τη διάπλαση άξιων και ικανών πολιτών.

Το σχολικό σε συνδυασμό με το οικογενειακό περιβάλλον κάθε παιδιού, συμβάλλει καθοριστικά στην ομαλή κοινωνική του ένταξη. Οι παρέες των μαθητών και οι δάσκαλοί τους αποτελούν τους βασικούς φορείς κοινωνικοποίησης μέσα στη σχολική κοινότητα. Καθημερινά σ' αυτήν αναπτύσσονται μεταξύ δασκάλων και μαθητών διαπροσωπικές σχέσεις και σχέσεις εποικοδομητικής επικοινωνίας. Οι μαθητές έχουν ανάγκη να διαμορφώσουν μια καλή επικοινωνιακή σχέση με τους δασκάλους τους, ώστε να μπορούν να τους εμπιστεύονται και να καταφεύγουν σ' αυτούς για την επίλυση οποιουδήποτε προβλήματος αντιμετωπίζουν.

Οι περισσότεροι γονείς, που σήμερα εργάζονται, χρειάζονται κι απαιτούν ένα καλά οργανωμένο σχολείο, που να μπορούν να εμπιστεύονται τη μόρφωση και διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Στο σημείο αυτό η ευθύνη των δασκάλων είναι μεγάλη… Οι δάσκαλοι δυσκολεύονται ν' ανταποκριθούν επαρκώς στις προσδοκίες και στο σύνθετο ρόλο που τους εναποθέτει η οικογένεια, η κοινωνία και η πολιτεία, λόγω της ανεπαρκούς εξειδικευμένης επιστημονικής τους κατάρτισης. Ο ρόλος του δασκάλου σήμερα περνάει κρίση

Στην εργασία αυτή παρουσιάζεται η εμπειρική έρευνα που διενεργήθηκε με τη συνεργασία μαθητών της ΣΤ ΄ τάξης των δημόσιων δημοτικών σχολείων του Δήμου Ρόδου κατά το σχολικό έτος 2006-2007. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει αν ο δάσκαλος λειτουργεί ως σύμβουλος στο σημερινό δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα εξετάζεται κατά πόσο οι αντιλήψεις – επιθυμίες και οι πρακτικές – συμπεριφορές των δασκάλων στο σχολείο συντείνουν με το ρόλο του λειτουργού συμβουλευτικής. Αξιολογώντας τις απόψεις 176 μαθητών, επιχειρείται να δοθεί απάντηση στο παραπάνω γενικό διερευνητικό ερώτημα.

~~Η πρωτοτυπία αυτής της έρευνας συνίσταται~~ στο ότι συγκρίνονται οι απόψεις των μαθητών, όσον αφορά το ρόλο του δασκάλου τους ως συμβούλου, που εκφράζονται μέσα από τις απαντήσεις που αφορούν τις αντιλήψεις τους για την υφιστάμενη και για την αντίστοιχη επιθυμητή κατάσταση, με τη χρήση κατάλληλου ερωτηματολογίου. Από τα ευρήματα της έρευνας διαφαίνεται ότι οι δάσκαλοι λειτουργούν σε μεγάλο βαθμό, αλλά όχι στο μέγιστο, που θα επιθυμούσαν οι μαθητές, ως λειτουργοί συμβουλευτικής στο σημερινό δημοτικό σχολείο.

Αρχικά παρουσιάζεται η προβληματική και το αντικείμενο από το οποίο ξεκίνησε η έρευνα, καθώς και ο γενικός σκοπός και οι στόχοι της εργασίας.
Ειδικότερα κύριος σκοπός αυτής της έρευνας είναι να εξετάσει:
Αν η Συμβουλευτική με τις αξίες, τις αρχές και τις μεθόδους της, αποτελεί μια επιστήμη απαραίτητη για την αντιμετώπιση των προβληματικών καταστάσεων των μαθητών που εμφανίζονται στο σχολικό περιβάλλον της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και
Αν ο σημερινός δάσκαλος συμπεριφέρεται ή θα μπορούσε να συμπεριφέρεται ως σύμβουλος, αν δηλ. έχει το κατάλληλο εκείνο προφίλ που του εξασφαλίζει την εμπιστοσύνη του μαθητή, έτσι ώστε να αισθάνεται την ανάγκη και να επιζητεί ο μαθητής να συζητήσει μαζί του τα προσωπικά ή μαθησιακά του προβλήματα, αλλά και τα προβλήματα συμπεριφοράς και διαπροσωπικών σχέσεων.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται, το θεωρητικό μέρος στο οποίο στηρίζεται η έρευνα και αποτελείται από τρία κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην εξελικτική πορεία της **«Συμβουλευτικής στην Εκπαίδευση»** και στην κοινωνική αναγκαιότητα για καθιέρωση της Σχολικής Συμβουλευτικής. Γίνεται εννοιολογική προσέγγιση του όρου « Συμβουλευτική » και αναφέρονται οι διάφοροι ορισμοί της οι σχετικοί με την Παιδεία . Επισημαίνονται οι σκοποί και οι στόχοι της Σχολικής Συμβουλευτικής με ιδιαίτερη μνεία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Δίδονται οι βασικές αρχές κι αξίες της Συμβουλευτικής , αλλά και οι βασικές θεωρίες της Συμβουλευτικής Ψυχολογίας που έχουν σχέση με τον τομέα της Παιδείας , στις οποίες θα πρέπει να βασίζεται ο κάθε δάσκαλος για να μπορεί να λειτουργεί ως Σύμβουλος.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στη θέση της **«Συμβουλευτικής στο Σχολικό Περιβάλλον»** με έμφαση στο Δημοτικό Σχολείο. Εδώ επισημαίνονται τα προβλήματα και οι ανάγκες των μαθητών στο σχολικό τους περιβάλλον, ο ρόλος της Συμβουλευτικής στο εκπαιδευτικό έργο και η σημασία της Συμβουλευτικής σχέσης κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Γίνεται αναφορά στη συνέχεια πώς προσεγγίζεται μεθοδολογικά η Σχολική Συμβουλευτική στα διάφορα εκπαιδευτικά συστήματα , οι διάφορες λειτουργίες και τα μέσα προσέγγισής της .

Στο **«Συμβουλευτικό και Παιδαγωγικό Έργο του Δασκάλου»** αναφέρεται το τρίτο κεφάλαιο αναδεικνύοντας την υφιστάμενη κατάσταση, τη θέση δηλ. του δασκάλου μέσα στην ελληνική πραγματικότητα , διάφορες θέσεις και απόψεις για την αγωγή κι εξέλιξη του μαθητή, αλλά και στην εξελικτική πορεία της Σχολικής Συμβουλευτικής. Στη συνέχεια επιβεβαιώνεται η αναγκαιότητα άσκησης από το δάσκαλο Συμβουλευτικής στο σχολείο στο «**Ο δάσκαλος ως φορέας του Συμβουλευτικού Έργου»,** ενώ παράλληλα επισημαίνονται τα απαραίτητα προσόντα που πρέπει να χαρακτηρίζουν ένα δάσκαλο για την άσκηση Συμβουλευτικού Έργου. Επιπλέον σκιαγραφείται το χαρακτηριστικό προφίλ του Συμβούλου- Δασκάλου που κρίνεται κατάλληλος για τη λειτουργία του ως Λειτουργού της Συμβουλευτικής.

Ακολουθεί το ερευνητικό μέρος , όπου στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται η μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας με αναφορά στη διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας : επιλογή δείγματος , μέσο συλλογής δεδομένων (επιλογή μέσου, πιλοτική έρευνα, παρουσίαση ερωτηματολογίου) και διαδικασία συλλογής δεδομένων (χρόνος , τόπος , επεξεργασία).

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται λεπτομερής παρουσίαση – ερμηνεία των ευρημάτων – αποτελεσμάτων της έρευνας. Καταγράφονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των απαντήσεων κι εμφανίζονται κατά ερώτηση όλα τα στοιχεία των απαντήσεων που φαίνονται σε συγκεντρωτικούς πίνακες (αριθμητικά και ποσοστιαία) και με έγχρωμα γραφήματα υπό μορφή κάθετων ράβδων , ενώ συνοδεύονται από τ' αντίστοιχα αναλυτικά σχόλια και συμπεράσματα. Οι τρεις ανοικτές ερωτήσεις (13,14,23) σχημάτισαν μικρό πίνακα, αλλά

συνοδεύονται από τρία γραφήματα κάθε μια. Στο τέλος των ερωτήσεων – απαντήσεων διατυπώνονται τα συμπεράσματα της έρευνας και οι προτάσεις .

Η εργασία κλείνει με την παράθεση της βιβλιογραφίας και του Ερωτηματολογίου της έρευνας που παρατίθεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ .

Από την ανάλυση των ευρημάτων της έρευνας αυτής της μελέτης προέκυψαν τα ακόλουθα συνοπτικά συμπεράσματα:

Τα τελευταία δέκα χρόνια στο δημοτικό σχολείο αρχίζει ν' αναδύεται μία τάση από πλευράς μαθητών που αναδεικνύει την επιθυμία – ανάγκη ν' αναλάβει ο δάσκαλος το συμβουλευτικό του ρόλο, ως το πλέον κατάλληλο πρόσωπο που με διαλογικό τρόπο και προσωπική συζήτηση φροντίζει και ενδιαφέρεται για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του σχολικού περιβάλλοντός τους.

Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου επιθυμούν για το σκοπό αυτό την παρέμβαση του δασκάλου τους, ενός έμπιστου φίλου και συμβούλου που χρειάζονται τη συμπαράσταση και βοήθειά του, που σέβεται την προσωπικότητα κι αναγνωρίζει την αξία τους, που στηρίζει τις πρωτοβουλίες και κατανοεί τα προβλήματά τους, που τους εμπνέει εμπιστοσύνη κι ασφάλεια. Θέλουν ένα δάσκαλο – σύμβουλο που να σέβεται και να εφαρμόζει τις αρχές και τις αξίες της Συμβουλευτικής και με τη συμπεριφορά και τις ενέργειές του να στοχεύει στην ανάδειξή τους, αλλά και να φροντίζει για την καλλιέργεια της αυτοεκτίμησης και αυτογνωσίας στους μαθητές και γενικά για τη σωστή διαπαιδαγώγηση και διάπλαση του χαρακτήρα τους .

Θα είναι αποδεκτός απ' όλους τους μαθητές ένας δάσκαλος που να συμπεριφέρεται με δικαιοσύνη, κατανόηση και συμπάθεια, με λίγη αυστηρότητα κι όχι υπερβολική ανοχή. Ένας δάσκαλος που προσεγγίζει τους συνεργάτες- μαθητές του μ' ευαισθησία και γνησιότητα, τους αντιμετωπίζει μ' αγάπη, ειλικρίνεια και συνεργατικότητα, κι έχει εξισορροπήσει τις διαπροσωπικές τους σχέσεις.

Ο δάσκαλος – σύμβουλος για τους μαθητές εμπνέει σεβασμό, εμπιστοσύνη κι αγάπη, χωρίς φόβο και ντροπή, ενώ εκδηλώνει ενδιαφέρον, είναι συνεργάτης, βοηθός, εμψυχωτής, συμπαραστάτης, διευκολυντής, καθοδηγητής και καθόλου τιμωρός.

Ο ιδανικός δάσκαλος που θα ήθελαν στο μέλλον σκιαγραφείται ως ένας άνθρωπος: ευχάριστος, ευγενικός, φιλικός, ευπαρουσίαστος, αξιαγάπητος κι αξιοσέβαστος, που τους υποστηρίζει, τους ενθαρρύνει και τους εμπνέει εμπιστοσύνη, ενώ τους κατανοεί και τους εμψυχώνει σαν σύμβουλος, συνεργάτης, συμπαραστάτης και βοηθός.

Γενικά οι μαθητές θέλουν οι δάσκαλοί τους να τους πλησιάζουν με πραγματικό ενδιαφέρον και να το εκδηλώνουν για την επίλυση των ποικίλων προβλημάτων τους. Θέλουν να κατανοούν τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους, να προκαλούν το ενδιαφέρον τους, ν' αξιοποιούν τις εμπειρίες τους, να δίνουν νόημα και ν' αγγίζουν τη ζωή τους.

Οι μαθητές σήμερα επιθυμούν ένα δάσκαλο σύμβουλο και βοηθό, μεθοδικό κι οργανωτικό, ανθρώπινο κι ευαίσθητο, εμψυχωτή και διευκολυντή , συμπαραστάτη, συνεργάτη και συνοδοιπόρο. Από την πλευρά τους οι δάσκαλοι έχουν ανάγκη από εξειδικευμένη επιστημονική στήριξη από ειδικούς επιστήμονες συμβούλους που να τους βοηθούν, αλλά και ν' αποκτήσουν και οι ίδιοι εξειδικευμένη επιστημονική γνώση, ώστε να καταστούν ικανοί ν' ανταποκρίνονται επαρκώς στις ανάγκες των μαθητών τους, αλλά και στις απαιτήσεις των καιρών, της κοινωνίας και της οικογένειάς τους .

Είναι πλέον γεγονός ότι σήμερα υπάρχει σοβαρό πρόβλημα στελέχωσης των Σχολείων μας με δασκάλους αναβαθμισμένους με τις βασικές (έστω) εξειδικευμένες γνώσεις συμβούλου, αφού ελάχιστοι τέτοιοι υπάρχουν. Για την επίλυση αυτού του προβλήματος κρίνεται αναγκαία η λήψη μέτρων σε κεντρικό επίπεδο. Παράλληλα όμως αναδεικνύεται και η ανάγκη ανάληψης από τους δασκάλους και του ρόλου του συμβούλου, πράγμα που μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά :

Με την επίδειξη ενδιαφέροντος για την κατάλληλη επιστημονική εξειδικευμένη κατάρτιση των ήδη υπηρετούντων στα δημοτικά σχολεία δασκάλων.
Με την εκπαίδευση στο αντικείμενο της Συμβουλευτικής των αποφοίτων από την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. (προπτυχιακό – μεταπτυχιακό επίπεδο)
Κατά την επιλογή των δασκάλων να υπάρξει τεστ αξιολόγησης της προσωπικότητας.
Κατά τα πρώτα χρόνια της υπηρεσίας να αξιολογείται η συμπεριφορά και οι ενέργειες του δασκάλου από τις οποίες να αναδεικνύεται η καταλληλότητα του δασκάλου – συμβούλου για το ρόλο – λειτούργημα που του εμπιστεύεται η πολιτεία…

Οι σημερινοί δάσκαλοι, ως αποφασιστικοί συντελεστές της εκπαίδευσης των παιδιών μας, απαιτείται να παράγουν αποτελεσματικό εκπαιδευτικό και συμβουλευτικό έργο αντιμετωπίζοντας μεθοδικά τα προβλήματά τους. Με την κατάλληλη επιστημονική κατάρτιση των φορέων της εκπαίδευσης - των εκπαιδευτικών – θα επιτύχουμε τη μεθοδική παρέμβαση στις διαπροσωπικές σχέσεις των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας (μαθητών, γονέων κι εκπαιδευτικών) που με τη ρύθμιση και την εξισορρόπησή τους θα συμβάλλουν έμμεσα στη βελτίωση των συνθηκών και των προϋποθέσεων της Παιδαγωγικής και Μαθησιακής διαδικασίας.

This project reveals the study conducted by a body of grade 6 students of primary schools in the town of Rhodes during the school year 2006-2007. The aim of this research is to determine if primary teachers have taken on the role of ad visas in today's primary schools. It particularly examines to what degree both the attitudes and convictions as well as the conduct of teachers coincide with their advisory role. Taking into consideration the opinions of 176 students, an answer to the above query has been attempted. The students' basic aim in this research was to compare amongst one another a reflection of their own teachers' roles as advisors. What influenced these reflections were their answers bit also their personal beliefs on this current desired situation. The findings showed that al though teachers act as advisors, it only happens to a certain extent. They have not yet achieved the devoted role of a true advisor, which is greatly desired by students of today. This project first defines the problem which triggered the study to take place in the first place as well as the general reason for this and the goals behind this. Then follows the theoretical side of the study which is supported by the methodology the samples, the questionnaires, the findings, the analysis behind the findings, conclusions drawn from this and lastly the suggestions proposed.

426Μ/2005035 Γκούντουρας Χαρίσιος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Εμπειρική Διερεύνηση των Παραγόντων που Επηρεάζουν τις Αποφάσεις των Μαθητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς την Επιλογή τους για τα Τ.Ε.Ε.: Η Περίπτωση του Νομού Λάρισας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αννα Σαΐτη

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές και αποφάσεις των μαθητών που τελειώνουν το Γυμνάσιο και ακολουθούν τα ΤΕΕ. Ως τέτοιους παράγοντες ορίσαμε το μέγεθος της οικογένειας, τη σειρά γέννησης του μαθητή, το φύλο, το μορφωτικό, επαγγελματικό και οικονομικό επίπεδο των γονιών, την προηγούμενη επίδοση στο σχολείο, την στάση του περιβάλλοντος του για τα ΤΕΕ, τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό, την απόκτηση ειδικών γνώσεων και την επαγγελματική αποκατάσταση. Για το σκοπό αυτό έγινε έρευνα στην οποία πήραν μέρος μαθητές από δημόσια ΤΕΕ του Ν. Λάρισας, οι οποίοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο, με σκοπό τον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν τις αποφάσεις των μαθητών ως προς την επιλογή τους για τα ΤΕΕ. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι υπάρχει σύνδεση των περισσότερων παραγόντων που διερευνήθηκαν με τους μαθητές αν θα επιλέξουν ή όχι τα ΤΕΕ.

426Μ/2005018 Γουρναρόπουλος Γεώρ.

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Στάσεις των Εκπαιδευτικών για τη Διοικητική Επιμόρφωσή τους: Η Περίπτωση του Νομού Μεσσηνίας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Μιχόπουλος

Οι ραγδαίες επιστημονικές, κοινωνικές, οικονομικές εξελίξεις και μεταβολές, οι οποίες συμβαίνουν στις μέρες μας επηρεάζουν αναπόφευκτα όλες τις επιμέρους πολιτικές των κρατών. Εξαίρεση δεν μπορεί και δεν πρέπει να αποτελέσει η χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής, φορείς υλοποίησης της οποίας είναι και τα διευθυντικά στελέχη της εκπαίδευσης. Κι αυτό, γιατί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, αφού η φύση του έργου τους απαιτεί ορθολογική διαχείριση της εξουσίας και εμψύχωση του διδακτικού προσωπικού για την βελτίωση και την αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών μονάδων. Επομένως, έχει ιδιαίτερη βαρύτητα το υπόβαθρο των διοικητικών γνώσεών τους και ο βαθμός της διοικητικής επιμόρφωσής τους. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο ότι κατά τα τελευταία χρόνια *τόσο* στο διεθνή *όσο* και στον ελληνικό χώρο, παρατηρείται έντονη προσπάθεια για την επιμόρφωση των στελεχών της εκπαίδευσης, προκειμένου να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στη νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα.
Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι *αφενός* να διερευνήσει τις απόψεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Μεσσηνίας, σχετικά με την επιμόρφωσή τους σε διοικητικά θέματα και *αφετέρου* να αναδείξει τη σημασία της διοικητικής κατάρτισης και συνεχούς επιμόρφωσης των διευθυντικών στελεχών για την εύρυθμη και αποτελεσματικότερη λειτουργία των σχολικών μονάδων.
Από τη διερεύνηση της βιβλιογραφίας είναι εμφανές ότι η διοικητική κατάρτιση και επιμόρφωση των διευθυντικών στελεχών της εκπαίδευσης είναι αποσπασματική και παρέχεται χωρίς την ύπαρξη κάποιου συγκεκριμένου και θεσμοθετημένου προγράμματος επιμόρφωσης που να εντάσσεται σε ένα μακρόπνοο σχεδιασμό της κεντρικής υπηρεσίας (ΥΠ.Ε.Π.Θ.) της χώρας μας. Η διαπίστωση αυτή μας οδήγησε στη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας, προκειμένου να καταγράψουμε τις απόψεις των εν ενεργεία διευθυντών δημοτικών σχολείων και των απλών εκπαιδευτικών για θέματα που άπτονται της επιμόρφωσής τους σε διοικητικά θέματα. Άλλωστε, κατά την εικοσαετή και πλέον υπηρεσία μας σε δημοτικά σχολεία της πατρίδας μας έχουμε επισημάνει ότι οι διευθυντές ασκούν τα καθήκοντά τους στηριζόμενοι περισσότερο στην πρακτική των προκατόχων τους και ελάχιστα στη συστηματική κατάρτισή τους σε θέματα διοίκησης της σχολικής μονάδας.
Η παρούσα ερευνητική μελέτη καλείται:

- Να διερευνήσει τις απόψεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (διευθυντών/ προϊσταμένων σχολικών μονάδων, δασκάλων/ καθηγητών ειδικοτήτων) του νομού Μεσσηνίας, σχετικά με την επιμόρφωσή τους σε διοικητικά θέματα, και
- Να καταλήξει σε τεκμηριωμένες προτάσεις σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, αναδεικνύοντας τη σημασία της διοικητικής κατάρτισης και συνεχούς επιμόρφωσης των διευθυντικών στελεχών για την εύρυθμη και αποτελεσματικότερη λειτουργία των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Για τους λόγους αυτούς διατυπώθηκαν οι εξής υποθέσεις:

Y_1 Οι διευθυντές/ προϊστάμενοι σχολείων και εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Μεσσηνίας στερούνται διοικητικής επιμόρφωσης.
Y_2 Η ελλιπής διοικητική κατάρτιση των διευθυντικών στελεχών της εκπαίδευσης του νομού Μεσσηνίας επιδρά αρνητικά στην άσκηση των καθηκόντων τους.
Y_3 Οι διευθυντές/ προϊστάμενοι σχολείων, δάσκαλοι και καθηγητές ειδικοτήτων του νομού Μεσσηνίας θεωρούν αναγκαία την παρακολούθηση ανάλογων επιμορφωτικών προγραμμάτων σε διοικητικά θέματα.
Y_4 Τα επιμορφωτικά προγράμματα που έχουν παρακολουθήσει ήταν βραχύχρονης διάρκειας.
Y_5 Οι διευθυντές/ προϊστάμενοι σχολείων, δάσκαλοι και καθηγητές ειδικοτήτων του νομού Μεσσηνίας αδυνατούν να παρακολουθήσουν επιμορφωτικά προγράμματα στη διοίκηση της εκπαίδευσης λόγω της γεωγραφικής τους περιοχής.
Y_6 Οι διευθυντές/ προϊστάμενοι σχολείων του νομού Μεσσηνίας, οι οποίοι επιμορφώθηκαν σε θέματα διοίκησης της εκπαίδευσης, βοηθήθηκαν σημαντικά στην καθημερινή άσκηση των καθηκόντων τους.

Η αναγκαιότητα της παρούσας έρευνας απορρέει από το γεγονός ότι τα διευθυντικά στελέχη της εκπαίδευσης, στη συντριπτική τους πλειοψηφία στερούνται οποιασδήποτε διοικητικής κατάρτισης και επιμόρφωσης με συνέπεια να είναι αναποτελεσματικά κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Επίσης, από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, διαπιστώθηκε ότι στη χώρα μας δεν έχουν γίνει έρευνες σχετικές με τις ανάγκες των εκπαιδευτικών που υπηρετούν σε επαρχιακές πόλεις και απομακρυσμένα χωριά της ελληνικής υπαίθρου για διοικητική επιμόρφωση.

Η διοικητική επιμόρφωση μπορεί να βοηθήσει σημαντικά τα διευθυντικά στελέχη της εκπαίδευσης στην αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων τους. Δίνοντας έμφαση στην κατάρτιση και συνεχή επιμόρφωσή τους σε διοικητικά θέματα θα είναι σε θέση να διαχειρίζονται ορθολογικότερα τους ανθρώπινους και υλικούς πόρους του σχολείου. Κατά κάποιο τρόπο, θα μπορούν να αντιμετωπίζουν καλύτερα καθημερινά προβλήματα, επιλύοντας διαφορές ή λαμβάνοντας κάθε φορά σωστές αποφάσεις, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ποιοτική βελτίωση και αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Για τη διεξαγωγή της παρούσας ερευνητικής μελέτης χρησιμοποιήθηκε η μεθοδολογία του γραπτού ανώνυμου ερωτηματολογίου, ως η πλέον ενδεδειγμένη αν και τα αποτελέσματά της εξαρτώνται κατά πολύ από το βαθμό ακρίβειας και ειλικρίνειας των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών. Σημειώνεται ότι δε θα ληφθούν υπόψη οι αντιλήψεις και οι απόψεις των εκπαιδευτικών όλων των περιοχών της χώρας, ούτε θα ληφθεί δείγμα και από τις πρώτες βαθμίδες εκπαίδευσης (νηπιαγωγεία). Αντίθετα, η έρευνα θα περιοριστεί και θα επικεντρωθεί μόνο στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή υπηρετούν σε δημοτικά σχολεία του νομού Μεσσηνίας. Από ότι γνωρίζουμε στο συγκεκριμένο νομό δεν έχει μέχρι σήμερα διεξαχθεί κάποια εμπειρική έρευνα η οποία να προσεγγίζει τη σημασία της διοικητικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών που υπηρετούν σε σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, η συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή βρίσκεται σχετικά μακριά από κοινωνικούς φορείς που παρέχουν τη δυνατότητα διοικητικής επιμόρφωσης σε εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ύστερα από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, την κατασκευή του ερευνητικού εργαλείου, τον καθορισμό του δείγματος, τη συλλογή, ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας καταλήξαμε στα παρακάτω συμπεράσματα:

- Η άσκηση της σχολικής διοίκησης στα περισσότερα δημοτικά σχολεία του νομού Μεσσηνίας γίνεται στη μεγάλη πλειονότητα (68,8%) από άνδρες εκπαιδευτικούς, αν και οι γυναίκες εκπαιδευτικοί: (α) δεν εξαιρούνται από τη διεκδίκηση διευθυντικής θέσης και (β) αποτελούν τη μεγάλη πλειονότητα των δασκάλων στο συγκεκριμένο νομό.

- Υπάρχει μεγάλη κινητικότητα στους δασκάλους, αφού η πλειονότητα των διευθυντών (69,9%) και των απλών εκπαιδευτικών (52,1%) παραμένουν στο ίδιο σχολείο λιγότερο από τέσσερα και δύο χρόνια, αντίστοιχα. Βέβαια, η κινητικότητα των εκπαιδευτικών μέσω των μεταθέσεων και των αποσπάσεων εξυπηρετεί τους ίδιους, επειδή τους παρέχει τη δυνατότητα να βελτιώσουν την οργανική τους θέση και να βρεθούν κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας τους. Όμως, επηρεάζει αρνητικά την οργάνωση, τον προγραμματισμό και την αποτελεσματικότητα των σχολικών μονάδων.
- Υπάρχει έλλειψη καθηγητών ειδικοτήτων, αφού το ποσοστό τους μόλις αγγίζει το 9,4% του δείγματος, όταν σε πανελλήνια κλίμακα κατά το έτος 2003-2004 οι καθηγητές ειδικοτήτων άγγιζαν το 32,9%, γεγονός που δημιουργεί τάσεις εκπαιδευτικής ανισότητας στους μαθητές του συγκεκριμένου νομού.
- Η συντριπτική πλειονότητα (87,7%) των διευθυντικών στελεχών διαθέτει μόνο το βασικό πτυχίο των παιδαγωγικών σπουδών, ενώ κανείς τους δε διαθέτει Μεταπτυχιακό τίτλο στην Εκπαιδευτική Διοίκηση. Το έλλειμμα αυτό σε διοικητικές γνώσεις οδηγεί πολλούς από τους διευθυντές να ασκούν τα καθήκοντά τους στηριζόμενοι στην εμπειρία και στην πρακτική προκατόχων τους.
- Η επιλογή των διευθυντικών στελεχών εξακολουθεί να στηρίζεται στην αρχαιότητα, αφού η πλειονόνητα (65,8%) των διευθυντικών στελεχών έχει υπηρεσία πάνω από 21 χρόνια. Επίσης, το 54,8% των διευθυντών έχει διευθυντική υπηρεσία λιγότερη των 4 χρόνων, αφού ισχύει το «επί θητεία» σύστημα επιλογής τους.
- Η μεγάλη πλειονότητα των διευθυντικών στελεχών (65,8%) και των απλών εκπαιδευτικών (79,7%) δεν έχει παρακολουθήσει πρόγραμμα διοικητικής επιμόρφωσης. Γεγονός, που οφείλεται *είτε* στην έλλειψη προγραμμάτων σχετικών με την επιστήμη της σχολικής διοίκησης *είτε* στον περιορισμένο αριθμό των συμμετεχόντων.
- Η χρονική διάρκεια του προγράμματος, που έχουν παρακολουθήσει οι διευθυντές του δείγματος, σε ποσοστό 56,5% ήταν μικρότερη των 30 ωρών, ενώ η υλοποίηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων έγινε με διαλέξεις, όπως δηλώνει η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντών (82,6%) και των απλών εκπαιδευτικών (75,9%). Επομένως, η μικρή χρονική διάρκεια των προγραμμάτων, αλλά και ο μονοδιάστατος τρόπος υλοποίησής τους επιδρούν αρνητικά στη συστηματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα διοίκησης της εκπαίδευσης.
- Σε ό,τι αφορά τους επιμορφωτές, οι οποίοι συμμετείχαν στην υλοποίηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων, η πλειοψηφία (52,2%) των διευθυντικών στελεχών και ένα σημαντικό ποσοστό (42,6%) των απλών εκπαιδευτικών δηλώνει ότι ήταν εκπαιδευτικοί με αυξημένα προσόντα. Βλέπουμε, λοιπόν, πως η υλοποίηση των προγραμμάτων επιμόρφωσης που αφορούν στη διοικητική κατάρτιση των διευθυντικών στελεχών πραγματοποιούνται από μη εξειδικευμένους στο χώρο του μάνατζμεντ. Έτσι, εξηγείται γιατί σημαντικές θεματικές ενότητες της σχολικής διοίκησης, όπως είναι η οργάνωση των σχολικών βιβλιοθηκών, η λήψη αποφάσεων, η επικοινωνία στο σχολείο και η δυναμική των ομάδων, δεν προσεγγίστηκαν στο βαθμό που θα έπρεπε από τους επιμορφωτές των συγκεκριμένων προγραμμάτων. Παραπέρα, το εύρημα αυτό φανερώνει *αφενός* την έλλειψη ενιαίας επιμορφωτικής πολιτικής και *αφετέρου* καθιστά το χειρισμό του ανθρώπινου παράγοντα πολύ δύσκολη υπόθεση για τους διευθυντές των σχολείων.
- Η πλειονότητα των διευθυντών (56,5%) και των απλών εκπαιδευτικών (53,7%), δηλώνει ότι δε βοηθήθηκε στο βαθμό που ανέμενε από την παρακολούθηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων σχετικών με την οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης. Επίσης, ο βαθμός ικανοποίησης από τη θεσμοθετημένη διοικητική επιμόρφωση κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα, σύμφωνα με τις δηλώσεις της πλειοψηφίας (65,2%) των διευθυντικών

στελεχών και της συντριπτικής πλειονότητας (81,6%) των απλών εκπαιδευτικών. Το αποτέλεσμα αυτό καθιστά αναγκαία την αναπροσαρμογή των διδακτικών ενοτήτων στις διοικητικές ανάγκες των επιμορφούμενων και όχι στις γνώσεις των επιμορφωτών.

- Η κατάρτιση και η διαρκής επιμόρφωση σε θέματα που άπτονται της σχολικής διοίκησης, σύμφωνα με τις δηλώσεις της συντριπτικής πλειονότητας (91,5%) των διευθυντών και των απλών εκπαιδευτικών (77,8%) είναι πάρα πολύ σημαντική και απαραίτητη.
- Το 94% των απλών εκπαιδευτικών και το 96,9% των διευθυντικών στελεχών, αντίστοιχα, πιστεύει ότι τα υποψήφια διευθυντικά στελέχη πρέπει να παρακολουθούν ειδικό πρόγραμμα διοικητικής κατάρτισης και επιμόρφωσης και ότι η δημιουργία ενός φορέα προετοιμασίας ηγετικών στελεχών της εκπαίδευσης θα τους βοηθούσε στο έργο τους.
- Ως προς τη χρονική διάρκεια του προγράμματος διοικητικής κατάρτισης και επιμόρφωσης των ηγετικών στελεχών η πλειονότητα των διευθυντών (64,5%) και των απλών εκπαιδευτικών (72,6%), αντίστοιχα, δηλώνει ότι πρέπει να έχει διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους. Τέλος, η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντικών στελεχών (91,9%) και των απλών εκπαιδευτικών (71,4%), αντίστοιχα, δηλώνει ότι θα παρακολουθούσε ένα ανάλογο πρόγραμμα επιμόρφωσης σε θέματα σχολικής διοίκησης.

Τέλος, πιστεύουμε ότι κρίνεται απαραίτητο:

- *η αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης.* Δηλαδή, η λεπτομερής καταγραφή των επιμορφωτικών αναγκών των ηγετικών στελεχών και των απλών εκπαιδευτικών σε θέματα που άπτονται της σχολικής διοίκησης, οι οποίες στη συνέχεια πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους υπεύθυνους της επιμορφωτικής πολιτικής. Κι αυτό, γιατί τα μελλοντικά προγράμματα διοικητικής επιμόρφωσης οφείλουν *αφενός* να καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και *αφετέρου* να προκύπτουν από την περιγραφή και ανάλυση της θέσης εργασίας (job description and job analysis).
- *η δημιουργία προγράμματος ανάπτυξης ηγετικών στελεχών της εκπαίδευσης* μέσω ενός κρατικού φορέα, ο οποίος θα αναλάβει *αφενός* την προετοιμασία/ κατάρτιση διευθυντικών στελεχών για μελλοντικές ανάγκες του σχολικού συστήματος και *αφετέρου* τη συστηματική επιμόρφωση των ήδη υπηρετούντων διευθυντικών στελεχών της εκπαίδευσης.
- *η ύπαρξη επιμορφωτικών προγραμμάτων τόσο θεωρητικής όσο και πρακτικής κατάρτισης,* αφού τα συγκεκριμένα προγράμματα απευθύνονται σε *μάχιμους* εκπαιδευτικούς, οι οποίοι επιζητούν προσέγγιση και λύση σε καθημερινά σχολικά προβλήματα. Με άλλα λόγια, η μελέτη των *θεωρητικών επιστημονικών πεδίων* πρέπει να συμβαδίζει με την προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων της *πρακτικής κατάρτισης.*
- *η γνώση εκ μέρους των επιμορφωτών των αρχών της εκπαίδευσης ενηλίκων,* ούτως ώστε να αντιλαμβάνονται άμεσα την κατάσταση του ενήλικα-εκπαιδευόμενου και να ανταποκρίνονται καλύτερα στις επιμορφωτικές του ανάγκες.
- *η αξιοποίηση* και άλλων μορφών επιμόρφωσης πέραν της συμβατικής, όπως είναι η *Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, η Ενδοσχολική επιμόρφωση κ.ά.,* οι οποίες σε κάποιες περιπτώσεις (π.χ. για εκπαιδευτικούς απομακρυσμένων περιοχών) είναι όχι μόνο αναγκαίες, αλλά και αναπόφευκτες.

The effective and coordinated operation of primary schools depends, amidst other factors, on efficient leadership. However it has been argued that many of the functional problems that primary schools have are due to the low scientific qualifications of school administration since teachers a) undertake administrative duties without previous training and b) they carry on administration based either on previous experience or on their predecessors' practice. As a consequence, it has been observed a deficiency in administrative training concerning administrative staff. This deficiency has negative consequences on both the way everyday school problems and issues concerning the human dimension of education are dealt with.

The purpose of this study is to a) examine the viewpoints of the primary school teachers (working in the area of the county of Messinia) about training in administrative issues and b) demonstrate the importance which administrative education and training has for teachers undertaking school administration and how that contributes to the effective operation of primary schools in general.

426Μ/2005020 Δημητρίου Χρήστος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Επίδραση του Σχολικού Κτιριακού Χώρου στην Ανάπτυξη Επικοινωνίας μεταξύ Εκπαιδευτικών και Μαθητών»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Είναι κοινή πεποίθηση πως η εκπαιδευτική διαδικασία είναι κατά βάση επικοινωνιακή διαδικασία και μάλιστα μέσα από σχέσεις αλληλεπίδρασης ανάμεσα στον παιδαγωγό και τον παιδαγωγούμενο τις οποίες χαρακτηρίζει η συστηματικότητα και η σκοπιμότητα. Λαμβάνουν χώρα, δε, μέσα σε συγκεκριμένο περιβάλλον.
Τα τελευταία χρόνια για την Παιδαγωγική επιστήμη το περιβάλλον αποτελεί μια σημαντική παράμετρο με τον υλικό χώρο να είναι πρωτεύον στοιχείο του περιβάλλοντος. Παρότι το σχολείο ως υλικός χώρος είναι ο κατεξοχήν χώρος στον οποίο συντελείται η εκπαιδευτική διαδικασία, ελάχιστα έχει μελετηθεί μέχρι τώρα στο πλαίσιο των επιστημών της αγωγής. Με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας κι Επικοινωνίας να μπαίνουν δυναμικά στην εκπαιδευτική διαδικασία και να καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερο μέρος της, δημιουργούνται νέα δεδομένα: η επικοινωνιακή δραστηριότητα στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλάζει αφού τώρα στην αλληλεπίδραση δασκάλου – μαθητή ενσωματώνεται ένα νέο υλικό στοιχείο, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, ενώ παράλληλα δημιουργείται η ανάγκη της αλλαγής και του υλικού χώρου με τη δημιουργία στο ελληνικό σχολείο του εργαστηρίου υπολογιστών.
Η παρούσα έρευνα επιχειρεί να περιγράψει το χωρικό προσανατολισμό του εκπαιδευτικού στο σχολικό εργαστήριο υπολογιστών και το είδος της επικοινωνίας που αναπτύσσεται κατά την εκπαιδευτική διαδικασία σ' αυτό. Ειδικότερα, επιχειρείται ο εντοπισμός και η καταγραφή τόσο του παιδαγωγικού κλίματος που δημιουργείται μέσα στο χώρο του μαθήματος όσο και των επικοινωνιακών σχέσεων σε διαπροσωπικό επίπεδο κυρίως από την πλευρά της λεκτικής επικοινωνίας.
It is commonly believed that the educational process is basically a communicative process focusing on the systematic and intentional level of the interaction between the educator and the student. This interaction occurs within a specific environment.
During the last years, the environment, and the physical space being its primary element, is an important parameter for the science of Pedagogy. Despite the fact that the school as a physical space is "par excellence" the place where the educational process is conducted, it has barely been studied within the framework of the education sciences. The dynamic introduction of Information and Communication Technologies and their great deal of room in the educational process, generate new data: communicative activity in the educational process has been changing, because a new physical element, the computer, is incorporated in the interaction between the educator and the student while at the same time a need for change and physical space is risen with the creation of computer laboratories in Greek schools.
This research is trying to describe the educator's movement at the school's computer laboratory and his/hers use of the intimate, personal and social zone as well as the

communication level which is developed during the educational process in the laboratory. Specifically, it is attempted to identify and write down the educational climate, whether the communication developed is symmetrical or complementary as well as the communication relations at an interpersonal level, mainly by the verbal communication perspective

426Μ/2005030 Δώσσας Απόστολος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Σχολικές Επιδόσεις Αλλοδαπών Μαθητών στις Έρευνες του PISA 2003»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Οι άνθρωποι που έτυχε να γεννηθούν σε περιοχές όπου η επιβίωση καθίσταται δύσκολη, επιδιώκουν με κάθε τρόπο να συμμετάσχουν στη διανομή του παγκόσμιου πλούτου. Βρισκόμαστε λοιπόν μπροστά στο φαινόμενο της οικονομικής μετανάστευσης όπου εκατομμύρια άνθρωποι προσπαθούν με κάθε μέσο να δραπετεύσουν από τις άσχημες συνθήκες που επικρατούν στον τόπο τους και να διεκδικήσουν τις ελπίδες τους στις ευημερούσες χώρες, όπως στις Η.Π.Α.. και στις χώρες της Ε.Ε., κατά συνέπεια και στην Ελλάδα. Στην προσπάθειά τους αυτή αντιμετωπίζουν πολλούς κινδύνους τους οποίους συνήθως ξεπερνούν και υπομένουν διότι η προοπτική της εγκατάστασης σε μια ευημερούσα κοινωνία αποτελεί όνειρο ζωής και παρέχει συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με την κατάσταση την οποία βιώνουν. Συνέπεια και ζητούμενο της κατάστασης αυτής αποτελεί η προοπτική της ισότιμης συμμετοχής στα αγαθά της παιδείας όπως αυτά διαμορφώνονται και παρέχονται στα πλαίσια της κρατικής θεσμικής οντότητας.
Κάθε άτομο είναι διαφορετικό από οποιοδήποτε άλλο, αλλά οι επιδράσεις της ομάδας ή των ομάδων στις οποίες ανήκει προσδίδουν τα εξωτερικά γνωρίσματα της κουλτούρας και της μοναδικότητας του.
Για να διευκολυνθεί η μελέτη, παρά το γεγονός ότι κάθε μαθητής είναι ξεχωριστός και διαφορετικός από τους άλλους, είναι απαραίτητο να σταθμίσουμε τις εκπαιδευτικές προτάσεις με βάση τον «μέσο» μαθητή και σύμφωνα με την επιδεξιότητα και τη θεωρούμενη «φυσιολογική» ικανότητα και απόδοση του.
Η διαφορετικότητα στον τρόπο με τον οποίο μαθαίνει ο κάθε μαθητής αντιπροσωπεύει την πιο μεγάλη πρόκληση στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού, πρόκληση που πολύ συχνά αντιμετωπίζεται με ειδικές τεχνικές. Ακόμα και γι αυτόν το λόγο θεωρείται ότι η παρουσία των αλλοδαπών παιδιών μπορεί να αποτελέσει μια σπουδαία πρόκληση για το σημερινό σχολείο σε διάφορα επίπεδα.
Υπό αυτή την οπτική, η ορατή διαφορετικότητα των παιδιών, π.χ. των παιδιών-μεταναστών, αποτελεί ένα κριτήριο για να ελέγχουμε πότε το σχολείο γνωρίζει να αξιοποιεί αποτελεσματικά τις ατομικές διαφορές των μαθητών και να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις που απορρέουν από αυτή τη διαφορετικότητα.
Οι διεθνείς έρευνες για τις σχολικές επιδόσεις στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση δείχνουν ότι οι επιδόσεις μαθητών από οικογένειες μεταναστών είναι κατά κανόνα χαμηλότερες από εκείνες των γηγενών μαθητών. Βέβαια, το μέγεθος αυτών των διαφορών ποικίλλει από βαθμίδα σε βαθμίδα (είναι μικρότερες στην πρωτοβάθμια και μεγαλύτερες στη δευτεροβάθμια) και από χώρα σε χώρα. Έχοντας ως δεδομένο την

υπαρκτή σχολική ανισότητα σε βάρος των μαθητών με μεταναστευτική εμπειρία, μπορούμε να διατυπώσουμε τη θέση ότι μια σειρά εκπαιδευτικών συστημάτων, ανάμεσα τους και το ελληνικό, δεν μπορούν να ανταποκριθούν, εξαιτίας και των δομικών τους γνωρισμάτων και των παιδαγωγικών τους προσανατολισμών, σε μια σχολική πραγματικότητα που χαρακτηρίζεται από διαφορές στα βιώματα, στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα μάθησης του μαθητικού πληθυσμού.
Μια σειρά θεωρητικών ερμηνειών της σχολικής αποτυχίας και του σχολικού αποκλεισμού (Bernstain 1970), οι οποίες αξιολογούν το σχολείο ως πολιτικά και κοινωνικά μη ουδέτερο, φαίνεται να συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι οι παραπάνω παράγοντες συγκροτούν ένα πεδίο άνισης κατανομής ευκαιριών γνωστικής και συναισθηματικής αναγνώρισης των πολιτισμικών και γλωσσικών «διαφορών» που χαρακτηρίζουν τις ομάδες του μαθητικού πληθυσμού. Η ανισότητα στις παιδαγωγικές σχέσεις αναγνώρισης των πολιτισμικών και γλωσσικών κεφαλαίων εμποδίζει συγκεκριμένες ομάδες μαθητών, π.χ. παιδιά μεταναστών, να συμμετάσχουν ισότιμα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η ελλιπής αναγνώριση βιώνεται κυρίως ως μη παροχή ευκαιριών και δυνατοτήτων διαπραγμάτευσης και αξιοποίησης του πολιτισμικού και γλωσσικού τους κεφαλαίου στις διαδικασίες παραγωγής γνώσης.
Στην παρούσα έρευνα θα μας απασχολήσει η παρουσίαση του διεθνούς προγράμματος PISA και ειδικότερα των αποτελεσμάτων που είχε σε δύο συγκεκριμένες χώρες : τη Φινλανδία και τον Καναδά. Οι χώρες αυτές επιλέχθηκαν λόγω των υψηλών επιδόσεων που εμφάνισαν στο πρόγραμμα. Στόχος της παρουσίασης είναι να εντοπισθούν οι ποιοτικοί παράγοντες που οδήγησαν τους μαθητές σε τόσο υψηλά επίπεδα επιτυχίας και να αναλυθούν επαρκώς.

Το Πρόγραμμα για τη Διεθνή Αξιολόγηση των Σπουδαστών (PISA) είναι μια πρωτοβουλία του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στο Παρίσι, που ξεκίνησε το 1998. Έχει σκοπό να είναι μέρος του τρέχοντος προγράμματος του ΟΟΣΑ, που σχετίζεται με δείκτες της εκπαίδευσης, οι οποίοι παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά περίπου πριν από μια δεκαετία στην ετήσια έκδοση του ΟΟΣΑ, "Η Εκπαίδευση με μια Ματιά".

Σε όλη αυτή τη χρονική περίοδο, ο ΟΟΣΑ έχει με επιτυχία αναπτύξει δείκτες των ανθρωπίνων και των νομισματικών πόρων που έχουν επενδυθεί στην παιδεία και του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν τα εκπαιδευτικά συστήματα. Το PISA προέκυψε, επειδή υπήρχε ανάγκη για αξιόπιστη πληροφόρηση κατά τακτά χρονικά διαστήματα, για τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα στις διάφορες χώρες και ιδιαίτερα για τη μέτρηση των δεξιοτήτων των σπουδαστών. Επειδή είναι μέρος ενός τρέχοντος προγράμματος αναφοράς, ένας από τους σκοπούς του PISA είναι να παρακολουθήσει τις τάσεις της απόδοσης των σπουδαστών σε συνάρτηση με τον χρόνο.

Η βασική εστία του PISA είναι τα θέματα δημόσιας πολιτικής που σχετίζονται με την παροχή εκπαίδευσης, με στόχο να βοηθήσει τις κυβερνήσεις των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ (και άλλους) να έχουν, στο γενικό τους πλαίσιο, τα καλύτερα δυνατά εκπαιδευτικά συστήματα. Τα ζητήματα που χρησιμεύουν ως οδηγοί στην ανάπτυξη του PISA είναι τα παρακάτω:

Ο βαθμός προετοιμασίας των νεαρών ενήλικων για να ικανοποιήσουν τις προκλήσεις του μέλλοντος. Οι δεξιότητες που κατέχουν, και θα διευκολύνουν την ικανότητά τους να προσαρμοστούν στην ταχεία κοινωνική αλλαγή.
Υπάρχουν τρόποι οργάνωσης των σχολείων και της σχολικής εκπαίδευσης πιο αποτελεσματικοί;
Η επίδραση της ποιότητας των σχολικών πόρων στα αποτελέσματα των σπουδαστών.
Οι εκπαιδευτικές δομές και μέθοδοι που μεγιστοποιούν τις ευκαιρίες των σπουδαστών από μειονεκτικά υπόβαθρα. Πόσο ισότιμη είναι η παροχή εκπαίδευσης στους σπουδαστές από όλα τα είδη υποβάθρου;

Nowadays, millions of people have become economic immigrants in the U.S.A, as well as in several European countries, confronting great difficulties and danger in their effort to acquire equal participation in educational goods. Despite the differences amongst students which tend to absorb knowledge, each one in a separate way, the research is based on the "average-student" type. However, these differences are a great challenge for both tutors and current type of schools. International research has shown that students which are part of immigrating families, tend to present lower scores in their courses. Unfortunately, a plethora of educational systems have shown their incapacity to offer equal chances to these children, depriving them of their right to fully participate in the educational procedure. Since 1998, Pisa has provided reliable information on several countries' educational results upon students' capacities. During the research, Pisa presents outstanding results in Finland and Canada, proving the existence of qualitative factors which contributed in such success. The best possible educational systems are rendered a necessity throughout the world, and this goal can be achieved by preparing the youngsters in order to face future challenges, and by organising schools and education in a more effective and efficient manner, so as to provide equal educational chances to all students, natives and immigrants.

426Μ/2005007 Ζιάκα Βασιλική

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου και η Συμβολή της στη Σχολική Αποτελεσματικότητα»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η αναγκαιότητα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου αναδύεται απ΄την ανάγκη να διαπιστωθεί το επίπεδο του συνολικά παραγόμενου εκπαιδευτικού προιόντος καθώς και τι, ποιος ή ποιοι ευθύνονται για το συντελούμενο επίπεδο αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα. Να παρακολουθείται το επίπεδο της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος, να διασφαλιστεί η ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου αλλά και να υποστηρίζεται η επαγγελματική ανάπτυξη των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι συντελεστές του εκπαιδευτικού έργου εισροές-διαδικασία-εκροές πρέπει να παρατηρηθούν, αναλυθούν, εκτιμηθούν, συγκριθούν, αποτιμηθούν και αφού εντοπιστούν τα αδύνατα και αναδειχθούν τα δυνατά σημεία των με μια συνεχή διαδικασία αυτοξιολόγησης πρώτα και στη συνέχεια εσωτερικής, εξωτερικής αξιολόγησης. Συνεχής βελτίωση με τον εντοπισμό και σχεδιασμό διαδικασιών, συμπληρώνοντας κενά, αναδομώντας διαστρεβλώσεις, για να φτάσει σταδιακά μέσα από συνεχείς ανακατασκευές, στην οικοδόμηση εκπαιδευτικού συστήματος που οδηγεί στη σχολική αποτελεσματικότητα. Αξιολόγηση βασισμένη στην επιστημονικότητα με θεωρητικό και ερευνητικό υπόβαθρο έγκυρη και αξιόπιστη μεθοδολογία επαρκώς και ειδικά καταρτισμένους αξιολογητές, να μην νιώθουν οι εμπλεκόμενοι ότι απειλούνται αλλά ότι ανατροφοδοτούνται και βελτιώνονται για να συμβάλει η αξιολόγηση στη σχολική αποτελεσματικότητα.

The necessity of the evaluation of the school work emerges from the need to assess the standards of the whole school 'product' produced, as well as find out what, or who is or are responsible for the present efficiency rates of the Greek educational system, on all levels. There is a need to monitor the educational system efficiency rates, ensure the good quality of the educational work and also support the professional development of those who take part in the educational procedure. The contributors to the educational work (influx – procedure – efflux) should be observed, analyzed, compared and assessed, pinpointing their weak points and boosting their strong ones, through a continuous procedure of self-evaluation first, and then through internal and external evaluation. There should be continuous improvement by finding and planning the right procedures, filling the gaps and reconstructing misapplications, so that, through continuous reconstructions, an educational system that leads to school efficiency will be built. The evaluation should be based on scientific thought, whereas its theoretical and research grounds should be solid, and the methodology should be valid and reliable. The evaluators should be skilled and specially trained, so that the subjects evaluated will not feel threatened, but on the contrary they will feel that they receive feedback and are improved, thus the evaluation will contribute to the improvement of school efficiency.

426Μ/2005033 Ζούκης Νικόλαος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Ποιοτική Έρευνα και Θεωρία του Χάους. Ζητήματα Λειτουργίας του Εκπαιδευτικού Συστήματος: Από τους Σκοπούς και τους Στόχους στη Διοικητική και Παιδαγωγική Διαχείριση»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ελένη Θεοδωροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να διερευνήσει τις σχέσεις της θεωρίας του χάους με την ποιοτική έρευνα και να εξετάσει εάν η συνδυαστική χρησιμοποίησή τους μπορεί να συνδράμει θετικά σε ζητήματα λειτουργίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος στο πλαίσιο τις επίτευξης των σκοπών και των στόχων του.
Στη βάση της παραπάνω προβληματικής και του βασικού σκοπού της η εργασία διαρθρώνεται σε δύο μέρη.
Στο πρώτο μέρος, αρχικά παρουσιάζεται η θεωρία του χάους στα φυσικά και τεχνικά συστήματα και δίδεται έμφαση στις μεθόδους και τεχνικές που επέτρεψαν την ανάδυσή της. Ακολούθως επιχειρείται μια σύντομη αναφορά στη Γενική Θεωρία Συστημάτων και εντοπίζονται τα προβλήματα και οι προκλήσεις, τις οποίες θέτει. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι κεντρικές θέσεις των ολιστικών θεωριών της πολυπλοκότητας (Edgar Morin) και κοινωνικής κυματικής αλλαγής (Alvin Toffler) με έμφαση αφενός μεν στις σχέσεις τους με τη θεωρία του χάους, αφετέρου δε στα μεθοδολογικά εργαλεία και τεχνικές που προτείνουν και εφαρμόζουν σε ανθρώπινο, κοινωνικό και ιστορικό επίπεδο. Κατόπιν διερευνώνται οι συνέπειες που απορρέουν σε ό, τι αφορά: α) στην πραγμάτωση της γενικής νοημοσύνης, β) στην αντιπαράθεση μεταξύ ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας, γ) στο πρόβλημα και τις προκλήσεις της Γενικής Θεωρίας Συστημάτων και δ) στην εκπαίδευση και ευρύτερα παιδεία του ανθρώπου. Τέλος, επιχειρείται, με βάση τα δεδομένα που προκύπτουν, μια συμπληρωματική ερμηνεία της φιλοσοφίας του Ηράκλειτου και εισάγεται η σφαιρική – ερμηνευτική – ανθρωποκεντρική – παιδαγωγική, ως απόρροια και αναγκαιότητα όλων των παραπάνω.
Στο δεύτερο κεφάλαιο, αρχικά γίνεται μια σύντομη αναφορά στις έννοιες της σχολικής αποτελεσματικότητας και βελτίωσης στο χώρο της εκπαίδευσης καθώς και στα αποτελέσματα πρόσφατων ερευνών που αναδεικνύουν την ανάγκη να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η πολυπλοκότητα που διαμορφώνει η αλληλεπίδραση και αλληλοδιείσδυση πλήθος παραγόντων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ακολούθως, σε μια πρώτη προσπάθεια εδραίωσης της σφαιρικής – ερμηνευτικής – ανθρωποκεντρικής – παιδαγωγικής, την αναγκαιότητα της οποίας αναδείξαμε στο πρώτο μέρος, παραθέτουμε ένα σχετικό ερευνητικό παράδειγμα, η σύλληψη και ο σχεδιασμός του οποίου εμπνεύστηκε και υλοποιήθηκε σε μια προσπάθεια σύνθεσης των ολιστικών θεωριών της πολυπλοκότητας και της κοινωνικής κυματικής αλλαγής. Μέσω του ερευνητικού παραδείγματος επιχειρείται αρχικά να διαπραγματευτεί και να αναδειχθεί η στενή έως και σχεδόν αδιαχώριστη σχέση αλληλοδιείσδυσης και αλληλοδιαπλοκής επιμέρους διαστάσεων των εννοιών της εκπαίδευσης, της παιδαγωγικής και της διοίκησης. Στη συνέχεια δε, με τη διεξαγωγή εμπειρικής ποιοτικής έρευνας, αναλύονται οι λόγοι που εξασφαλίζουν την αξιοπιστία, την

εγκυρότητα και τη δυνατότητα γενίκευσης των αποτελεσμάτων της. Τέλος, μετά από μια σύντομη διαπραγμάτευση της έννοιας της «αληθούς» παιδείας στις σημερινές πλανητικές συνθήκες, διατυπώνονται προτάσεις σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο και αναδύεται η πρόκληση στο εσωτερικό της κάθε εκπαιδευτικής μονάδας.

This survey attempts to clarify the connection between the theory of the chaos and qualitative research, and to examine if their mutual use can benefit functioning issues of the Greek educational system, as far as completing its aims and objectives is concerned.

Based upon the assumption above, the survey is structured in two parts:

In the first part, the theory of the chaos in physical and technical terms is initially presented and emphasis is given on methodology and techniques that advocated to its creation. Hereupon, a short report on the General Theory of Systems is attempted and the raised problems and challenges are detected. Then, the main perspectives of holistic theories of complexity (Edgar Morin) and social wave change (Alvin Toffler) are presented, and emphasis is placed on their relation to the theory of chaos and the methodological implements and techniques proposed and applied on a human, social and historic basis. Accordingly, an examination is attempted regarding the consequences of: a) the realization of general intelligence, b)the dispute between quantitative and qualitative research, c)the problems and challenges of the General Theory of Systems and d) learning and education of humans in general. Last but not least, based on the findings, an additional interpretation of Heraclites' philosophy is attempted, and spherical-explanatory-humanist-pedagogics is introduced as corollary and necessity of the above.

In the second unit, there is a short report on the notions of school efficiency and improvement in the field of education, as well as on the findings of recent research, dictating the necessity to face radically the complexity composed by interaction and interpenetration of numerous factors concerning educational procedure. Next, within the margins of an attempt to establish spherical-explanatoty-humanist-pedagogics, whose necessity we brought out in the first part, we illustrate a relevant explanatory example, whose conception and planning was inspired and materialized in an effort to compose holistic theories of complexity and social wave change. Through this explanatory example, the close, or even indivisible association of interpenetration and correlation of conceptual educational, pedagogical and managerial dimensions is negotiated and materialized. In addition, by conducting an empirical qualitative research, the reasons ensuring credibility, validity and the possibility of generalizing its results are analyzed. In the end, after a short act of negotiation to define the notion of "true" education in current global conditions, proposals in local, national and international basis are formulated and the challenge in the inner layers of each educational unit comes into sight.

426Μ/2005004 Ιατρίδη Τσαμπίκα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Εμπειρική Προσέγγιση της Ζήτησης για Μεταπτυχιακή Εκπαίδευση. Εμπειρική Προσέγγιση για τα Πανεπιστημιακά Τμήματα Ρόδου του Πανεπιστημίου Αιγαίου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αννα Σαΐτη

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου Παναγιώτα

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Οι ραγδαίες εξελίξεις στον εργασιακό χώρο που απαιτούν εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό που να μπορεί να ανταποκριθεί στις αλλαγές που επέρχονται με την πρόοδο της τεχνολογίας και την αύξηση των αναγκών των μελών της κοινωνίας, τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας που αντιμετωπίζουν οι νέοι στην Ελλάδα, αλλά και οι χρηματικές απολαβές που αντιστοιχούν σε κάθε εκπαιδευτικό επίπεδο, είναι ορισμένοι από τους παράγοντες που έχουν οδηγήσει στην ολοένα αυξανόμενη συμμετοχή αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σπουδές μεταπτυχιακού επιπέδου. Το ενδιαφέρον της παρούσας διπλωματικής εργασίας, εστιάστηκε στη μελέτη των κυριότερων μεταβλητών που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ζήτησης για μεταπτυχιακές σπουδές.
Rapid developments in the labor market that require specialized workforce that can correspond to the changes that approach with progress of technology and the increase of the society needs, the increased rates of unemployment that young people face in Greece, other than the earnings that correspond to each educational level, are some of the factors that have led to a continuously increasing attendance of higher education graduates to study in postgraduate level. The purpose of this research was the investigation of the basic variables that contribute in the configuration of the demand for postgraduate studies.

426Μ/2005016 Καβαδά Ελένη

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Εκπαιδευτικά Προγράμματα στο Πλαίσιο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Η Περίπτωση των Κ.Ε.Ε. της Δωδεκανήσου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005040 Καρατζά Βασιλική

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Οι Αρχές της Ανθρώπινης Αξίας και της Ελεύθερης Ανάπτυξης του Παιδιού ως Κύριες Συνιστώσες στη Διαμόρφωση της Σχολικής Πράξης και Διαδικασίας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Ελένη Θεοδωροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Μιχόπουλος

Σε έναν κόσμο ταχύτατα εξελισσόμενο με πολιτικές και κοινωνικές ανακατατάξεις που διαμορφώνουν νέες πραγματικότητες, η εκπαίδευση αποτελεί τον ισχυρότερο μηχανισμό που διαθέτει η ανθρωπότητα για να αναταποκριθεί στα αιτήματα και τις ανάγκες της νέας εποχής.Η συμβίωση μέσα σε ένα ''οικουμενικό χωριό'', προϋποθέτει αναθεώρηση των εκπαιδευτικών πολιτικών και τροποποίηση προσανατολισμών, προκειμένου να ικανοποιήσουν αιτήματα, προσδοκίες και ανάγκες ενός ευρύτερου κοινωνικοοικονομικού χώρου με σαφείς ποιοτικούς στόχους

426Μ/2005041 Κολυβοδιάκου Παναγιώτα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Οργάνωση του Εξοπλισμού και του Παιδαγωγικού Υλικού στις Φυσικές Επιστήμες στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Μια Μελέτη Περίπτωσης στο Γυμνάσιο Νεάπολης Λακωνίας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Πρωταρχικός ρόλος του σχολείου είναι η κοινωνικοποίηση του παιδιού και στη συνέχεια η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της κριτικής του σκέψης.
Στην εποχή μας, η διαδικασία της μάθησης προσεγγίζεται τόσο από τη γνωστική ψυχολογία και τη φιλοσοφία, όσο και από τις επιστήμες της αγωγής. Σύμφωνα με τη γνωστική ψυχολογία, οι παράγοντες που οδηγούν στη μάθηση είναι οι προϋπάρχουσες αντιλήψεις των παιδιών, τα κατάλληλα διδακτικά έργα, η συνεργασία των μαθητών.
Στη διδασκαλία των Φ. Ε. επικράτησαν διάφορες θεωρίες όπως, η εποπτική μέθοδος, η ανακαλυπτική μέθοδος και η πειραματική διδασκαλία.

Η συγγραφή των σχολικών βιβλίων και η σύνταξη των Αναλυτικών Προγραμμάτων γίνονται ακολουθώντας το εποικοδομητικό μοντέλο μάθησης. Η βασική πρόταση της εποικοδόμησης είναι ότι η γνώση δεν υπάρχει ανεξάρτητα από το άτομο που την κατέχει, αλλά καλλιεργείται ενεργητικά, κτίζεται μέσα στην καθημερινή ζωή, είναι προσωπική, έχει κοινωνική διάσταση και είναι έγκυρη, αν ερμηνεύει τις εμπειρίες, χωρίς αυτό να σημαίνει πάντα ότι είναι σωστή.

Ειδικότερα, στις Φ.Ε. ο μαθητής πρέπει να αξιολογεί και να σκέφτεται πριν υιοθετήσει μια άποψη, να μάθει ότι δεν υπάρχει απόλυτη αλήθεια, αφού ανατρέπονται οι θεωρίες συνεχώς, να δέχεται την κριτική των άλλων και να αμφισβητεί ό,τι του προσφέρεται.
Τις τελευταίες δεκαετίες, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης παρατηρείται μια έντονη προσπάθεια για τη βελτίωση της διδασκαλίας των Φ. Ε.. Ο σκοπός της διδασκαλίας τους είναι ότι θα πρέπει οι μαθητές να οικοδομήσουν γνώσεις, ώστε να κατανοήσουν τον κόσμο που τους περιβάλλει, να αποκτήσουν επιστημονική νοοτροπία, να αναπτύξουν δεξιότητες μέσα από πειραματικές δραστηριότητες, να επικοινωνήσουν και να συνεργαστούν με τους συμμαθητές τους και τον καθηγητή τους και, τέλος, να αναπτύξουν κριτική σκέψη και θετική στάση απέναντι στα καθημερινά προβλήματα που συναντούν.
Η εργαστηριακή άσκηση αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της διδασκαλίας των Φ.Ε., καθώς καλύπτει στόχους γνωστικούς, ψυχοκινητικούς και συναισθηματικούς και συμβάλλει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών. Κανένα βιβλίο δεν μπορεί να αντικαταστήσει ένα πείραμα.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί της εκπαίδευσης, θα πρέπει να ενσωματωθεί το πείραμα στη διδασκαλία των Φ.Ε. Είναι επιβεβλημένο επομένως, να οργανωθεί και να αξιοποιηθεί ένα σχολικό εργαστήριο, ώστε να είναι εύκολη, άκοπη και ευέλικτη η λειτουργία του. Θεωρείται οργανικό κομμάτι της διδασκαλίας και χώρος κανονικού μαθήματος και όχι μια συμπληρωματική και δευτερεύουσα δραστηριότητα.

Η πρώτη φορά που το κράτος κάνει παρέμβαση στην πρακτική εφαρμογή των αλλαγών στη διδασκαλία των Φ.Ε., είναι με το Ν.1566/85 και αργότερα το 1993, με την ίδρυση των ΕΚΦΕ, τα οποία προσανατολίζονται προς τη διερευνητική και μαθητοκεντρική μάθηση, όπου δηλώνεται επιτακτική η ανάγκη ύπαρξης και χρήσης εργαστηρίων για την εμπέδωση της διδασκαλίας.

Τα ελληνικά σχολεία σήμερα, έχουν σημαντικές ελλείψεις σε χώρους και σε εξοπλισμό, με αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί να απογοητεύονται στο διδακτικό έργο τους και να οδηγούνται σε παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας, οπότε η πειραματική διδασκαλία είναι ακόμη περιορισμένη. Παρά τα προβλήματα και τις αντιστάσεις των εκπαιδευτικών, τα πειράματα στο εργαστήριο τυχαίνουν μεγάλης αποδοχής από τους μαθητές, αφού το εργαστήριο είναι ο καλύτερος χώρος μάθησης και κατανόησης των φαινομένων και της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Σημαντική επίσης είναι η συμβολή των εποπτικών μέσων στη διδακτική διαδικασία και είναι αδιαμφισβήτητο πλέον ότι τα μέσα αυτά προσδίδουν μεγαλύτερη διέγερση στο μαθητή, διατηρούν και συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον του, διευκολύνουν τη μάθηση και δημιουργούν σαφέστερες παραστάσεις, προσδίνοντας αποτελεσματικότητα στη διδασκαλία.

School΄s primary role is the child΄s socialisation and, furthermore, the development of his or her critical thinking.

Nowadays, the procedure of learning can be approached by cognitive psychology and philosophy, as well as by the sciences of education. According to cognitive psychology, the factors that lead to learning are the children's pre-existent perceptions, the appropriate instructive work and the students΄ collaboration.

There are some theories that have prevailed in the Physical Sciences΄ teaching, such as the control method, the discovery method and the experimental teaching.

The writing of schoolbooks and the making of Analytic Programmes can be done by following the constructive model of learning. The basic proposal of constructivism is that knowledge does not exist independently on the person who holds it, but it's being cultivated actively, constructed during our daily life, it's personal, it has a social dimension and it's valid, if our skills are explained, but this doesn't mean that it's always right.

In physical sciences especially, the student has to appreciate and think before adopting an opinion, to learn that there is no absolute truth, since theories are continuously overruled, to accept others΄ criticism and to question everything he is offered.

During the last decades, an intense effort for the improvement of the physical sciences teaching has been observed in every level of education. The purpose for teaching P.S. is for the students to build knowledge in order to understand the world that surrounds them, to acquire scientific mentality, to develop articulations through experimental activities, to communicating and collaborating with their fellow students and their professor, and finally, to developing critical thinking and positive attitude towards the daily problems they encounter.

The laboratory practice is an inseparable element of the physical sciences teaching, because it covers cognitive, soul-moving and emotional goals and it contributes to the development of students' personality. There΄s no book that can replace an experiment.

In order to achieve the above goals of education, the experiment has to be incorporated in the physical sciences΄ instruction. Therefore, it is necessary to organize and utilize a school laboratory, so that its function is easy, effortless and fuxible.

After all, the laboratory is considered to be an organic part of teaching and a place for regular classes, and not a supplemental and secondary activity.

The first time that the state intervenes in the practicable application of the alterations in the physical sciences teaching, is with the law 1566/85 and later, in 1993, with the foundation of

ΕΚΦΕ (Laboratory Centre of Physical Sciences) , which are oriented towards the exploratory and student-centred learning , where an imperative need for the laboratories' existence and use has been declared in order to achieve the consolidation of the instruction.
Greek schools today, have significant lacks of room and equipment, as a result of that, educators are discouraged in their didactic work and led to traditional ways of teaching, thus, the experimental instruction is still limited. Despite the problems and the teachers' opposition, the laboratory experiments are greatly accepted by the students, since the laboratory is the best place for learning and comprehensing the phenomenon and for developing capabilities. The contribution of supervisory means to the teaching procedure is, also, important and it is undoubted, now, that these means provide the student greater stimulation, they preserve and concentrate his or her interest, they facilitate learning and they create precise representations depictions, therefore, they make teaching effective.

26Μ/2005039 Κοντάκος Παναγιώτης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Ο Ρόλος του Διευθυντή στην Αποτελεσματική Λειτουργία του Δημοτικού Σχολείου: Η περίπτωση του Νομού Λακωνίας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Το ενδιαφέρον των ειδικών έχει εστιαστεί τις τελευταίες δεκαετίες στη βελτίωση και την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών μονάδων. Το κύριο βάρος της ευθύνης για τη βελτίωση της σχολικής αποτελεσματικότητας πέφτει στους διευθυντές των σχολικών μονάδων και αυτό με τη σειρά του έχει αναπόφευκτα αλλάξει τόσο τους ρόλους όσο και τις υποχρεώσεις τους αλλά και την αυτοεικόνα τους.
Η εργασία αυτή φιλοδοξεί να συμβάλει στην αναζήτηση αξιόπιστων και έγκυρων τρόπων επιδίωξης και μέτρησης της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των σχολικών μονάδων, βασισμένη αφενός στα ερευνητικά ευρήματα για τη σχέση διοικητικής αποτελεσματικότητας με μια σειρά από σταθερούς παράγοντες, όπως π.χ. η προσωπικότητα, οι επαγγελματικές υποχρεώσεις, το εργασιακό περιβάλλον, οι ενδο- και εξωσχολικές σχέσεις και το στυλ ηγεσίας, καθώς και μια έρευνα πεδίου στο νομό Λακωνίας.
Η έρευνα διεξήχθη στο νομό Λακωνίας και βασίστηκε σε αυτο-αναφορές διευθυντών δημοτικών σχολείων σχετικά με την αντίληψη των στελεχών της εκπαιδευτικής κοινότητας ως προς τον ρόλο του διευθυντή στην αποτελεσματική λειτουργία της εκπαιδευτικής μονάδας.
Η εργασία διαρθρώνεται σε δύο μέρη με πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η προβληματική της έρευνας. Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται μία εννοιολογική αποσαφήνιση των βασικών όρων όπως «διοίκηση», «διοικητική αποτελεσματικότητα», «εκπαιδευτική διοικητική αποτελεσματικότητα» και «ηγεσία». Στη συνέχεια, στο τρίτο, τέταρτο, και πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το πλαίσιο της έρευνας και αναφέρονται οι στόχοι, το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε, καθώς και η ερευνητική διαδικασία. Η παρουσίαση των ερευνητικών αποτελεσμάτων ολοκληρώνεται με σχόλια για τα ερευνητικά δεδομένα μαζί με μια σειρά προτάσεων που αφορούν στο ρόλο και την αυτοκατανόηση των διευθυντών στην αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών μονάδων.

Abstract
"THE ADMINISTRATION AND ASSESSMENT OF EDUCATIONAL UNITS"

SUBJECT: "The role of school head-teacher in the effective running of a school unit."

Our research was conducted in the Prefect Laconia and it is divided into two parts: Theoretical examination and b) research.
It has been ascertained that the management of a school in P.E. plays a significant role in the accomplishment of the educational goals.

Through a nameless written questionnaire it was examined how the executives themselves (head-teachers, Principals P.E.) perceive their role in the effective running of a school unit.

The close study of the results of the research leads us to the following conclusions:
The effective running of a school unit depends on:
The allocation of the working time of a head-teacher or principal in terms of administrative or didactic issues.
The administrative adequacy of the head-teacher/Principal.
The interpersonal relationships of co-operation of the head-teacher/Principal with the school staff.
The interpersonal relationships of co-operation of the head-teacher/Principal with Parents and Conveyors in P.E., OTA.
The conclusions in terms of the fact-finding sub questions demonstrate that:

First and foremost, head-teachers and Principals of school units devote plenty of time to deal with issues concerning Students.
The effective running of a school unit depends on the training of head-teachers and Principals in issues concerning the educational administration.
The effective running of a school unit depends on the effective collaboration of Executives with each educator individually.
The good co-operation with Parents and Conveyors of P.E., OTA contributes to the improvement of the school environment.

Finally, it is ascertained that not only the main goal of the research was accomplished but also the separate searching questions were satisfactorily answered.

426Μ/2005046 Λάττας Σπυρίδων

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Αποτελεσματικότητα του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου στη Θεωρία και την Πράξη: Η Περίπτωση των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων στη Β΄ Διεύθυνση Αθήνας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αγγελική Γιαννικοπούλου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μέσα σε μια κοινωνία που συνεχώς αλλάζει και εξελίσσεται, το σχολείο, ο βασικός αυτός διαμεσολαβητικός εταίρος ανάμεσα στον άνθρωπο, την κοινωνία και την παγκόσμια κοινότητα, δε μένει σταθερός και αμετάβλητος στο χρόνο. Αντίθετα, ανα-μορφώνεται και αναδομείται με τέτοιο τρόπο, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο και να συμβάλλει σ' αυτές.
Λειτουργώντας σ' ένα τέτοιο συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, όπου η παγκοσμιοποίηση των κοινωνιών προχωρά όλο και πιο πολύ, τόσο στην εφαρμογή, όσο και στη συνείδηση των ανθρώπων, όπου η γνώση παράγεται και διαδίδεται με ταχύτατους ρυθμούς στα πλαίσια μιας ανοιχτής κοινωνίας και όπου οι δομές στο χώρο της οικογένειας αναθεωρούνται και μετεξελίσσονται, το σχολείο καλείται ως βασικός κρίκος της κοινωνίας να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες και δεδομένα, πέρα και πάνω από τις παραδοσιακές του λειτουργίες.

Συνέπεια της εξέλιξης αυτής είναι το σχολείο να χάσει τον προσανατολισμό του, κατάσταση που συντηρεί ιδιαίτερα στην Ελλάδα, την αποστασιοποίησή του από τα νέα δεδομένα και την προσκόλλησή του στις άκαμπτες παραδοσιακές του δομές. Η θεμελίωση του σύγχρονου σχολείου δεν περιορίζεται μόνο στην ανάγκη ανταπόκρισής του στις σύγχρονες απαιτήσεις και στις μεταβολές που παρατηρούνται σε όλες τις πτυχές τις κοινωνικής πραγματικότητας. Στηρίζεται παράλληλα και στην ανάγκη υπέρβασης της παρατεταμένης κρίσης που διέρχεται ο σχολικός θεσμός και στον «απογαλακτισμό» του από παραδοσιακές αντιλήψεις και δομές. Θεωρούμε πως υπάρχει τρόπος να προσεγγίσουμε την κατάσταση αυτή μέσα από μια διαφορετική λογική, όπου θα αξιοποιεί πρακτικά τη θεωρία, ενώ ταυτόχρονα θα επεμβαίνει δυναμικά, αλλάζοντας τα δομικά στοιχεία του σχολείου που έχουν να κάνουν με το χώρο, το χρόνο και το ρόλο του. Αυτή η λογική αποτελεί μέρος της προσπάθειας ανταπόκρισης του σχολείου στο σύγχρονο μεταβαλλόμενο κόσμο, που συνεχώς αναδημιουργείται μέσω της γνώσης και στην αναδομημένη κοινωνία που εξελίσσεται ραγδαία.
Σήμερα θεωρείται δεδομένο ότι η δομή της οικογένειας αλλάζει με ραγδαίους ρυθμούς και το σχολείο είναι ο θεσμός που καλείται να καλύψει το κενό που δημιουργείται στην αγωγή των παιδιών και στην οργάνωση του ελεύθερου χρόνου τους, με τρόπο που να ενισχύει την κοινωνικοποίησή τους. Μέσα στις νέες αυτές συνθήκες επιβάλλεται αναμόρφωση του προγράμματος του σχολείου το οποίο θα εκτείνεται χρονικά μεν, με ποιοτικά παιδαγωγικό τρόπο δε.
Αναγνωρίζοντας τις παιδαγωγικές και κοινωνικές ανάγκες, η πολιτεία ψήφισε στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης το Νόμο 2525/1997, εισάγοντας ένα θεσμό στα εκπαιδευτικά

δρώμενα, το «ολοήμερο σχολείο», χωρίς να προσδιορίζεται περισσότερο ο τύπος και ο χαρακτήρας του.
Με αυτή τη σημασία το ολοήμερο σχολείο εμφανίζεται ως μια τομή στα εκπαιδευτικά δρώμενα της Ελλάδας. Παρουσιάζεται σα μια πολύ καλή ευκαιρία για εσωτερική και εξωτερική μεταρρύθμιση του υπάρχοντος σχολείου. Δείχνει στα πρώτα στάδια εφαρμογής του, να έχει τη δυνατότητα για «ποιοτική» αναβάθμιση της οργάνωσης και λειτουργίας της σχολικής μονάδας, ώστε να καταστεί ο πυρήνας που θα ασκείται το σύνολο των δράσεων για την ανάπτυξη στο μέγιστο βαθμό κάθε ψυχοσωματικής, πνευματικής και κοινωνικής πτυχής της προσωπικότητας του παιδιού.
Για τους λόγους αυτούς, ο προβληματισμός για το ολοήμερο σχολείο είναι πρωταρχικής σημασίας, γιατί ακριβώς αποτελεί βασικό στοιχείο της εξέλιξης ολόκληρου του εκπαιδευτικού συστήματος. Θεωρούμε πως, για να είναι γόνιμος ένας τέτοιου είδους προβληματισμός και για να μπορέσει να καταλήξει σε χρήσιμα συμπεράσματα, θα πρέπει να προκύψει μέσα από τη νομική εξέλιξη του θεσμού του ολοήμερου και την κοινωνική και παιδαγωγική του θεμελίωση.
Η πορεία αυτή θα μας δώσει τη δυνατότητα να ανασυνθέσουμε και κατόπιν να επαναπροσδιορίσουμε την έννοια του ολοήμερου σχολείου, όπως αυτή ισχύει στη θεωρία και όπως τελικά αποδίδεται στην πράξη. Θα διαφανεί η εικόνα του ολοήμερου που πρέπει να έχουμε, κατοχυρωμένη κυρίως από το θεωρητικό πλαίσιο και αυτή που τελικά έχουμε όπως προκύπτει από την πρακτική-μεθοδολογική διαδικασία της εργασίας μας.
Έχοντας κύριο στόχο να αναδείξουμε όσο το δυνατό περισσότερα στοιχεία που αφορούν την αποτελεσματική λειτουργία των ολοήμερων δημοτικών σχολείων και παράλληλα, να ανιχνεύσουμε απόψεις- στάσεις των δασκάλων των σχολείων, θεωρήσαμε ότι το ανώνυμο ερωτηματολόγιο ενδείκνυται ως το καλύτερο εργαλείο με το οποίο μπορούμε να συλλέξουμε πολλές πληροφορίες ταυτόχρονα, εξοικονομώντας χρόνο για τη συλλογή τους. Τον πληθυσμό αναφοράς αποτέλεσαν τα ολοήμερα δημοτικά σχολεία του νομού Αττικής και οι δάσκαλοί τους. Επισκεφτήκαμε σχολεία της Β΄ Διεύθυνσης Αθήνας, τα οποία επιλέξαμε τυχαία και μοιράσαμε ερωτηματολόγια στους δάσκαλους της ολοήμερης ζώνης. Ακολούθησε στατιστική επεξεργασία των δεδομένων και στη συνέχεια έγινε ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας και διατυπώθηκαν προτάσεις προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικότερης λειτουργίας των ολοήμερων δημοτικών σχολείων.
Με βάση την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας, διαπιστώνεται ότι το ολοήμερο δημοτικό σχολείο λειτουργεί αποτελεσματικά σε ικανοποιητικό βαθμό, αλλά υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης λόγω της ύπαρξης αρκετών ελλείψεων που δυσχεραίνουν τη λειτουργία του.
Στις θετικές πλευρές του ολοήμερου σχολείου, όπως προέκυψαν από την έρευνα μπορούν να συγκαταλεχθούν:
Το ευνοϊκό σχολικό κλίμα. Οι εκπαιδευτικοί του ολοήμερου σχολείου μεταξύ τους συνεργάζονται αποτελεσματικά. Επιπλέον, υπάρχει καλή συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών του ολοήμερου σχολείου και εκείνων της πρωινής ζώνης.
• Η σχολική διεύθυνση. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν πως οι διευθυντές των ολοήμερων σχολείων ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του πολυδιάστατου ρόλου τους.
• Οι εκπαιδευτικοί. Οι δάσκαλοι φαίνεται πως έχουν συνειδητοποιήσει τη σημαντικότητα του ρόλου τους στο ολοήμερο σχολείο και για το λόγο αυτό επιδεικνύουν πνεύμα συλλογικότητας και δημιουργικότητας στο σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων.
Οι ελλείψεις και τα προβλήματα που καταγράφηκαν με βάση τα στοιχεία της έρευνας είναι τα παρακάτω:

• Η ελλιπής χρηματοδότηση και η ανισομερής κατανομή κονδυλίων στις διαφορετικές εκπαιδευτικές περιφέρειες ανά νομό, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την ανεπάρκεια στις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό των ολοήμερων σχολείων και την υπεροχή των πολυθέσιων σχολείων έναντι των ολιγοθέσιων σχολικών μονάδων σε θέματα υλικοτεχνικής υποδομής.
• Η ανεπαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών του ολοήμερου σχολείου. Οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στα σχολεία αυτά, χρειάζονται περισσότερη και πιο οργανωμένη επιμόρφωση για την ανταπόκρισή τους στις αυξημένες αρμοδιότητες και ευθύνες του ενισχυμένου ρόλου τους.
• Οι αποσπάσεις και μεταθέσεις του εκπαιδευτικού προσωπικού. Αυτό αποτελεί ένα χρόνιο πρόβλημα της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας, εξαιτίας του οποίου είναι δυσχερής ένας μακρόχρονος εκπαιδευτικός σχεδιασμός, εφόσον οι εκπαιδευτικοί μετατίθενται σε διαφορετικές σχολικές μονάδες σε σύντομο χρονικό διάστημα

Με βάση τα συμπεράσματα που προαναφέραμε και με στόχο την περαιτέρω βελτίωση του θεσμού του ολοήμερου σχολείου, μπορούμε να διατυπώσουμε τις παρακάτω προτάσεις:

Κρίνεται απαραίτητη η μεγαλύτερη χρηματοδότηση στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία, έτσι ώστε να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό που χρειάζονται ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικότερα.
• Το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του αριθμού εκπαιδευτικών που αποσπώνται ή μετατίθενται στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς.
• Χρειάζεται περισσότερη και πιο οργανωμένη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στα ολοήμερα σχολεία. Το επίκεντρο της επιμόρφωσης δεν πρέπει να εστιάζεται μόνο στη διδακτική δραστηριότητα, αλλά θα πρέπει να ενισχύονται και τομείς που ήδη λειτουργούν αποτελεσματικά στο ολοήμερο σχολείο, όπως η συνεργατικότητα, η συμμετοχή και η συλλογικότητα στη λήψη αποφάσεων και το σχεδιασμό προγραμμάτων , η δημιουργικότητα και η καινοτομία.

In a society that continuously changes and develops, the school, this basic mediatory partner between t o n person, the society and the world community, does not remain constant and immutable in per year. On the contrary, it is reformed and it is restructured with such way, so that it watches the developments in social and political level and it contributes in them. Consequence of this development is that the school loses his orientation, situation that it particularly maintains in Greece, his distance from the new data and his adherence in his inflexible traditional structures. The foundation of modern school is not limited only in its demands of correspondence in the modern requirements and in the changes that are observed in the all aspects of social reality.
We consider that there is a way to approach this situation through a different logic, where it will develop practically the theory, while simultaneously it will intervene dynamically, changing the structural elements of school that they have to make with the space, per year and his role. Today is considered datum that the structure of family changes with rapid rythms and the school is the institution that is calling to cover the void that is creating in the education of children and in the organisation of their free time.
For theses reasons, the reflection on the day-long school of is fundamental importance, because precisely it constitutes basic element of development of entire educational system. Aiming at main we elect as long as possible more elements that concern the effective operation of day-long municipal schools and at the same time, we detect opinions attitudes of schoolteachers of schools, we considered that the anonymous questionnaire is advisable as the

better tool with which we can collect a lot of information simultaneously, economising time on their collection. We visited schools of Athens, which we selected accidentally and shared questionnaires in the schoolteachers of day-long area. Followed statistical treatment of data and afterwards became analysis and interpretation of results of research and were formulated proposals to the direction of more effective operation of day-long municipal schools.

426Μ/2005028 Λέντα Θεοδώρα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Επικοινωνία Σχολείου - Οικογένειας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Καΐλα, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Θωμάς Μπάμπαλης

Η παρούσα εργασία έρχεται να προσεγγίσει ένα θέμα που μέχρι τώρα δεν έχει αναλυθεί ικανοποιητικά στην ελληνική βιβλιογραφία, την επικοινωνία σχολείου – οικογένειας και συγκεκριμένα την εμπλοκή της οικογένειας στο σχολικό γίγνεσθαι.
Η συμμετοχή του γονιού στο σχολείο οριοθετείται στη διεθνή βιβλιογραφία ως **γονεϊκή εμπλοκή**. *(parental involvement)*. Ο όρος είναι προβληματικός και έχει ασάφειες, ο κάθε συγγραφέας περιγράφει ένα μέρος της γονεϊκής εμπλοκής ως όλο. ο Watson με τους συνεργάτες του *(1983)* μιλούν για εμπλοκή, αλλά αναφέρονται στην προφορική ενίσχυση του γονιού προς το παιδί. Ο Hess *(1984)* με τον όρο γονεϊκή εμπλοκή εννοεί τις γονεϊκές προσδοκίες. Ο Bloon *(1984)* με τον ίδιο όρο εννοεί τους τρόπους με τους οποίους οι γονείς βοηθούν τα παιδιά τους να αναπτύξουν κίνητρα για μάθηση και άλλες θετικές στάσεις. Ο Keith *(1986)* αναφέρει για την εποπτεία της καθημερινής δραστηριότητας και της σχολικής εργασίας του παιδιού. Όλοι οι συγγραφείς περιγράφουν ένα μέρος της γονεϊκής εμπλοκής ως όλο. Γενικά, η γονεϊκή εμπλοκή είναι ένας γενικός όρος «τίτλος ομπρέλας» και όχι μια πρωτογενής, μονοσήμαντη μεταβλητή.
Η επικοινωνία σχολείου – οικογένειας έχει απασχολήσει έντονα την εκπαιδευτική κοινότητα σε παγκόσμια κλίμακα. Η συμμετοχή της οικογένειας στο σχολείο έχει μελετηθεί στη Δυτική Ευρώπη και την Αμερική. Η UNESCO *(Delors, 1996)* επισημαίνει την αναγκαιότητα της συνεργασίας ανάμεσα στην οικογένεια, το σχολείο και την κοινότητα με απώτερο σκοπό τη μείωση της σχολικής διαρροής και την αύξηση της συμμετοχής των ανθρώπων στη δια βίου εκπαίδευση.
Στην Ελλάδα η παρουσία και η ενεργοποίηση των γονέων γίνεται αισθητή μέσα από τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στη χώρα μας το 1974. Οι ν. 1566/1985 και 2621/1998 εξασφαλίζουν μέσα από θεσμοποιημένες διαδικασίες την είσοδο, των γονέων στο χώρο του σχολείου. Οι συγκεκριμένοι νόμοι θεωρούν τους γονείς σημαντικούς εταίρους στο εκπαιδευτικό έργο των δασκάλων. Οι συγκεκριμένοι νόμοι θεωρούν τους γονείς σημαντικούς εταίρους στο εκπαιδευτικό έργο των δασκάλων. Όμως, η πραγματικότητα είναι διαφορετική.
Ως σκοπός της παρούσας μελέτης τέθηκε η εξέταση της γονεϊκής εμπλοκής στη ζωή του παιδιού, του σχολείου και της οικογένειας. Βασικός στόχος της εξέτασης είναι η συγκριτική μελέτη της γονεϊκής εμπλοκής ανάμεσα σε γονείς που προέρχονται από την περιφέρεια και το αστικό κέντρο. Η εκτίμηση επιχειρείται μέσα από την Κλίμακα Γονεϊκής Εμπλοκής (ΚΓΕ) που είναι μια προσαρμογή της αρχικής κλίμακας που ανέπτυξαν οι Campbell, Connolly και Mandel 1986).
Παραλλαγές της έχουν χρησιμοποιηθεί από προηγούμενες έρευνες σε ελληνικούς πληθυσμούς. Η συγκεκριμένη κλίμακα αποτελείται από 30 ερωτήσεις στην πιο πρόσφατη μορφή της (προσαρμογή Γεωργίου, 2000).

Ειδικότερα με βάση την κλίμακα γονεϊκής εμπλοκής εξετάζεται η συμμετοχή του γονιού σε πέντε παράγοντες:

α. Βοήθεια στην κατ΄ οίκον εργασία.
β. επαφή με το σχολείο.
γ. έλεγχος εξωσχολικής συμπεριφοράς
δ. ανάπτυξη ενδιαφερόντων.
ε. αγχώδης / υπερπροστατευτική συμπεριφορά.

Ως βασικά ερευνητικά ερωτήματα τέθηκαν τα ακόλουθα:
Οι σύγχρονοι γονείς εμπλέκονται στην εκπαιδευτική πραγματικότητα των παιδιών τους;
Υπάρχουν διαφοροποιήσεις και ποιες ως προς τους παράγοντες που αξιολογεί η κλίμακα γονεϊκής εμπλοκής (βοήθεια στην κατ΄οίκον εργασία, επαφή με το σχολείο, έλεγχος εξωσχολικής συμπεριφοράς, ανάπτυξη ενδιαφερόντων, αγχώδης / υπερπροστατευτική συμπεριφορά);
Διαφοροποιείται η συμμετοχή των γονέων στα εκπαιδευτικά δρώμενα ανάλογα με τον τόπο κατοικίας τους αν δηλαδή ζουν στην περιφέρεια ή σε αστικά κέντρα;
Διαφοροποιείται η εμπλοκή των γονέων ανάλογα με το αν οι γονείς είναι γονείς Επαρχίας, γονείς Αθήνας, γονείς χαμηλού κοινωνικό-οικονομικού επιπέδου, υψηλού κοινωνικό-οικονομικού επιπέδου;
Αποτελέσματα
Το πρώτο σημαντικό εύρημα είναι ότι όλοι οι γονείς ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας τους και κοινωνικοοικονομικού επιπέδου βοηθούν τα παιδιά τους στην κατ' οίκον εργασία, φαίνεται ότι «παίζουν» τον ρόλο του δασκάλου το απόγευμα στο σπίτι.
Διαφορές γονιών Επαρχίας – Αθήνας:
Στο βαθμό αλληλοσυσχέτισης μεταξύ των παραγόντων: «εξωσχολική συμπεριφορά» και «επαφή με το σχολείο».
Οι γονείς της Επαρχίας ταυτίζουν τη συμπεριφορά στο σχολείο με τη συμπεριφορά του παιδιού εκτός σχολείου, ασκώντας μεγαλύτερο έλεγχο ή δείχνοντας μεγαλύτερο ενδιαφέρον σε κάθε πτυχή της συμπεριφοράς του παιδιού.
Ο έλεγχος της εξωσχολικής συμπεριφοράς του παιδιού από ένα γονιό της Αθήνας δεν ταυτίζεται παράλληλα με τον έλεγχο και το ενδιαφέρον σχετικά με τη σχολική επίδοση του παιδιού.
Οι συγκρίσεις μεταξύ των γονιών της επαρχίας και της Αθήνας απέδειξαν ότι οι γονείς της επαρχίας βοηθούσαν σε μεγαλύτερο βαθμό τα παιδιά τους στο σπίτι από ότι οι γονείς της Αθήνας για την προετοιμασία των μαθημάτων τους.
Στους υπόλοιπους παράγοντες της Κλίμακας Γονεϊκής Εμπλοκής δεν παρουσιάσθηκαν διαφορές μεταξύ των γονιών της επαρχίας και των γονιών της Αθήνας, σημειώνοντας ότι δεν υπάρχουν διαφορές ως προς τη συμπεριφορά τους προς τα παιδιά τους ως μαθητές και στην εμπλοκή τους στη σχολική προετοιμασία, πρόοδο των παιδιών τους.

Στο δείγμα των γονιών της επαρχίας εμφανίσθηκαν υψηλότερες αλληλοσυσχετίσεις μεταξύ των παραγόντων:
«βοήθεια στην κατ' οίκον εργασία»,
«επαφή με το σχολείο»,
«έλεγχος εξωσχολικής συμπεριφοράς».

Οι γονείς που επισκέπτονται συχνά το σχολείο ασχολούνται σε σημαντικό βαθμό με την παροχή βοήθειας προς το παιδί τους.

Ο γονιός ο οποίος εμπλέκεται ή/και ελέγχει σε σημαντικό βαθμό τη συμπεριφορά του παιδιού στο σχολείο ασκεί έναν γενικότερο έλεγχο της συμπεριφοράς του παιδιού σε δραστηριότητες πέραν του σχολείου.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΓΟΝΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Οι γονείς χαμηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου παρουσίασαν υψηλότερη μέση τιμή συγκριτικά με τους γονείς με χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο στον παράγοντα έλεγχος εξωσχολικής συμπεριφοράς (F = 18.002, p<.001), ενώ δεν εμφανίσθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους υπόλοιπους παράγοντες της Κλίμακας Γονεϊκής Εμπλοκής.

Οι γονείς με υψηλή αγχώδη/ υπερπροστατευτική συμπεριφορά παρουσίασαν επίσης υψηλότερες μέσες τιμές στους παράγοντες:

βοήθεια με την κατ' οίκον εργασία,

επαφή με το σχολείο

στον έλεγχο της εξωσχολικής συμπεριφοράς, <u>ενώ δεν εμφανίσθηκαν διαφορές στον παράγοντα ανάπτυξη των ενδιαφερόντων</u>.

1.Οι γονείς τόσο της Επαρχίας και της Αθήνας όσο και του υψηλού και χαμηλού κοινωνικό-οικονομικού επιπέδου φαίνεται να αποδέχονται τις κυρώσεις του δασκάλου. Δεν ζητάνε εξηγήσεις από τους δασκάλους για τις επιπλήξεις.

Πιθανότατα φαίνεται ότι στη συνείδηση των γονέων είναι ενθρονισμένο το παραδοσιακό σχολείο με τις ποινές.

2. Οι γονείς της Επαρχίας και του χαμηλού κοινωνικό-οικονομικού επιπέδου φαίνεται να ελέγχουν την:

εμφάνιση του παιδιού τους (καθαριότητα, ντύσιμο, κούρεμα)

ετοιμάζουν από το προηγούμενο βράδυ τα ρούχα που θα βάλει την επόμενη το πρωί το παιδί στο σχολείο.

Η στάση τους αντανακλά την εκτίμηση που τρέφουν οι γονείς για το σχολείο καθώς το θεωρούν φορέα γνώσης, διάκρισης και αξία καθαυτή.

3. Οι γονείς της επαρχίας παρακολουθούν τις εκδηλώσεις που οργανώνει το σχολείο του παιδιού τους σε ποσοστό 90%.

4. Ασχολείται με τη μελέτη του παιδιού του στο σπίτι σε ποσοστό που ξεπερνάει και τους γονείς υψηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου

5. Οι γονείς της Επαρχίας φαίνεται να στέλνουν περισσότερο τα παιδιά τους φροντιστήριο συγκριτικά με τους γονείς της Αθήνας, αν και είναι σκόπιμο να ληφθεί υπόψη ότι σε μια επαρχιακή πόλη η έννοια της συχνότητας και του βαθμού είναι πιθανά διαφορετική από αυτή των γονιών της Αθήνας.

6. Οι γονείς της Αθήνας στέλνουν «αρκετά και πάρα πολύ» σε ποσοστό 70.9% τα παιδιά τους σε μαθήματα για την ανάπτυξη των ενδιαφερόντων τους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στους γονείς της Επαρχίας είναι 61.9%.

7. Οι γονείς της Αθήνας και χαμηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου περνούν σε μεγαλύτερο ποσοστό όλοι μαζί το Σαββατοκύριακο και τις αργίες, συγκριτικά με τους γονείς της Επαρχίας και του υψηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου.

Τα ευρήματα που προέκυψαν από την έρευνα μας σχετικά με την γονεϊκή εμπλοκή στη σχολική πραγματικότητα αποδεικνύουν εμφαντικά ότι οι γονείς ενδιαφέρονται για την εκπαιδευτική πράξη των παιδιών τους και βιώνουν έντονα με συναισθήματα άγχους την εξελικτική πορεία του παιδιού τους. Εμπλέκονται στη μελέτη του παιδιού τους στο σπίτι, αντικαθιστώντας το δάσκαλο, αγωνιούν και προσπαθούν να ελέγξουν την εξωσχολική συμπεριφορά του παιδιού τους.

Ερωτήματα τα οποία ανοίγονται μελλοντικά και ερευνητικές προοπτικές μέσα από τη μελέτη μπορούν, παραδειγματικά να είναι:

Καταγραφή και διερεύνηση της γονεϊκής εμπλοκής, όπως την αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί, αλλά και οι ίδιοι οι γονείς ώστε να επιτευχθεί η επικοινωνία σχολείου-οικογένειας.
Καταγραφή και διερεύνηση της γονεϊκής εμπλοκής από την πλευρά των μαθητών.
Καταγραφή και διερεύνηση της γονεϊκής εμπλοκής σε σχέση με την επίδοση και πρόοδο των μαθητών.
Καταγραφή και διερεύνηση της επικοινωνιακής διάστασης σχολείου-οικογένειας σε σχέση με την ανάπτυξη της τοπικής αυτοδιοίκησης.
Καταγραφή και διερεύνηση της γονεϊκής εμπλοκής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
Τα συγκεκριμένα ευρήματα μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και όσους εμπλέκονται στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι ώστε να διαμορφώσουν ανάλογα την πολιτική τους.
This dissertation examines the communication between school and family and more specifically parental involvement in school affairs, an area which has not been satisfactorily covered in Greece. The term "parental involvement" is used as an umbrella term. The aim of the study is to examine parental involvement in the life of the child, school and family. The central aim of this examination is a comparative study between parents from urban and rural areas. Assessment is based on the Parental Involvement Scale (PIS) which is a modification of the original scale developed by Campbell, Connelly and Mandel (1986). The scale which is used comprises 30 questions and was modified by Georgiou, 2000. The scale examines five factors:

a help with homework
b contact with the school
c control of out-of-school behaviour
d development of interests
e tense / overprotective behaviour

The results of the research show that all parents help their children with their homework and seem to play the role of teacher at home in the afternoons.
Parents from rural areas identify their children's behaviour in school with their behaviour out of school. They exercise control in every area of their life, they help with homework more than parents in Athens, 90% participate in school events, they control their children's appearance (cleanliness, dress, hairstyle) and they seem to provide their children with more private tutoring (frontisirio – a private school which provides extra lessons after school hours) compared to parents in Athens, although the meaning of frequency and degree is probably different from that of parents in Athens.
In contrast to the above, 70,9% of parents in Athens ensure that their children "often or very often" participate in extra-curricular activities. Parents who visit the school more often help their children more and control the behaviour of their children in extra-curricular activities.

426Μ/2005015 Μαρινάκης Νικόλαος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Σχέση Σχολείου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Μιχάλης Μεϊμάρης, Καθηγητής Τμήματος Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών

Καθηγήτρια Αγγελική Δημητρακοπούλου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005034 Μουταφίδης Ιωάννης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Σχολική Μονάδα και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Διαμόρφωση ενός Νέου Πλαισίου Δράσης για το Διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου, Διδάσκων 407/80 Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μέσα στις σύγχρονες εξελίξεις της κοινωνίας, της οικονομίας και της τεχνολογίας, η αδυναμία του υπάρχοντος συστήματος διοίκησης της εκπαίδευσης στη χώρα μας, να καλύψει τη ζήτηση και να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις της εκπαίδευσης, οφείλεται στο ότι δε υποστηρίζεται η αποκέντρωση και ο αποσυγκεντρωτισμός των διοικητικών εξουσιών. Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στη σχέση Σχολικής μονάδας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η προσέγγιση του ρόλου των διευθυντών στην ανάπτυξη και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει αυτή η συνεργασία για τον εμπλουτισμό της σχολικής ζωής και την πιο εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των Σχολικών Μονάδων, υπό το πρίσμα των σύγχρονων απόψεων για τη σχολική ηγεσία. Η σχέση Σχολικής Μονάδας (Σ.Μ.) και Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) διερευνάται στο πλαίσιο μιας προσέγγισης που αντιλαμβάνεται το σχολείο ως ανοικτό κοινωνικό σύστημα, σε σχέση αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον και ιδιαίτερα με παράγοντες όπως η τοπική κοινωνία του νομού Ημαθίας και η Τοπική Αυτοδιοίκηση του. Οι βασικές παράμετροι που διερευνώνται στη εργασία είναι αφενός το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία του εκπαιδευτικού μας συστήματος και ιδιαίτερα τη σχέση Σ.Μ.-Τ.Α. και αφετέρου ο ηγετικός προσανατολισμός των διευθυντών των Σ.Μ. και το κλίμα συνεργασίας μεταξύ Σ.Μ.-Τ.Α., όπως προκύπτουν μέσα από τις απόψεις, τις αντιλήψεις και τις προτάσεις συγκεκριμένων, από τους εμπλεκόμενους στη συνεργασία Σ.Μ.-Τ.Α., φορέων δράσης, όπως οι Διευθυντές των Σ.Μ., οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι των Επιτροπών Παιδείας των Δήμων. Διερευνάται τέλος η αποτελεσματική λειτουργία των Σ.Μ. με βάση το βαθμό εμπλουτισμού της σχολικής ζωής με δράσεις, καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα, εκδηλώσεις και γενικά ευκαιρίες μάθησης, εκτός κανονικού προγράμματος, στην υλοποίηση των οποίων έχει συμβάλλει η Τ.Α., καθώς και με βάση τις παρεμβάσεις για βελτίωση της λειτουργικότητας και της αισθητικής των σχολικών κτιρίων, του εξοπλισμού των σχολείων και την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας χρηματοδότησης των σχολείων μέσω δήμων. Η παρούσα μελέτη φιλοδοξεί να εμπλουτίσει τον προβληματισμό στο νεόδμητο για την Ελλάδα πεδίο της διοίκησης της εκπαίδευσης και να παρουσιάσει τη θεωρητική και ερευνητική προβληματική πάνω στο αντικείμενό της. Με το θεωρητικό μέρος αποσκοπεί να σκιαγραφήσει συστηματικά το πλαίσιο αναφοράς του θέματος, και με το εμπειρικό να εμπλουτίσει το σχετικό ερευνητικό πεδίο και να θέσει νέες ερευνητικές προοπτικές στη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ ηγεσίας και περιβάλλοντος, στο οποίο ανήκει το σχολείο, και των τρόπων με τους οποίους ο διευθυντής μπορεί να εξασφαλίσει την υποστήριξη της τοπικής κοινωνίας .

Μέσα από την εργασία μας, πιστεύουμε, ότι καταδείξαμε πως η συνέργια των παραγόντων «σύγχρονη ηγεσία» και «θετικό κλίμα συνεργασίας Σ.Μ - Τ.Α.» οδηγεί σε αποτελεσματικότερη λειτουργία των Σ.Μ., με δράσεις πέραν των σαφώς προβλεπομένων από το κεντρικά προσδιορισμένο πρόγραμμα. Τα πορίσματα της παρούσας εργασίας ευελπιστούμε να φανούν χρήσιμα στους Διευθυντές Σχολείων, σε εκπαιδευτικούς σχολείων, στους εκπροσώπους της Τ.Α., στους ιθύνοντες των εκπαιδευτικών πραγμάτων και σε οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο, καθώς τα πορίσματα δίνουν κατά την άποψη μας, χρήσιμες και ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την άσκηση του Διευθυντικού έργου στα Σχολεία και την ισχύουσα σχέση Σ.Μ.-Τ.Α. Η γενική εικόνα, όπως διαπιστώθηκε από την έρευνα, είναι ότι υπάρχουν αναξιοποίητες δυνατότητες για τους διευθυντές ώστε να μπορέσουν να εξασφαλίσουν την υποστήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης και το σχολείο να αποκτήσει έναν πιο ενεργό ρόλο στην κοινωνία. Η συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της σχολικής κοινότητας θεωρείται κατά κανόνα από τους ύψιστης σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου και την επιτυχή πορεία του θεσμού. Με συνεχή προσπάθεια μέσα σε κλίμα αγαστής συνεργασίας μπορούν να ξεπεραστούν τα προβλήματα που θέτει και οι δυσλειτουργίες που προκαλεί η πολυνομία και η πολυπλοκότητα του θεσμικού πλαισίου. Η ανάδειξη και αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων συνεργασίας σε ένα ανοιχτό – έξυπνο Σχολείο συμβάλλουν στην αναβάθμιση του εκπ/κού συστήματος, γιατί «όλα είναι θέμα Παιδείας». Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε από τον ίδιο τον ερευνητή στους διευθυντές των Δημοτικών Σχολείων του Ν. Ημαθίας με επίσκεψή του κατά το χρονικό διάστημα Σεπτεμβρίου –Οκτωβρίου 2007. Δόθηκαν 25 ερωτηματολόγια και επεστράφησαν συμπληρωμένα 23, ποσοστό περίπου 92%. Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις δόθηκαν από τους Δημάρχους και των Προέδρους των Επιτροπών Παιδείας των 12 Δήμων του νομού κατά το χρονικό διάστημα Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου του 2007.

426Μ/2005031 Μπακόπουλος Νικόλαος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Συνεργατικές Δραστηριότητες Μοντελοποίησης μέσω Τεχνολογικών Εφαρμογών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στο Δημοτικό Σχολείο»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Καθηγήτρια Αγγελική Δημητρακοπούλου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Κώστας Τσολακίδης

Οι σύγχρονες έρευνες μελετούν τις διαδικασίες μοντελοποίησης μέσω υπολογιστών ενώ υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον για τη δημιουργία εκπαιδευτικών λογισμικών μοντελοποίησης. Η παρούσα έρευνα μελετά τον τρόπο με τον οποίο μαθητές της ΣΤ΄ Δημοτικού οικοδομούν έννοιες σχετικές με τα οξέα, τις βάσεις και τους δείκτες κάνοντας χρήση τριών κατηγοριών εκπαιδευτικών εργαλείων (βίντεο, φυσικά αντικείμενα, εκπαιδευτικό λογισμικό μοντελοποίησης). Από τα αποτελέσματα της έρευνας (ανάλυση των απαντήσεων μαθητών μέσα από τα φύλλα εργασίας, παρατήρηση των εικονικών πειραμάτων, πραγματοποίηση πειραμάτων με λογισμικά μοντελοποίησης) συνάγεται το συμπέρασμα ότι είναι απαραίτητη η διεξαγωγή εικονικών πειραμάτων παράλληλα με την πραγματοποίηση πραγματικών πειραμάτων για να προχωρήσουν οι συλλογισμοί των μαθητών σε μεγαλύτερο βάθος και να περάσουν από την συγκεκριμένη σκέψη στην τυπική. Στο πλαίσιο αυτό, τα συμβολικά πειράματα δεν έρχονται σε αντίθεση με την πραγματική πειραματική διαδικασία αλλά τη συμπληρώνουν. Παράλληλα, η χρήση περισσοτέρων παιδαγωγικών εργαλείων με διαφορετικά πλεονεκτήματα και διαφορετική σειρά χρήσης, φαίνεται να βοηθά ικανοποιητικά ώστε να δημιουργηθούν οι εννοιολογικοί δεσμοί μεταξύ της αναπαράστασης και της πραγματικότητας.

426Μ/2005036 Μπαλαλής Σπυρίδων

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Εμπειρική Διερεύνηση των Παραγόντων που Επηρεάζουν τις Αποφάσεις των Μαθητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς την Επιλογή τους για Τεχνική Εκπαίδευση: Η Περίπτωση του Νομού Δωδεκανήσου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αννα Σαΐτη

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Στην παρούσα μελέτη κύριος στόχος μας ήταν να κατανοήσουμε και να καταγράψουμε ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να ακολουθήσουν την τεχνική εκπαίδευση. Οι διαρθρωτικές αλλαγές της τεχνικής εκπαίδευσης έχουν για εμάς ιδιαίτερη σημασία και γι' αυτό ασχοληθήκαμε στο πρώτο κεφάλαιο. Ασχοληθήκαμε επίσης, και με τις προοπτικές των επαγγελμάτων που προκύπτουν από την τεχνική εκπαίδευση καθώς και το συσχετισμό της με την τρέχουσα αγορά εργασίας στην Ελλάδα αλλά και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα παραπάνω θεωρήσαμε ότι είναι σχετικά με το στόχο της εργασίας μας, γιατί εκτός από τις προσωπικές επιλογές, υπάρχουν κοινωνικές, βιοτικές και οικονομικές επιρροές στην επιλογή ενός επαγγέλματος και κατά επέκταση έπρεπε να τις λάβουμε υπόψη μας. Η θεωρία μας επιβεβαιώθηκε και από την έρευνα μας, αφού οι μαθητές προσδοκούν από το μελλοντικό τους επάγγελμα προσωπική ευχαρίστηση και αποδοχή, οικονομικά οφέλη, σταθερότητα, και προοπτικές ανάπτυξης. Σε ένα μεγάλο ποσοστό, το οποίο θα δούμε στο ερευνητικό μας μέρος αναλυτικότερα, πιστεύουν ότι οι απαιτήσεις αυτές θα εκπληρωθούν μέσα από την τεχνική εκπαίδευση.
The main target of this research was to comprehend and record the factors influencing secondary school students in order to pursue vocational education later on. In the first chapter, we studied the recent structural changes in vocational education since they are of great importance to us. We also worked on the professional prospects offered by vocational education in addition to their connection to the current job market not only in Greece but in Europe as well. We regarded all the above as being relevant to the target of our research, since apart from personal choices - there are social, living and financial factors influencing the choice of a profession, which, therefore, had to be taken into consideration. Our theory was totally confirmed by our research, as the students anticipate personal fulfillment and acceptance, financial benefits, stability and development prospects from their future profession. A great majority believes that these ambitions will be realized through vocational education, an aspect thoroughly analyzed in our research part.

426Μ/2005005 Μπελαδάκης Εμμαν.

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Διαχείριση Καινοτομιών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Η Περίπτωση του Ολοήμερου Σχολείου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005012 Μπελέση Δέσποινα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Μετασχηματιστική Παιδαγωγική ως Παιδαγωγική Πρόταση για το Πολυπολιτισμικό Σχολείο»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005002 Μπετζέλος Νικόλαος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού”»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Φραγκίσκος Καλαβάσης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Καθηγήτρια Αγγελική Δημητρακοπούλου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ύπαρξης και λειτουργίας των περισσοτέρων τομέων οργανωμένης έκφρασης της κοινωνίας και των διαφόρων προϊόντων παραγωγής και κατανάλωσης αυτής. Τα λογισμικά που κατασκευάζονται για εκπαιδευτική χρήση δε θα μπορούσαν να αποτελέσουν εξαίρεση και να αποφύγουν την αξιολόγηση, η οποία μάλιστα, θα τους επιτρέψει να αξιοποιηθούν κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.
Τα σχετικά λίγα χρόνια παραγωγής και αξιοποίησης του εκπαιδευτικού λογισμικού στην εκπαιδευτική πράξη έχουν δώσει διάφορες μορφές αξιολόγησης που αφορούν το κατασκευαστικό μέρος του υλικού και τη διαδικασία, κυρίως, της παραγωγής αυτού. Τυχόν αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών λογισμικών γίνονται συνήθως από ειδικούς επιστήμονες και παιδαγωγούς ή επιλεγμένους τελικούς χρήστες και τα αποτελέσματα αυτών των αξιολογήσεων δεν δημοσιοποιούνται στους άμεσους χρήστες των εκπαιδευτικών λογισμικών· τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους ίδιους τους μαθητές.
Η εφαρμογή της κοινωνικής αξιολόγησης εκπαιδευτικού λογισμικού και υλικού γενικότερα με την βοήθεια δικτυακών τεχνολογιών δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη και συστηματικά μελετημένη. Με τον όρο «κοινωνική αξιολόγηση» εννοούμε την διαδικασία αξιολόγησης που λαμβάνει υπόψη και επιτρέπει την έκφραση όσο το δυνατό περισσότερων κοινωνικών εκπαιδευτικών εταίρων (ερευνητών, παραγωγών υλικού, εκπαιδευτικών, γονέων, μαθητών, πολιτείας) με την βοήθεια εργαλείων ασύγχρονης επικοινωνίας και του διαδικτύου.
Στα επόμενα περιγράφεται αρχικά το θεωρητικό πλαίσιο προβολής του προβλήματος της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού λογισμικού, το οποίο αξιοποιήθηκε για τον σχεδιασμό της ερευνητικής προσέγγισης που περιγράφεται αμέσως μετά, κατόπιν περιγράφονται οι ερευνητικές συνθήκες και τα σημαντικότερα ευρήματα από την επισκόπηση δικτυακών τόπων και την ομάδα εστίασης που δημιουργήθηκε για την καταγραφή απαιτήσεων, και τέλος συνοψίζονται τα συμπεράσματα και οι μελλοντικές προεκτάσεις.
Assessment plays a vital role in the presence and function of most fields of organized expression in society and its various productive and consumer products. Software created for educational use is no exception and could not avoid assessment which indeed would allow it to be put to use during the educational process. The few years of production and evaluation of educational software in use have produced various forms of assessment that have to do with the creation of material and its process, mainly the production itself.
Random assessment by specific field researchers and educators or selected users and the results of this assessment are not publicized to the immediate users of educational software. The problem lies, therefore, in the extent to which the possibility is given to its immediate users (educators, students and parents) to become informed of the results of these various forms of assessment or of the possibility for them to offer their own opinions/ views on one of these.

In order to research this (stated) problem, a bibliographic investigation through the observation of the manner of projection and assessment of the various educational software on the internet is being actualized. Based on the bibliographic and observational data on various sites and networks, where various software is projected and evaluated, a focus group is set up in order to discuss and analyze the problem of the projection and evaluation of the various educational software on a site.
In this project the needs of the educator user and the design of a network where educational software and material, in general, accompanied by evaluation reviews and network research group support will be projected. General users who have visited the specific network and have added their own opinions and reviews will also be projected.

426Μ/2005023 Νταβλαμάνου Μερόπη

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Κτιριακές υποδομές και Εξοπλισμός Σχολικής Μονάδας: Η Περίπτωση του Δημοτικού Σχολείου Δαματριάς»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005003 Παντζή Ανδριανή

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Θέση των Γυναικών στη Διοικητική Ιεραρχία της Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης: Εμπειρική Προσέγγιση στο Νομό Θεσσαλονίκης»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αννα Σαΐτη

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Μιχόπουλος

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τη θέση των γυναικών στην ιεραρχική δομή της δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης στο νομό Θεσσαλονίκης, καθώς και τις αιτίες για τη χαμηλή εκπροσώπηση των γυναικών σε διοικητικές θέσεις ευθύνης, στην ιεραρχία της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 20 από τα 39 ΤΕΕ του νομού Θεσσαλονίκης σε ποσοστό δείγματος 26,8% επί του συνολικού πληθυσμού (750) των γυναικών εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης, το χρονικό διάστημα μεταξύ Μαΐου-Ιουλίου 2006.
Για την εκπόνηση της έρευνας και την άντληση των δεδομένων, ως μεθοδολογικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε το γραπτό ανώνυμο ερωτηματολόγιο. Ο σχεδιασμός του βασίστηκε στο ερωτηματολόγιο που σχεδίασαν οι Kyriakoussis & Saiti (2006). Έπειτα από την στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, καταλήξαμε στα εξής συμπεράσματα:
Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί υποεκπροσωπούνται στη διοικητική ιεραρχία της δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης.
Οι οικογενειακές υποχρεώσεις αναστέλλουν τη διεκδίκηση διευθυντικών θέσεων στην εκπαιδευτική διοίκηση από μέρους των γυναικών.
Το σύστημα επιλογής των διευθυντικών στελεχών λόγω των κριτηρίων, του τρόπου λειτουργίας αλλά και εξαιτίας της έλλειψης αξιοπιστίας, δεν ευνοεί τη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων.
Όπως λοιπόν διαφαίνεται από τα αποτελέσματα του ερευνητικού πονήματος, χρειάζονται αλλαγές σε κοινωνικό και πολιτικό/θεσμικό επίπεδο, οι οποίες θα ενθαρρύνουν και θα ενισχύσουν τις γυναίκες να καταλάβουν θέσεις στην ιεραρχία όχι μόνο της δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης, αλλά του εκπαιδευτικού διοικητικού συστήματος γενικότερα. Η ίση κατανομή των ευθυνών στην οικογένεια ανάμεσα στους συζύγους, η στήριξη της μητρότητας από την Πολιτεία, τα οικονομικά κίνητρα και η επανεξέταση του συστήματος επιλογής των στελεχών της εκπαίδευσης, θα μπορούσε να οδηγήσει σταδιακά στην αναβάθμιση του ρόλου των γυναικών στην εκπαιδευτική διοίκηση.
The aim of this research is to examine the women's position in the hierarchical fabric of the secondary Technical-Vocational Education in the prefecture of Thessalonica, as well as the reasons for the low rate of the women's representation in administrative positions to the hierarchy of this specific educational level. The research was held in 20 out of 39 technical-vocational schools of the prefecture of Thessalonica at a sample rate 26,8% of the total population (750) of the women teachers of the Secondary Technical-Vocational Education in the period May – June 2006.

For the elaborate of the research and the result of data, the anonymous written questionnaire was used as methodological tool. Its form was based on the questionnaire projected by Kyriakoussis and Saiti (2006). After the statistic elaboration of the data we came to the following results:

The women teachers are underrepresented in the administrative hierarchy of the Secondary Technical-Vocational Education.

Family obligations deter their claim of managerial posts in the educational administration for women's part.

The choice system of the managerial members because of the criteria, the way of function, but also due to lack of liability, doesn't favor the participation of women in the centers of the decision-making.

As it appears from the results of this survey, changes at a social and political/institutional level are necessary to encourage and support the women to claim positions in the hierarchy, not only of the Secondary Technical-Vocational Education but also in the educational administrative system in general. The equal allocation off responsibilities in the family among husbands and wives, the State's maternity support, the economic motivation and the re-examination of the system concerning the choice of the executive members of the education, could lead gradually to the upgrading of the women's role to the educational administration.

426Μ/2005025 Παπαγεωργάκης Παναγιώτης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Στάσεις Διευθυντών Αναφορικά με τη Συνεργασία Σχολείου και Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων στο Νομό Κορινθίας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αννα Σαΐτη

Η αποτελεσματικότητα των πρωτοβάθμιων σχολείων εξαρτάται, εκτός των άλλων παραγόντων, και από τις καλές σχέσεις με τους γονείς των μαθητών και την αποδοτική συνεργασία του σχολείου με το Σύλλογο Γονέων. Η παρούσα εργασία εξετάζει παράγοντες αυτής της συνεργασίας όπως είναι ο βαθμός, τα θέματα και η συχνότητα της και διερευνά την επίδραση αυτής της συνεργασίας στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών μονάδων.
Το πρώτο μέρος διαλαμβάνει δύο κεφάλαια Στο πρώτο κεφάλαιο ορίζεται η προβληματική της έρευνας σχετικά με τη θεσμική παρουσία των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία και συγκεκριμένα του Συλλόγου Γονέων μέσα από το πρίσμα της συλλογικής διοίκησης που διέπει όλους τους σύγχρονους οργανισμούς. Συγκεκριμένα, παρά τη θεσμική κατοχύρωση της συμμετοχής του Συλλόγου Γονέων στη σχολική ζωή, δεν είναι πλήρως αποσαφηνισμένο το όλο πλέγμα των σχέσεων που διέπουν την παρουσία των γονέων στα σχολικά δρώμενα Αυτό έχει ως συνέπεια η συμμετοχή τους να «διέπεται περισσότερο από μια νομική-τυπική διάσταση και λιγότερο από μια ουσιαστική-παιδαγωγική. Οι επισημάνσεις αυτές και το συνακόλουθο ερώτημα για το αν και κατά πόσο το συλλογικό αυτό όργανο έχει ουσιαστική συνεισφορά στο έργο του σχολείου. μας οδήγησε στη διεξαγωγή έρευνας σχετικά με τη συνεργασία σχολείου και γονέων σε σχολικές μονάδες του νομού Κορινθίας. Έτσι διερευνά: Πρώτον τις στάσεις και αντιλήψεις των διευθυντών και προϊσταμένων σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη λειτουργία των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων των σχολείων τους στο νομό Κορινθίας. Δεύτερον τις απόψεις μελών των Δ.Σ. των Συλλόγων Γονέων στον ίδιο νομό για να εξεταστεί και η άλλη πλευρά και να εξαχθούν ασφαλέστερα συμπεράσματα αναφορικά με τη λειτουργικότητα των οργάνων αυτών. Και τρίτον, ανάλογα με τα ευρήματα της έρευνας που θα προκύψουν, να προτείνει τεκμηριωμένες προτάσεις με στόχο τη βελτίωση των σχέσεων σχολικής μονάδας και Συλλόγου Γονέων και κατ' επέκταση τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα δημοτικά σχολεία της Ελλάδος.
Η αναγκαιότητα της παρούσας έρευνας προκύπτει από το γεγονός ότι η εκπαιδευτική πρακτική και εμπειρία δείχνουν ότι η λειτουργία των Συλλόγων Γονέων δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ενός σύγχρονου σχολείου, ανοικτού στην κοινωνία. Η συντριπτική πλειοψηφία των σχολείων δεν φαίνεται να έχουν μόνιμη, ουσιαστική και αποδοτική συνεργασία με τους Συλλόγους Γονέων και η οποία δεν εξασφαλίζει τη δυνατότητα να επιλυθούν σοβαρά λειτουργικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα πρωτοβάθμια ελληνικά σχολεία. Επίσης από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, διαπιστώθηκε ότι στη χώρα μας δεν έχουν γίνει σχετικές έρευνες για τη λειτουργικότητα των Συλλόγων Γονέων και την υφιστάμενη συνεργασία των σχολείων με αυτούς όπως επιβάλλεται από το θεσμικό αλλά και τον κοινωνικό τους ρόλο. Επομένως είναι σημαντικό να υπάρχει αποδοτικότερη λειτουργία

του Συλλόγου Γονέων γιατί μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας. Αξιοποιώντας τη δόμηση μιας πολυεπίπεδης επικοινωνίας και συνεργασίας με το σχολείο μέσω του διευθυντή, μπορεί να προκύψουν δραστηριότητες και αποφάσεις που θα ωφελήσουν συνολικά τη σχολική κοινότητα. Είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν καλύτερα καθημερινά προβλήματα, να υπάρξουν ορθολογικότερες αποφάσεις, να εξευρεθούν σημαντικοί για τη λειτουργία του σχολείου πόροι και τελικά έτσι να βελτιωθεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Με βάση αυτές τις παραδοχές διατυπώθηκαν οι ακόλουθες ερευνητικές υποθέσεις μας:

Υ1 Η συνεργασία της σχολικής μονάδας με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων κινείται σε ικανοποιητικό βαθμό.

Υ2 Η συνεργασία σχολείου και Συλλόγου Γονέων διαφέρει ανάλογα με την περιοχή που βρίσκεται η σχολική μονάδα.

Υ3 Η ανταπόκριση του Συλλόγου Γονέων σε προσκλήσεις συνεργασίας του σχολείου είναι αυξημένη.

Υ4 Το επίπεδο μόρφωσης των μελών του Δ.Σ του Συλλόγου Γονέων και η γνώση των σχολικών ζητημάτων είναι ενισχυτικοί παράγοντες στην ανάπτυξη καλύτερης συνεργασίας.

Υ5 Η μακρόχρονη θητεία ενός διευθυντή στο ίδιο σχολείο δημιουργεί ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για ουσιαστικότερη συνεργασία σχολείου και Συλλόγου Γονέων.

Υ6 Η θέσπιση και η λειτουργία σχολών γονέων συμβάλλει στην καλύτερη συνεργασία σχολείου και Συλλόγου Γονέων.

Υ7 Η επιμόρφωση των διευθυντών σε θέματα συνεργασίας σχολείου-γονέων είναι βασικός παράγοντας της καλής λειτουργίας του σχολείου.

Υ8 Βασικοί λόγοι συμμετοχής των γονέων στο Σύλλογο Γονέων είναι η έμμεση παροχή βοήθειας στα παιδιά τους.

Υ9 Η αποτελεσματικότητα ενός σχολείου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από το βαθμό συνεργασίας του διευθυντή με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων.

και στη συνέχεια

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση των ερευνητικών δεδομένων σχετικά με το Σύλλογο Γονέων. Καταρχήν επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή της εξέλιξης του συγκεκριμένου θεσμού στην Ελλάδα. Ακολουθεί η εξέταση του θεωρητικού πλαισίου παρουσίας και συμμετοχής των γονέων μέσα από την οπτική της συμμετοχικής διοίκησης. Τέλος παρατίθενται οι παράγοντες και προϋποθέσεις που προσδιορίζουν την αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού υπό τη μορφή συλλογικού οργάνου.

Το δεύτερο μέρος είναι δομημένο σε τέσσερα κεφάλαια. Στο τρίτο κεφάλαιο καταγράφεται η ακολουθούμενη στην έρευνα μεθοδολογία. Περιγράφεται η διαδικασία συλλογής των εμπειρικών δεδομένων, ο καθορισμός του πληθυσμού των υποκειμένων της έρευνας και ο προσδιορισμός του μεγέθους του δείγματος, ενώ δίνονται τα στάδια διαμόρφωσης και τελικής μορφής των ερωτηματολογίων. Το τέταρτο κεφάλαιο περιέχει την στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας και τον έλεγχο των υποθέσεων. Ακολούθως στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται ερμηνεία των αποτελεσμάτων ενώ στο έκτο κεφάλαιο επιχειρείται μια τελική διατύπωση των συμπερασμάτων και παρουσιάζονται οι προτάσεις διευθυντών και γονέων για την οικοδόμηση μιας αποδοτικότερης συνεργασίας με στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία του σχολείου.

Τέλος, το τρίτο μέρος περιλαμβάνει παράρτημα με τα χρησιμοποιηθέντα ερωτηματολόγια, δομημένες συνεντεύξεις, πίνακες και γραφήματα καθώς και τη βιβλιογραφία που χρησιμοποιήσαμε σε όλη την έρευνα.

Από τη συνολική θεώρηση των αποτελεσμάτων διαπιστώνεται ότι τα επιστημονικά μας ευρήματα επαλήθευσαν σχεδόν όλες τις ερευνητικές μας υποθέσεις. Στη μεγάλη πλειοψηφία

των δημοτικών σχολείων του νομού Κορινθίας, λειτουργεί Σύλλογος Γονέων και η συνεργασία με τα διοικητικά όργανα του σχολείου βρίσκεται σε ικανοποιητικό βαθμό. Η συνεργασία όμως αυτή κινείται σε τυπικά επίπεδα και με κυρίαρχο θέμα τις συναντήσεις «εθιμοτυπικού χαρακτήρα» οι οποίες γίνονται κυρίως «όποτε υπάρξει θέμα» στοιχείο που δείχνει ότι υπάρχει ένα έλλειμμα ουσιαστικής και μόνιμης συνεργασίας. Τα στοιχεία αυτά φανερώνουν με σαφήνεια την έλλειψη τακτικής επικοινωνίας και τακτής συνεργασίας.. Καταγράφεται, δηλαδή, μια διαφορά μεταξύ του βαθμού λειτουργικότητας του Συλλόγου Γονέων και του επιθυμητού βαθμού που θα έπρεπε να λειτουργεί αφού διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι διευθυντές αρκούνται σε ευκαιριακές συναντήσεις συνεργασίας. Αντίθετα, δραστηριότητες όπως είναι οι παιδαγωγικές συναντήσεις καταλαμβάνουν τις τελευταίες θέσεις. Σημαντικοί παράγοντες προώθησης αυτής της συνεργασίας είναι ο διευθυντής του σχολείου και το μορφωτικό επίπεδο των μελών του Δ. Σ. του Συλλόγου Γονέων. Η πλειονότητα των διευθυντών δηλώνει ότι αναλαμβάνει την πρωτοβουλία συνεργασίας με το Σύλλογο Γονέων, στοιχείο που δείχνει τη σημαντικότητα του ρόλου τους. Από την άλλη πλευρά καταγράφεται η ανάγκη επιμόρφωσης των διευθυντών σε θέματα χειρισμού των σχέσεων του σχολείου με το Σύλλογο Γονέων καθώς και η θέσπιση και λειτουργία σχολών γονέων.
Συμπερασματικά η λειτουργία αυτού του συλλογικού οργάνου λαϊκής συμμετοχής και η συνεργασία του διευθυντή μαζί του επιδρά σε μεγάλο βαθμό ενισχυτικά στην αποτελεσματικότητα του σχολείου. Για το λόγο αυτό η συντριπτική πλειοψηφία των διευθυντών προτείνει τη θέσπιση και λειτουργία σχολών γονέων που θα συμβάλλει στην παραπάνω κατεύθυνση.
Με βάση τα παραπάνω συμπεράσματα που προκύπτουν από τα ευρήματα της έρευνας, προτείνονται τα εξής:
•Να γίνει καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης σε όλη τη χώρα ώστε να εφαρμοστεί εκπαιδευτική πολιτική ανάπτυξης για τα σχολεία χωρίς Σύλλογο Γονέων προκειμένου να αρθούν οι όποιες εκπαιδευτικές ανισότητες.
•Να υπάρξουν προγράμματα διοικητικής επιμόρφωσης για τη διαχείριση των σχέσεων του σχολείου με το Σύλλογο Γονέων
•Να αναμορφωθεί το θεσμικό πλαίσιο με α)καθιέρωση τακτικότερων συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων λαϊκής συμμετοχής και μεγαλύτερη σταθερότητα των διευθυντικών στελεχών για προγραμματισμό και ανάπτυξη συνεργατικών δράσεων μεταξύ σχολείου και γονέων και β)υιοθέτηση ουσιαστικότερων αρμοδιοτήτων στους γονείς, στα όρια του υποστηρικτικού τους ρόλου, με σκοπό την εισροή περισσότερων άϋλων και υλικών πόρων στο σχολείο.
•Να προωθηθεί η θέσπιση και λειτουργία σχολών γονέων από τις σχολικές μονάδες.
▪ Να ερευνηθεί επιστημονικά το πεδίο και σε άλλες πτυχές γιατί παραμένουν ακόμη πολλές διαστάσεις του θέματος που χρειάζονται διερεύνηση και αποσαφήνιση
The effectiveness of primary schools depends, apart from the other factors, on the more relationship with the students' parents and the effective co-operation of the school with the Parents' Association. It is, however, generally accepted that the vagueness that characterizes the institutional role of this collective body, together with its' hypotonic nature, constitute elements which do not contribute to the solving of problems that exist within the school.
This present researching survey examines, via the attitudes of the principals in primary education in the Corinthian prefecture about their cooperation with the Parents' Associations, various factors of this cooperation, such as: the level of cooperation, the topics and the frequency of this collaboration, and investigates the role this cooperation plays into the smooth and effective functioning of the school units.
It is established that:

although a satisfactory level of cooperation exists between the school and the Parents' Association, this cooperation only takes place occasionally and with a restricted range of activities, and
a good cooperation plays a positive effect in the functioning of the school unit.
The school principal and the education level of the Parents' Association board of management constitute important factors for the advancement of this cooperation. In addition, it seems that the need exists for:
the principals to attend seminars aimed at enriching the skills regarding the handling of issues dealing with the relationship of the school with the Parents' Association, and
the establishment and operation of schools for parents.

426Μ/2005024 Παπαγεωργίου Γεώργιος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Στάσεις και Αντιλήψεις των Εκπαιδευτικών για τη Λειτουργία των Ολιγοθέσιων Σχολείων στο Νομό Ευβοίας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αννα Σαΐτη

Χρίστος Σαΐτης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Οι σχολικές μονάδες αποτελούν δομημένους οργανισμούς, οι οποίοι αποτελούνται από ανθρώπινο δυναμικό, διαθέτουν δεδομένη ιεραρχική δομή και επιδιώκουν να εκπληρώσουν συγκεκριμένους στόχους. Τα ολιγοθέσια σχολεία αποτελούν τύπο σχολικής μονάδας που τον συναντάμε όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και παγκοσμίως. Οι απόψεις για την αποτελεσματικότητα των σχολείων αυτών σε σχέση με τις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας διίστανται μεταξύ των υποστηρικτών και των επικριτών τους.
Η εργασία αυτή αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος γίνεται η θεωρητική διερεύνηση του θέματος των ολιγοθέσιων σχολείων. Στο δεύτερο μέρος εκτίθεται η μεθοδολογία, η διαδικασία εκτέλεσης και η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Η λεπτομερειακή και σε βάθος εξέταση και ανάλυση που πραγματοποιήθηκε, είχε ως επίκεντρο τις στάσεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική λειτουργία των ολιγοθέσιων σχολείων. Τα δεδομένα της έρευνας προέκυψαν από τη συλλογή στοιχείων με τη μέθοδο του γραπτού ανώνυμου ερωτηματολογίου, ένα εκ των οποίων συμπληρώθηκε από 77 προϊσταμένους ολιγοθέσιων σχολείων και το άλλο από 66 διευθυντές πολυθέσιων σχολείων του Νομού Εύβοιας.
Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψαν σημαντικά πορίσματα εκ των οποίων τα βασικότερα είναι:

- τα ολιγοθέσια σχολεία προσφέρουν άνισες ευκαιρίες μάθησης στους μαθητές τους, λόγω των ελλείψεων σε κτηριακή και υλικοτεχνική υποδομή.
- οι εκπαιδευτικοί διάκεινται θετικά στη διατήρηση των ολιγοθέσιων σχολείων επισημαίνοντας την αναγκαιότητα της αναβάθμισής τους.

Με την παρούσα εργασία δίνονται για πρώτη φορά στοιχεία που αφορούν τη λειτουργία των ολιγοθέσιων σχολείων στο Νομό Εύβοιας, προτείνοντας ταυτόχρονα λύσεις για την καλύτερη λειτουργία τους και ελπίζοντας ότι τα στοιχεία αυτά θα αξιοποιηθούν από την κεντρική διοίκηση για τη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής στον τομέα των ολιγοθέσιων σχολείων.
School units may be characterized as structured organizations which consist of human resources. They are disposed of a predetermined organizational chart and they seek to accomplish specific objectives.
The subject of restricted classes is significant because it is a 'type' of school unit which we see not only in our country but in many other countries all over the world. The opinions for the effectiveness of these types of schools, in relation to the modern pedagogic demands, differ between supporters and critics.
This project consists of two parts. In the first part we have the theoretical examination of the subject on restricted classes. In the second part the methodology is exposed, the process of carrying out the project and the analysis of the results of the research. The detailed and in

depth examination and analysis which was accomplished, had as a main point the attitudes and beliefs of the educators for the effective function of these schools.
The data of this research resulted from the collection of facts by the method of the written anonymous questionnaire, one of which was filled in by 77 superior head- masters of restricted classes and the other was completed by 66 principals of extended classes of the department of Evia.
From the analysis of these facts important results came to light.
The most important of these are:
The restricted classes offer unequal and unjust opportunities in learning for their students because of the small number of buildings and the scarcity of class material needed in these schools.
Educators are positive about the preservation of restricted classes pointing out and indicating the necessity of their upgrading.
With the present essay facts which concern the function of restricted classes in the department of Evia are given out for the first time. Simultaneously suggesting ways and solutions for the best function of these schools and hoping that these facts will be developed and valorized for the beginning of a new educational policy in the sector of restricted classes.

426Μ/2005008 Παπαγεωργίου Ιωάν.

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Εισαγωγή Καινοτομιών στην Εκπαίδευση»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

«Κύριος του παρελθόντος είναι όποιος θυμάται, κύριος του μέλλοντος είναι όποιος μπορεί να εξελίσσεται». (Κινέζικη παροιμία)

Καινοτομίες. Μια λέξη με την οποία συνδέονται ελπίδες, αλλά και φόβοι. Οι καινοτομίες δεν αποτελούν μία αναγκαιότητα και πορεία επιβίωσης, μόνο για την ιδιωτική αγορά, αλλά ταυτόχρονα και για συστήματα, όπως το εκπαιδευτικό σύστημα και οργανισμούς, όπως το σχολείο.

Στο χώρο της εκπαίδευσης η καινοτομία αποτελεί μια λέξη κλειδί που οι εκάστοτε εκπαιδευτικοί ηγέτες δεν κουράζονται να την αναφέρουν και να τονίζουν τη σπουδαιότητά της. Πολλοί μπορεί να υποστηρίζουν τις καινοτομίες στην εκπαίδευση και ίσως πολλοί να είναι αντίθετοι με τη μια η την άλλη καινοτομία ή με τον τρόπο εισαγωγής της. Ελάχιστοι, όμως, διαφωνούν ότι οι αλλαγές στη σημερινή εκπαίδευση, που συναρτώνται με την υιοθέτηση καινοτομιών, είναι απαραίτητες.

Η εισαγωγή καινοτομιών στην εκπαίδευση έχει ως στόχο τη δημιουργία στο μέλλον ανθρώπων που θα μπορούν οι ίδιοι, κάθε φορά που οι περιστάσεις το απαιτούν, να σχεδιάζουν και να εισάγουν καινοτομίες, οι οποίες θα είναι απαραίτητες για τη βελτίωση και την ευημερία των ανθρώπινου πολιτισμού.

Οι καινοτομίες είναι ένας σημαντικός παράγοντας διατήρησης και βελτίωσης της ποιότητας, της εξέλιξης και της επιβίωσης. Όταν όμως πρόκειται να δοθεί ένας ορισμός, για το τι είναι καινοτομίες, οι απόψεις διίστανται.

Σύμφωνα με τον Schweitzer (2004), καινοτομία είναι μια διαδικασία ή και το αποτέλεσμά της, η οποία ή το οποίο χαρακτηρίζεται για την αξία του ως νεωτερισμός. Οι νεωτερισμοί μπορεί να είναι εφευρέσεις, βελτιώσεις εφευρέσεων και απομιμήσεις. Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να περιορίζουμε την έννοια της καινοτομίας στα προϊόντα. Αντικείμενο καινοτομιών μπορεί να είναι προϊόντα, διαδικασίες, προσφερόμενες υπηρεσίες, οργανισμοί, επιχειρήσεις, συστήματα.

Καινοτομίες δεν είναι μια μόνο τεχνική διαδικασία, αλλά, κυρίως, μια κοινωνική διαδικασία η οποία καθορίζεται από τους ανθρώπους, από τον αυθορμητισμό, από την κυρίαρχη νοοτροπία για αλλαγή, και φυσικά από τις απαιτήσεις των ανθρώπων (πελατών), που επηρεάζονται από τις προσφερόμενες υπηρεσίες (προϊόντα). Αυτός ο λόγος είναι που δεν επιτρέπει την πιστή αντιγραφή μιας καινοτομίας από ένα χώρο σε έναν άλλο, γιατί δεν μπορούμε να καθορίσουμε και επηρεάσουμε επακριβώς τις κοινωνικές προϋποθέσεις (Stern/ Jaberg, 2003).

Η επιστήμη και η τεχνολογία δίνουν το ερέθισμα για καινοτομίες. Οι καινοτομίες, όμως, είναι μια διαδικασία μάθησης και εξέλιξης, η οποία εξαρτάται από κοινωνικοπολιτιστικούς παράγοντες και έχει σχέση με το εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας.

Οι καινοτομίες χρειάζονται από τη μια ελεύθερο χώρο για δράση, καθώς και φάσεις ηρεμίας για σκέψη και για δοκιμές χωρίς πίεση, και από την άλλη η εφαρμογή τους, προϋποθέτει

ξεκάθαρους στόχους, σχεδιασμό, τάξη, υπακοή και ακρίβεια. (Baecker, 2003). Η συνταγή της επιτυχίας εδώ είναι να εντοπιστεί η ισορροπία ανάμεσα στην τάξη και την ελευθερία. Από τη μια, δηλαδή, να δίνονται ευκαιρίες για καινοτόμες δραστηριότητες και από την άλλη να διατηρούμε τον προσανατολισμό στο στόχο.
Οργανισμοί είναι κοινωνικά συστήματα, αποτελούνται δηλαδή από ενεργούς ανθρώπους. Τα μέλη του κάθε οργανισμού, όμως, δεν ενεργούν μεμονωμένα, αλλά συνεργάζονται μεταξύ τους, αλληλοεπηρεάζονται θετικά ή αρνητικά. Αυτές οι ενέργειες λειτουργούν παράλληλα με τις διαδικασίες του οργανισμού και επηρεάζουν το αποτέλεσμα του έργου και των καινοτομιών. Αυτός ο παράγοντας είναι συχνά το επίκεντρο των ερευνητικών προσπαθειών των καινοτομιών. Ερευνώντας το ρόλο των εσωτερικών διαδικασιών σε έναν οργανισμό, ο Pinchot θεωρεί ότι αποφασιστικό ρόλο στις διαδικασίες των καινοτομιών παίζουν κάποια άτομα από το εσωτερικό του οργανισμού, όπου με τη δημιουργικότητα, την προσφορά και τη δύναμη της θέλησης που τα διακρίνουν, κάνουν δυνατή την πραγματοποίηση των πρώτων βημάτων των καινοτομιών. Η επιρροή αυτών των ατόμων είναι τόσο σημαντική για την εφαρμογή μιας καινοτομίας, που ο Pichot τα αναγορεύει σε εσωτερικούς εργοδότες και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η επιτυχία της εφαρμογής μιας καινοτομίας εξαρτάται λιγότερο από την εφαρμογή σχεδιασμένης διαδικασίας και περισσότερο από τη συγκατάθεση και δέσμευση των δραστήριων συνεργατών εντός του οργανισμού. Οι έρευνες που βασίζονται στο ρόλο των ατόμων, τονίζουν ιδιαίτερα το ρόλο της διάθεσης και της βούλησης ή αντίδρασης των μελών για καινοτομίες. Έρευνες που στηρίζονται στο ρόλο των διαδικασιών, τονίζουν την ικανότητα ενός οργανισμού για καινοτομίες. Κατά πόσο, όμως, ένας οργανισμός διαθέτει φιλικές υποδομές για την ανάπτυξη καινοτομιών, είναι θέμα της διαμόρφωσης των δομών και αντικείμενο δομικών ερευνητικών προσπαθειών. Το δυνατό σημείο ενός ερευνητικού μοντέλου φαίνεται να είναι το αδύνατο σημείο ενός άλλου.
Οι καινοτομίες είναι πολύπλοκες διαδικασίες και πρέπει να τις ερευνήσουμε ως ένα συνολικό αποτέλεσμα, που επιτυγχάνεται μετά από επιδράσεις μελών, διαδικασιών και δομών ενός οργανισμού, μιας επιχείρησης ή ενός συστήματος.
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Από τότε που δημιουργήθηκαν σχολεία γίνονται προσπάθειες με οργανωμένες ή μη καινοτομίες και μεταρρυθμίσεις, να εισαχθούν στο σχολείο και στη διδασκαλία αλλαγές, ώστε με αυτόν τον τρόπο να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές που γίνονται στη ζωή των ανθρώπων. Το ότι οι καινοτομίες, ειδικά στην εκπαίδευση, είναι απαραίτητες, είναι γνωστό και στους περισσότερους εκπαιδευτικούς, αλλά και στην εκπαιδευτική και πολιτική ηγεσία. Όλοι, όμως, φαίνεται να καταβάλλουν λίγες προσπάθειες, όσον αφορά στην ανάληψη πρωτοβουλιών, όταν πρόκειται για μια συγκεκριμένη εφαρμογή καινοτομίας.
Για να έχει μια καινοτομία πιθανότητες επιτυχίας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αρκετοί παράγοντες. Δεν αρκεί για παράδειγμα, να εισάγουμε μόνο νέα αναλυτικά προγράμματα ή νέα διδακτικά υλικά, αλλά είναι απαραίτητο να αλλάξουν, πέρα από αυτά, και οι μέθοδοι διδασκαλίας, η οργανωτική μορφή και -πολύ βασικό- πρέπει να αλλάξουν ταυτόχρονα και οι διδακτικές αντιλήψεις των εκπαιδευτικών. Μέχρι να καταφέρει μια καινοτομία να επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα στη μαθησιακή διαδικασία, έχει να διανύσει ένας μακρύ δρόμο (Urbanek, 1990).
Τα τελευταία χρόνια αυξάνονται τα αποτελέσματα ερευνών για το πώς μπορεί να εισαχθεί στα σχολεία μια καινοτομία, ώστε να επιτευχθούν, έτσι, τα επιθυμητά αποτελέσματα. Οι έρευνες προέρχονται από διαφορετικές πηγές και από διαφορετικές επιστημονικές κατευθύνσεις.
Προϋποθέσεις που αφορούν μια συγκεκριμένη εφαρμογή της καινοτομίας
Σημαντικό για την επιτυχία μιας καινοτομίας είναι να μην προσπαθεί να επιτύχει πολλούς στόχους με τη μια, αλλά να επικεντρώνεται σταδιακά σε επιμέρους στόχους.

Είναι σημαντικό να διατίθεται αρκετός χρόνος για δοκιμαστική εφαρμογή και για αυτοαξιολόγηση, θα πρέπει οι καινοτομίες να σχεδιάζονται σε βάθος χρόνου, με υπομονή, να συνοδεύονται από υποστήριξη και ανεκτικότητα και να προετοιμάζουν τα νέα διδακτικά πρότυπα σκέψης αργά, με θάρρος και με απτά παραδείγματα.
Προϋποθέσεις που έχουν σχέση με τα ρυθμιστικά πλαίσια και την υποστηρικτική δομή του σχολείου
Καινοτομίες δεν μπορούμε να έχουμε χωρίς επενδύσεις. Αν υπάρχει πραγματικό ενδιαφέρον να εισάγουμε καινοτομίες στο εύρος των σχολείων, τότε θα πρέπει να επενδύσουμε σε διαφορετικές περιοχές της εκπαίδευσης.
Προϋποθέσεις που έχουν σχέση με το σχολείο ως χώρο εργασίας
Η εισαγωγή καινοτομιών έχει μόνο τότε ελπίδα επιτυχίας, αν τις στηρίξει και ο ίδιος ο διευθυντής του σχολείου. Τότε, αυξάνει η ανάληψη ευθυνών από τους εκπαιδευτικούς γιατί ο διευθυντής είναι αυτός που ενισχύει την εφαρμογή νέων ιδεών και στηρίζει με ποικίλους τρόπους τις καινοτομίες.
Αν θέλουμε να αναπτύσσονται, να εξαπλώνονται και να σταθεροποιούνται οι καινοτομίες στο χώρο του σχολείου, είναι αναγκαία η δημιουργία θετικού κλίματος απέναντι στην επιμόρφωση
Προϋποθέσεις που αναφέρονται στους εκπαιδευτικούς
Ένα νέο παιδαγωγικό σχέδιο δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί έτσι, απλά, αλλά απαιτείται εκ μέρους των εκπαιδευτικών χρονοβόρα διαδικασία μάθησης, κατά την οποία θα μάθουν τις νέες πρακτικές και θα αποκτήσουν τις ικανότητες, μιας και αφορούν σε διαφορετικές θεωρίες και νέα πρότυπα δράσης. Αυτό, ακριβώς, παρουσιάζει τη δυσκολία, γιατί αφενός οι εκπαιδευτικοί έχουν την τάση να μην αλλάζουν και αφετέρου πρέπει να γίνει παραδεκτό ότι στα σχολεία ελάχιστες ευκαιρίες παρέχονται, για να αρχίσουν τέτοιες διαδικασίες μάθησης.
Προϋποθέσεις οι οποίες αφορούν στην ίδια την καινοτομία
Οι καινοτομίες στην εκπαιδευτική πράξη δεν επιτρέπεται να συγχέονται με τις μεγάλες ριζικές μεταρρυθμίσεις (επαναστάσεις), γιατί, έτσι, θεωρείται ότι απειλούνται οι ισχύουσες αξίες και πρακτικές και αυτό μπορεί να ληφθεί ως κριτική της μέχρι τότε εργασίας.
ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ
Οι ραγδαίες εξελίξεις στο χώρο των επιστημών και της τεχνολογίας, καθώς και η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας , απαιτούν τα τελευταία χρόνια από το εκπαιδευτικό σύστημα κάθε χώρας τη συνεχή και ταχύτατη προσαρμογή του στα νέα δεδομένα.
Όταν όλα γύρω μας αλλάζουν δεν μπορούν να παραμένουν τα σχολεία, όπως είναι, και να συνεχίζουν με τον ίδιο τρόπο διδασκαλίας και τα ίδια γνωστικά αντικείμενα. Είναι αναγκασμένα να προβλέπουν τις απαιτήσεις της εκπαίδευσης και να βρίσκουν τους δρόμους για να τις κατευθύνουν.
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΟΥΣ ΕΚΒΑΣΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ
Οι παράγοντες που επηρεάζουν την υλοποίηση και τη πρόοδο των καινοτομιών είναι αυτοί που επηρεάζουν και την επιτυχία αυτών. Οι παράγοντες επιτυχίας μιας καινοτομίας είναι η οργανωτική δομή ενός οργανισμού ή συστήματος, οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την εφαρμογή της και τέλος, ο ανθρώπινος παράγοντας ως ο πλέον σημαντικός. Ο ρόλος που θα διαδραματίσει σε μια εκπαιδευτική καινοτομία το ανθρώπινο δυναμικό, δηλαδή όλοι εκείνοι, ξεκινώντας από τα στελέχη της εκπαιδευτικής πολιτικής ηγεσίας, μέχρι και αυτοί που θα την υλοποιήσουν, που στις περισσότερες περιπτώσεις είναι οι εκπαιδευτικοί, είναι αποφασιστικός για την επιτυχία της καινοτομίας και παρόλα αυτά πολλές φορές υποτιμάται. Ο ενθουσιασμός των ανθρώπων που θα υλοποιήσουν μια καινοτομία, για παράδειγμα των εκπαιδευτικών, είναι το ήμισυ του παντός (Stern/Jaberg, 2003). Για έναν οργανισμό, σύστημα ή επιχείρηση αποτελούσε και εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιτυχίας ανάλογο με την

τεχνολογική υποστήριξη και υποδομή η ικανότητα των στελεχών να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους την ιστορική, πολιτιστική διάσταση των εμπλεκομένων στην καινοτομία. Έτσι, και στην εκπαίδευση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά το σχεδιασμό μιας καινοτομίας η σχέση των ατόμων με την ιστορία, τη θρησκεία, την πολιτική και τον πολιτισμό τους, και μέσα από εκεί να αντλούνται δυνάμεις.
Φυσικά με τις καινοτομίες είναι συνδεδεμένες και ανασφάλειες και φοβίες που προκαλούν αντιδράσεις. Ποιος θα ήθελε να το αποκρύψει; Για το λόγο αυτό πρέπει να προετοιμάζουμε ανάλογα τις καινοτομίες και το έδαφος που θα τις δεχθεί. Θα πρέπει να τους δίνουμε χρόνο να βλαστήσουν για να μας δώσουν καρπούς.
Οι καινοτομίες πρέπει να θεωρούνται, ως η μόνη ευκαιρία διαρκούς ανανέωσης και βελτίωσης της εκπαίδευσης και όχι ως διεκπεραίωση διαταγών. Για να γίνει αυτό, προτείνουμε τη συνεργασία εκπροσώπων από το χώρο της έρευνας, της πολιτικής, των πανεπιστημίων, των εκπαιδευτικών, των γονέων και μαθητών και της οικονομίας. Όλοι μαζί πρέπει να εργαστούμε για να μπορέσουμε μέσω επιτυχημένων καινοτομιών να καλυτερεύσουμε αποτελεσματικά τα σχολεία μας και, για να το επιτύχουμε αυτό, φαίνεται ότι είναι αποφασιστικής σημασίας το να καταφέρουμε να μεταδώσουμε στους εκπαιδευτικούς και όλους τους εμπλεκομένους στην εκπαιδευτική διαδικασία, το «μικρόβιο της καινοτομίας
The main purpose of our dissertation is the theoretical study of the introduction of innovations in education so that, knowing the factors that influence the innovations, we can take them into consideration and organize in the proper way these complicated processes in order that they can be integrated in a functional and efficient way in contemporary educational reality.

Our study includes the various interpretations of the innovations, the research of the necessity of these innovations in education and the prerequisite conditions. We mention the fundamental searching and empirical theories of the introduction of innovations and the most recent innovations of the Greek educational system. We examine the factors which influence the success of the innovations, analyze the reactions caused by these innovations and propose ways to overcome all the obstacles aiming at their unobstructed application. We examine alternative ways of introduction of innovations and present the importance of the existence of autonomy in school for the substantial introduction and development of innovations in education. We study the organizational structure of the most innovative educational systems and examine the possibilities of their application in Greek education.

Finally, on the basis of the whole examination of the subject we formulate conclusions-propositions touching the adoption of innovations in the educational system of our country in order that necessary changes for the improvement of the quality of education will prosper. Also, our intention is to make known the new researching dimensions for the further exploration of the subject.

426Μ/2005022 Παπαδοπούλου Αριστέα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Διαπολιτισμική Παιδαγωγική. Καινοτόμες Δράσεις στην Εκπαίδευση. Αντιλήψεις των Εκπαιδευτικών»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Αγγελική Γιαννικοπούλου

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ο διαπολιτισμικός χαρακτήρας των σύγχρονων κοινωνιών ενισχύεται, καθώς συνεχώς προκύπτουν νέες συνθέσεις που δοκιμάζουν την αντοχή και την αποτελεσματικότητά τους σε διαφορετικά πλέον πολιτισμικά περιβάλλοντα. Κοινωνίες όπως η Ελληνική, που μέχρι πρόσφατα ήταν σχετικά ομοιογενείς βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπες με πρωτόγνωρα προβλήματα, την επίλυση των οποίων ελάχιστα ωφελούν οι παραδοσιακές πρακτικές. Οι περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες αντιλήφθηκαν από νωρίς την ανάγκη αλλαγής του εκπαιδευτικού πλαισίου και προσάρμοσαν το εκπαιδευτικό τους σύστημα στις απαιτήσεις των σύγχρονων πολυπολιτισμικών κοινωνιών.
Τα προβλήματα της διαπολιτισμικότητας εκδηλώνονται περισσότερο στην εκπαίδευση, γιατί εκεί διαπαιδαγωγούνται οι νέες γενιές και διαμορφώνεται κατά ένα μέρος το σύστημα αξιών μιας χώρας. Εκεί καλλιεργείται ο πολιτισμός και η κουλτούρα μιας κοινωνίας και κυρίως διαμορφώνεται η συνείδηση ενός λαού. Μετά από την αναδιάταξη των κοινωνικών δεδομένων των τελευταίων δεκαετιών, το ελληνικό σχολείο βρίσκεται αντιμέτωπο με την πρόκληση να ανταποκριθεί στις νέες εκπαιδευτικές ανάγκες και να μεριμνήσει για την κοινωνική προσαρμογή και την ομαλή ένταξη των αλλοδαπών και παλιννοστούντων παιδιών στην ελληνική εκπαίδευση και κουλτούρα. Κατ'αυτόν τον τρόπο προκύπτει ως ανάγκη η εκπαίδευση να αποκτήσει διαπολιτισμικό χαρακτήρα και μέσα στη χώρα μας. Ως διαπολιτισμική εκπαίδευση θα μπορούσαμε να ορίσουμε την εναντίωση μέσα από την καθημερινή παιδαγωγική πρακτική σε κάθε είδους διάκριση, κοινωνική, πολιτισμική, φύλου, γλωσσική ή θρησκευτική.
Αντικείμενο αυτής της μελέτης είναι οι καινοτόμες δράσεις στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Επίσης η διερεύνηση των αντιλήψεων, θέσεων και πεποιθήσεων των εκπαιδευτικών της Φυσικής Αγωγής για τους τομείς της διαπολιτισμικής πραγματικότητας μέσω καινοτόμων προγραμμάτων, όπως το πρόγραμμα Καλλιπάτειρα. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας παρουσιάζουν υψηλή ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και την πίστη τους στην αξία της εκπαιδευτικής διαδικασίας για την επίλυση τυχόν προβλημάτων που προκύπτουν από τη συνύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών στην τάξη.
Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά στη διαπολιτισμική παιδαγωγική στον 21ο αιώνα. Καταγράφεται η διαπολιτισμικότητα ως ιστορικό φαινόμενο, οι παιδαγωγικές αντιλήψεις στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες, καθώς επίσης και η αναγκαιότητα διαμόρφωσης ενός νέου πλαισίου διαπολιτισμικής παιδαγωγικής. Περιγράφεται η διαπολιτισμική εκπαίδευση και παιδαγωγική στη σύγχρονη κοινωνία: τί σημαίνει ο όρος διαπολιτισμική εκπαίδευση, ποιες είναι οι σύγχρονες τάσεις στο πλαίσιό της, ποιος είναι ο διαπολιτισμικός ρόλος του εκπαιδευτικού και η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στις Ευρωπαϊκές

και πρώην Σοβιετικές χώρες. Τέλος γίνεται αναφορά στα σχολικά βιβλία που υπάρχουν για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται η διαπολιτισμική παιδαγωγική στην Ελλάδα και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών. Γίνεται καταγραφή της Ελληνικής πολιτικής στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, τονίζεται η αναγκαιότητά της στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, η εκπαίδευση μουσουλμανοπαίδων, αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών, η εκπαίδευση των τσιγγανοπαίδων καθώς και η παιδεία των ομογενών στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό. Στη συνέχεια σκιαγραφείται το μάθημα της Φυσικής Αγωγής ως μέσο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μέσω δύο καινοτόμων προγραμμάτων, της Ολυμπιακής Παιδείας και του Καλλιπάτειρα. Το ενδιαφέρον εστιάζεται στη σπουδαιότητα του Προγράμματος Καλλιπάτειρα, στο σκοπό και τις δράσεις του, καθώς και στο εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής και τους μαθητές. Τέλος παρατίθεται η έρευνα για τις αντιλήψεις εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής που απέκτησαν εμπειρία σε διαπολιτισμικές δράσεις μετά από την επιμόρφωσή τους σε θέματα που αφορούν την πολυπολιτισμική πραγματικότητα του σημερινού σχολείου.
Η Διαπολιτισμική προσέγγιση στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής, και γενικότερα στο σχολείο, κρίνεται αναγκαία, ιδιαίτερα αν αναλογιστεί κανείς τις αλλαγές που συντελέστηκαν στη σύνθεση του πληθυσμού των Ελληνικών σχολείων και της ελληνικής κοινωνίας γενικότερα τα τελευταία χρόνια. Η Φυσική Αγωγή για να πετύχει τους στόχους της και να ικανοποιεί τις ανάγκες του κάθε παιδιού, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της το διαφορετικό παρελθόν κάθε μαθητή και μαθήτριας καθώς και κάθε είδους κοινωνικό, εθνικό, θρησκευτικό, φυλετικό και ατομικό χαρακτηριστικό που τους συνοδεύει.
Οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής πρέπει να συνειδητοποιήσουν με ποιο τρόπο τα νεαρά άτομα τα οποία προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες, αντιλαμβάνονται τη Φυσική Αγωγή και τα σπορ και να εφαρμόζουν νέα προγράμματα, ασκήσεις και μεθόδους διδασκαλίας οι οποίες θα βοηθήσουν στην καλλιέργεια πνεύματος ισότητας, αξιοκρατίας και ισότιμης συμμετοχής όλων ανεξαρτήτως κοινωνικής, πολιτισμικής, φύλου, γλωσσικής ή θρησκευτικής προέλευσης.
Συνοψίζοντας τα ευρήματα της έρευνας, παρατηρούμε ότι οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν ότι δε λαμβάνουν υπόψη τους τις πολιτισμικές διαφορές στη βαθμολογία των μαθητών τους ενώ αντίθετα συμφωνούν με την άποψη ότι θα πρέπει το σχολείο να λαμβάνει υπόψη του τα στοιχεία διαφορετικότητας των μαθητών. Η σημαντικότερη διαφορά που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι οι γλωσσικές διαφορές. Οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν ότι στηρίζουν τους αλλοδαπούς μαθητές / μαθήτριες στις μεταξύ τους σχέσεις όσον αφορά την αυτοεκτίμησή τους αλλά και τη σχολική τους επίδοση. Τέλος, οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα συμφωνούν ότι οι δυνατότητες βοήθειας προς τους αλλοδαπούς μαθητές είναι περιορισμένες λόγω έλλειψης χρόνου, διαφορετικής καταγωγής καθώς επίσης και του επιπέδου της οικογένειας, όχι όμως λόγω της γλωσσικής διαφορετικότητας.
Οι εκπαιδευτικοί σε γενικότερα θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης συμφωνούν ως προς την ανάγκη χρήσης του συστήματος βαθμολόγησης και δηλώνουν ότι θα πρέπει να ασχολούνται ιδιαίτερα με τους αδύνατους μαθητές. Συμφωνούν επίσης ότι οι μαθητές πρέπει να κάνουν αυτοκριτική και ότι η πρόοδός τους εξαρτάται από τη δική τους ατομική προσπάθεια. Οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν λιγότερο σε θέματα που αφορούν στο αν η πειθαρχία και η υπακοή είναι οι σπουδαιότερες προϋποθέσεις για μάθηση, στο αν ο σημαντικότερος στόχος είναι η στήριξη της διγλωσσίας των μαθητών και ότι οι αλλοδαποί μαθητές θα πρέπει να προσαρμοστούν στον Ελληνικό πολιτισμό. Τέλος συμφωνούν ότι η διατήρηση του διαφορετικού τρόπου ζωής βοηθάει στη συνύπαρξη όπως και ότι η οικογένεια παίζει σπουδαιότερο ρόλο από το σχολείο στην αποβολή των προκαταλήψεων. Ασυμφωνία προς τις δηλώσεις των υπολοίπων θέσεων παρουσιάζει η καταγραφή των απόψεων των

εκπαιδευτικών με εξαίρεση ότι το αναλυτικό πρόγραμμα δεν επιτρέπει αναφορά σε άλλους πολιτισμούς. Διαφωνούν με τους ισχυρισμούς ότι οι πολιτισμικές διαφορές αποτελούν το μεγαλύτερο εμπόδιο στη σχολική πρόοδο των αλλοδαπών μαθητών, ότι οι αλλοδαποί μαθητές θα πρέπει να ξεχάσουν τον πολιτισμό τους, ότι η συμπεριφορά τους είναι συχνά ακατανόητη, ότι θα είναι πάντα ξένοι και ό,τι και να κάνει το σχολείο η ενσωμάτωση στην Ελλάδα είναι δύσκολη, ότι δύσκολα γεφυρώνονται οι διαφορές μεταξύ Ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών και τέλος ότι οι ενέργειες κατά του ρατσισμού δεν έχουν νόημα γιατί οι στάσεις των μαθητών αλλάζουν μόνο από τις εμπειρίες.
Όσον αφορά τον τρόπο διαχείρισης των καταστάσεων, πρώτη επιλογή στις απαντήσεις των εκπαιδευτικών θα ήταν να συζητήσουν το θέμα με το μαθητή, ως δεύτερη επιλογή θα προτιμούσαν συζήτηση μέσα στην τάξη, ενώ η τελευταία επιλογή θα ήταν να συζητήσουν το θέμα με το σχολικό σύμβουλο.
Παρόλο που τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας παρουσιάζουν υψηλή ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση του θεωρητικού υπόβαθρου και η περαιτέρω επιμόρφωση των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης με στόχο την επιτυχέστερη διαχείριση των μαθητών και τη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για την παρουσία όλων σε κλίμα ίσης ευκαιρίας και ισότιμης συμμετοχής όχι μόνο στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής αλλά και στην εκπαιδευτική διαδικασία γενικότερα.
This dissertation deals with innovative projects in Greek Education, via cross-cultural Education. In the first part, we refer to 21st century cross-cultural pedagogics, presenting cross-culture as a historic phenomenon, the modern cross-cultural society pedagogic views in multicultural societies, as well as the need to create a new cross cultural pedagogy frame.
In the second part we present Greek cross-cultural Education and teachers' views. In addition, we discuss the role of Greek politics in cross-cultural education, and we agree that cross-cultural education should be a fundamental element of Modern Greek society, considering the presence of foreigners, migrants and the gipsy in Greek schools. We emphasize the significance of Physical Education school subject in cross-cultural education with the contribution of two innovative pilot projects: the Olympic Education Project and the "Kallipateira" Project.
We display the research we carried out in order to record views, positions and convictions of Physical Education teachers experienced in cross-cultural projects, after having been trained in modern school cross-cultural life matters. According to the research results teachers are sensitive towards cross-cultural education and strongly believe in the contribution of the educational process in overcoming possible problems arising from the co existence of many different cultures in class.

426Μ/2005032 Παπαδρόσου Βασίλειος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Σχολική Αποτελεσματικότητα στις Πολυπολιτισμικές Κοινωνίες: Η σημασία της Θεωρίας του John Ogbar»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Η διαρκής αύξηση στο ρυθμό εγκατάστασης οικονομικών μεταναστών, παλιννοστούντων και προσφύγων έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση μαθητών από πολιτισμικές ομάδες στο ελληνικό σχολείο, πέραν της κυρίαρχης. Επίσημα στοιχεία εμφανίζουν ένα μεγάλο αριθμό μαθητών, της τάξης του 10-15%, στα ελληνικά σχολεία να προέρχονται από μειονοτικές και συχνά περιθωριοποιημένες ομάδες. Οι εκπαιδευτικοί, σε όλες τις βαθμίδες, καλούνται να επαναπροσδιορίσουν τις διδακτικές τους πρακτικές σε κάθε γνωστικό αντικείμενο για να ανταποκριθούν σ' αυτή τη νέα πραγματικότητα.
Έρευνες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι μαθητές αυτής της κατηγορίας δομούν και κατακτούν με ευκολία την άλλη γλώσσα σε άριστο βαθμό και διευρύνουν τη διανοητική τους ανάπτυξη σε υψηλότερο βαθμό έναντι των μαθητών που δεν κατέχουν τη μητρική τους γλώσσα με αποτέλεσμα να καταλήγουν οι περισσότεροι στη διπλή ημιγλωσσία ή στην υπεροχή της μίας και μόνο γλώσσας.
Η κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας ως κυρίαρχης αναδεικνύεται ως αναγκαιότητα λόγω των συνθηκών σε μια ξένη χώρα. Η ικανότητα της διαμεσολάβησης της γλώσσας της οικογένειας για την κατάκτηση της γλώσσας της κοινωνίας αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου από το παιδί.
Η διαμέσου των πολιτισμών εκπαίδευση αποτελεί ανάγκη και είναι και η παιδαγωγική απάντηση στο φαινόμενο της μετανάστευσης και της παραμονής μιας μειονότητας στον ίδιο χώρο με μια άλλη πολιτιστική και γλωσσική πλειοψηφία.
Έτσι, λοιπόν, η διαπολιτισμική αγωγή αποτελεί τη συλλογική πρόταση μιας δημοκρατικής κοινωνίας που δεν επιθυμεί να είναι διασπασμένη και διαιρεμένη και αποτελεί επίσης και την προσπάθεια για αποδοχή και αναγνώριση των πολυπολιτισμικών κοινωνιών, όπως αυτές είναι πια σήμερα παγκοσμίως.
Για να χαρακτηριστεί σήμερα μια κοινωνία ως πολυπολιτισμική δεν αρκεί αυτή να παρουσιάζει μόνο τα εξωτερικά χαρακτηριστικά της πολυγλωσσίας και της πολυχρωμίας, αλλά πρέπει να είναι και οργανωμένη κοινωνικά και πολιτικά με τέτοιο τρόπο, ώστε, να αναδεικνύεται ο σεβασμός και η κατανόηση γι' αυτήν την υπαρκτή δομή. Διαφορετικά δεν μπορεί να περιγράφεται και να ορίζεται μια πολυπολιτισμική κοινωνία, αλλά μια παράλληλη κοινωνία, με επάλληλους κύκλους και η οποία είναι δομημένη με διαφορετικά κοινωνικά τμήματα μειονότητας και πλειοψηφίας, τα οποία συνεχίζουν να υπάρχουν ασύνδετα και σε επάλληλους κύκλους το ένα δίπλα στο άλλο.
Έτσι, με τον όρο διαπολιτισμική εκπαίδευση εννοούμε τις εκπαιδευτικές εκείνες παρεμβάσεις που έχουν ως στόχο τη δημιουργία κοινωνικής συνείδησης και κοινωνικών δεξιοτήτων

αλληλεπίδρασης, αμοιβαίας αναγνώρισης και συνεργασίας μεταξύ ατόμων διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων.
Η διαπολιτισμική εκπαίδευση ξεκινά κατ' αρχήν από την αναγνώριση και αποδοχή της πολυπολιτισμικότητας των κοινωνιών καθώς και της ιδιαίτερης αξίας όλων των πολιτισμών και επίσης συνιστά μια στάση ζωής και ένα ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, των αντιθέσεων και των συγκρούσεων που απορρέουν από αυτή τη γλωσσική και πολιτισμική ετερότητα. Είναι μια προσέγγιση που είναι αντίθετη σε κάθε διαχωριστική και αφομοιωτική αντίληψη και πρακτική και αποτελεί την ανάγκη για άνοιγμα του σχολείου στο κοινωνικό περιβάλλον, στην πόλη και στην κοινωνία που πλέον χαρακτηρίζεται από την επαφή πολιτών από διάφορες εθνικότητες και πολιτιστικές ομάδες.
Η φοίτηση αυτών των «άλλων» μαθητών στα ελληνικά σχολεία δεν είναι απαλλαγμένη από προβλήματα. Τα παιδιά αυτά αντιμετωπίζουν καταρχάς, όπως είναι αναμενόμενο, γλωσσικά προβλήματα. Συχνά, η γλώσσα είναι και ο παράγοντας που τους εμποδίζει να αξιοποιήσουν τα γνωστικά και πολιτισμικά κεφάλαια που κατέχουν από τα σχολεία όπου έχουν φοιτήσει, από το οικογενειακό περιβάλλον τους αλλά κι από τις ευρύτερες εμπειρίες τους. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο ότι αρκετά παιδιά μιλούν την ελληνική γλώσσα σε ικανοποιητικό βαθμό, χωρίς αυτό να αποτελεί απαραίτητα παράγοντα βελτίωσης της σχολικής τους απόδοσης.
Μια άλλη κατηγορία προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι «άλλοι» μαθητές αφορά στα οικονομικά προβλήματα της οικογένειας, τη διαφορά της νοοτροπίας αλλά και τις δυσκολίες μέχρι να συνηθίσουν να ζουν στην ελληνική κοινωνία.
Προκειμένου να είναι αποτελεσματική μία σχολική μονάδα είναι απαραίτητη η αρμονική και μεθοδική λειτουργία του κάθε υποσυστήματός της (μαθητές, εκπαιδευτικοί, διδακτικοί χώροι, διαθέσιμα μέσα), προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί. Η πραγμάτωση συγκεκριμένων στόχων αποτελεί ένα βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα μιας σχολικής μονάδας, όπως και η οργανωτική αποτελεσματικότητα και η ποιότητα. Καθ' όλη αυτή τη διαδικασία, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ο οποίος ιεραρχικά βρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας, καλείται να ασκήσει τον ρόλο του ηγέτη, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού οργανισμού.
Κάθε νέα ιδέα ή προσπάθεια αλλαγής όταν εισχωρεί στη σχολική μονάδα και στο εσωτερικό περιβάλλον επηρεάζεται άμεσα από αυτό, υλοποιείται και διαμορφώνεται ανάλογα με τις επιδράσεις που δέχεται. «Βγαίνει», λοιπόν, από το εσωτερικό περιβάλλον ως ολοκληρωμένη πρόταση ή ιδέα. Οι επιδράσεις όμως που δέχεται από το ειδικό και το εξωτερικό περιβάλλον καθώς και οι ανάγκες και οι απαιτήσεις οι οποίες συνεχώς αυξάνονται, επηρεάζουν και πάλι τη διαμόρφωσή της. Επομένως, γίνεται εκ νέου επεξεργασία των στοιχείων της κάθε αλλαγής και ανάλογα με τις υφιστάμενες συνθήκες τροποποιείται και εισέρχεται και πάλι στο εσωτερικό περιβάλλον του σχολείου ως νέα ιδέα προς εφαρμογή. Η οποιαδήποτε αλλαγή σε έναν από τους παραπάνω παράγοντες επηρεάζει αλυσιδωτά, αργά ή γρήγορα, τη λειτουργία της σχολικής μονάδας περισσότερο δε, όταν οι υποκινούσες δυνάμεις της αλλαγής εφαρμόζονται σε όλους τους παράγοντες, όπως συνέβη στην Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες.
Οι όροι «ποιότητα», καθώς και «αποτελεσματικότητα» τοποθετούνται κυρίως στα εκπαιδευτικά δρώμενα των προηγούμενων δεκαετιών. Πρόκειται για έννοιες που προέρχονται από το χώρο των οικονομικών επιστημών και συνδέονται με την αποτελεσματικότητα των παραγωγικών μονάδων και ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται η επέκταση της επίδρασής τους και στον εκπαιδευτικό χώρο. Τα ερωτήματα που προκύπτουν με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού εκπαιδευτικού οργανισμού και τα χαρακτηριστικά του αποτελεσματικού δασκάλου που εργάζεται μέσα σε αυτόν.

Ο John U. Ogbu (1939-2003), νιγηριανής καταγωγής, υπήρξε σημαντική προσωπικότητα στην εφαρμογή ανθρωπολογικών θεωριών και μεθόδων σε προβλήματα που έχουν σχέση με την εκπαίδευση των μειονοτήτων στις Ηνωμένες Πολιτείες και αλλού. Η πιο σημαντική προσφορά του ήταν ο διαχωρισμός μεταξύ «εθελοντικών» και «μη εθελοντικών» μειονοτήτων. Ο τελευταίος όρος αναφέρεται σε ομάδες μειονοτήτων που δεν κατέληξαν εθελοντικά στις Ηνωμένες Πολιτείες αλλά χωρίς τη θέλησή τους, λόγου χάρη λόγω δουλείας. Ο Ogbu υποστήριζε ότι το αποτέλεσμα των πολιτιστικών συμπεριφορών και αντιδράσεων τέτοιων ομάδων είναι η ενθάρρυνση αντίστασης στην επιβολή εκπαιδευτικών κανόνων της χώρας που τις φιλοξενεί.
Σαν αποτέλεσμα, η σχολική αποτυχία των μειονοτικών ομάδων είναι θέμα πολιτιστικών παραγόντων και δεν αποδίδεται σε έμφυτη φυλετική, γενετική ή παιδαγωγική στέρηση. Η ανάλυση του Ogbu επηρέασε σημαντικά τη μάθηση στον τομέα της εκπαίδευσης, της ψυχολογίας και της κοινωνιολογίας και η προσφορά του στον τομέα της εκπαίδευσης υπήρξε πρωτοποριακή.
Το σημαντικότερο στοιχείο της θεωρίας του Ogbu, είναι ότι συμβάλλει στο να αμβλυνθεί το γνωστικό έλλειμμα των «άλλων» μαθητών και να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και στις κοινωνικές απαιτήσεις εύκολα, ως κάτοχοι ενός γνωστικού κεφαλαίου τέτοιου, το οποίο τους απομακρύνει από τους κινδύνους που συνεπάγεται οποιασδήποτε μορφής κοινωνικός αποκλεισμός.
The rapidly expanding population of economic immigrants and refugees increased the number of students from different cultural groups. The term of intercultural education includes educational interferences aiming to the establishment of social consciousness and social interaction skills, mutual recognition and cooperation between people of different cultural groups.
In order school to be more effective it's essential each one of its subsystems (students, teachers, teaching rooms and means) to function properly so as to reach its goals.
John Ogbu was a major figure in the application of anthropological theories and methods to problems related to minority education in the United States and abroad. John's most important theoretical formulations involved the distinction between "voluntary" and "involuntary" minorities.
The latter term referred to minority groups that did not originally come to the United States by choice, e.g., they were forcibly brought here and sold as slaves. John Ogbu argued that the resultant cultural attitudes and behaviors of such groups tended to encourage resistance to the imposition of educational norms and values by the dominant society. Accordingly, Ogbu claimed poor performance in schools by minority students was essentially a matter of cultural factors, and not attributable to any alleged inherent racial genetic or pedagogical deficiency. John's analysis of this issue has had an enormous impact upon scholarship in many disciplines including education, psychology and sociology.

426Μ/2005027 Παπαθεοδώρου Ηλιάνα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Το Διαδίκτυο ως Περιβάλλον Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Κώστας Τσολακίδης

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Σε αυτήν την εργασία παρουσιάζεται η ιστορική, η αρχιτεκτονική και η εκπαιδευτική διαδρομή του κτηρίου της πρώην Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ρόδου. Είναι τόσο άρρηκτα συνδεδεμένες αυτές οι πορείες που δεν αποτελεί αυθαιρεσία να διακρίνουμε δύο κύριες περιόδους. Από την ανέγερσή του μέχρι την Ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου και από την Ενσωμάτωση μέχρι σήμερα. Παρόλ' αυτά και επειδή η λειτουργία της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ρόδου σφράγισε την ίδια τη λειτουργία του κτηρίου από την Απελευθέρωση και μετά, τη δεύτερη αυτή περίοδο την εξετάζουμε σε δύο φάσεις. Η πρώτη καλύπτει τη λειτουργία της Παιδαγωγικής Ακαδημίας και η δεύτερη φάση τη λειτουργία του κτηρίου ως συγκρότημα δημοτικών σχολείων, νηπιαγωγείων, ενός Ειδικού σχολείου και των δύο Διδασκαλείων των παιδαγωγικών τμημάτων του πανεπιστημίου Αιγαίου. Προσπαθώντας να δώσουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της διαδρομής των εκπαιδευτικών λειτουργιών που φιλοξένησε μέχρι σήμερα το ιστορικό αυτό κτήριο, παρουσιάζεται σύντομα στο τέλος της εργασίας, η ιστορική εξέλιξη του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιήθηκε σε αυτό το χώρο.
Στην Εισαγωγή παρουσιάζεται σύντομα η ιστορική διαδρομή του νησιού μέχρι και την Ενσωμάτωση. Περιγράφονται οι προσπάθειες εξιταλισμού των κατοίκων από τη φασιστική Ιταλία και οι αντιδράσεις τους.
Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι λόγοι ανέγερσης του κτηρίου από τον τότε Ιταλό Διοικητή Mario Lago και το αρχιτεκτονικό στυλ που επέβαλαν σε πολλά κτίρια που τότε κατασκεύασαν οι Ιταλοί στα Δωδεκάνησα για να δηλώσουν την παρουσία τους στην ελληνική αυτή περιοχή. Το κτήριο, που αρχιτέκτονάς του ήταν ο Florestano di Fausto, εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 1925 και φιλοξένησε το Reggio Istituto Maschile Vittorio Emanuelle III, μετά από προσπάθειες της Εθνικής Εταιρείας Αρωγής των Ιταλών Ιεραποστόλων (Associazione Nazionale per soccorrere i Missionari Italiani - A.N.M.I.) να εξαπλώσουν την εκπαιδευτική πολιτική του ιταλικού κράτους και εκτός ιταλικών συνόρων, προσπάθεια που ενδυναμώθηκε με την άνοδο του φασισμού στην Ιταλία και με την παρουσία του Ιταλού Στρατιωτικού Διοικητή De Vecchi. Στο νεόκτιστο τότε Istituto Maschile συστεγάζονταν διάφορα ιταλικά εκπαιδευτήρια μεταξύ αυτών και Διδασκαλείο (Magistrale) μετά τη μεγάλη ανάπτυξη των ιταλικών εκπαιδευτηρίων υπό την καθοδήγηση των Ιταλών Αδελφών των Χριστιανικών Σχολών του De la Salle που εν τω μεταξύ είχαν αναλάβει ήδη από το 1922 από τους γάλλους τη διεύθυνση του κολεγίου Saint-Jean-Baptiste. Με το Istituto Maschile και τα άλλα ιταλικά εκπαιδευτήρια της εποχής του, στη Ρόδο δημιουργήθηκε μεγάλη ανάπτυξη διαφόρων ιταλικών εκπαιδευτικών μονάδων σε όλο το νησί, όπως Ινστιτούτο Αρρένων, Θηλέων, Δημοτικά σχολεία σε χωριά, Γεωργικές Σχολές, Νηπιαγωγεία, Ορφανοτροφείο, Μαιευτική Σχολή, η Βιβλιοθήκη del Fiore και το γνωστό αρχαιολογικό Ινστιτούτο Fert. Το Istituto στεγάζει στους χώρους του 5/θ Δημοτικό, τριετές Τεχνικό Ινστιτούτο, τετραετές ανώτερο Τεχνικό Εμπορικό Ινστιτούτο, τετραετές Επιστημονικό

Λύκειο και τριετές Διδασκαλείο (Istituto Magistrale). Το Istituto Magistrale (Ιταλικό Διδασκαλείο) λειτούργησε για πρώτη φορά τη σχολική χρονιά 1926-27 και η φοίτηση ήταν τριετής και υποχρεωτική. Οι Έλληνες δάσκαλοι υποχρεούνταν σε ένα χρόνο πρακτική άσκηση για να μπορούν να διδάξουν ιταλικά στα σχολεία μετά από εξετάσεις. Με τη βοήθεια του Istituto Maschile δρούσε επίσης η φασιστική οργάνωση νεολαίας Opera Nazionale Balilla διοργανώνοντας εντός και εκτός του Ινστιτούτου μουσικές, αθλητικές, προστρατιωτικές εκδηλώσεις, αναπτύσσοντας επίσης σχέσεις με πολιτικές προσωπικότητες της εποχής για προπαγανδιστικούς λόγους.
Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζεται αρχικά, η ιστορική και εκπαιδευτική πορεία του κτηρίου από την Ενσωμάτωση μέχρι την κατάργηση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών (1947-1991) και στη συνέχεια οι εκπαιδευτικές λειτουργίες του κτηρίου από την κατάργηση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και την ίδρυση των παιδαγωγικών, πανεπιστημιακών πλέον, τμημάτων έως σήμερα. Το κεφάλαιο αυτό αρχίζει με την μεταβατική φάση της αγγλικής κατοχής και τις πρωτοβουλίες των ντόπιων διανοουμένων για την εκπαίδευση των δασκάλων στη Ρόδο και γενικότερα στη Δωδεκάνησο. Οι πρωτοβουλίες αυτές οδήγησαν στην ίδρυση της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ρόδου (Π.Α.Ρ.) και των Πειραματικών Σχολείων, στις εγκαταστάσεις του πρώην Istituto Maschile, για την πρακτική άσκηση των σπουδαστών της Ακαδημίας. Από τους πρώτους μήνες λειτουργίας της, επιλέγεται ως Διευθυντής της ο Αντώνης Ισηγόνης που, στα χρόνια της θητείας του (1947-1959) και μαζί με τους συνεργάτες του Καραμπάτη και Νεοφύτου, την αναδεικνύουν σε ένα ζωντανό πνευματικό οργανισμό της περιοχής που θα διαθέτει μια από τις καλύτερες βιβλιοθήκες μεταξύ των Παιδαγωγικών Ακαδημιών της χώρας. Περιγράφεται επίσης η επαναλειτουργία της Σχολής στη Ρόδο το 1975 -μετά την μεταφορά της στο Ηράκλειο Κρήτης από τη δικτατορία- έως την οριστική διακοπή της λειτουργίας της, το 1991. Τα παιδαγωγικά τμήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου είχαν αρχίσει ήδη να λειτουργούν από το 1986-87.
Στο τρίτο κεφάλαιο, από την κατάργησή της έως σήμερα, τα Πρότυπα Δημοτικά σχολεία του Πανεπιστημίου Αιγαίου -πρώην Πειραματικά σχολεία της Π.Α.Ρ.- συνέχισαν να λειτουργούν υπό την εποπτεία των παιδαγωγικών τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου, γεγονός που τους έδωσε την ευκαιρία να εμπλακούν σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα που υλοποιούντο από τους διδάσκοντες των τμημάτων. Το 1991 επίσης ιδρύονται και λειτουργούν, στις εγκαταστάσεις του κτηρίου της, το Διδασκαλείο "Αλέξανδρος Δελμούζος" του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και το Διδασκαλείο "Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή" του τμήματος των Νηπιαγωγών.
Στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας, παρουσιάζεται η πορεία του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιήθηκε για τις εκπαιδευτικές λειτουργίες του πρώην κτηρίου της Π.Α.Ρ. Γίνεται σύντομη αναφορά στο εκπαιδευτικό υλικό και στις μεθόδους διδασκαλίας που εφαρμόζονταν σύμφωνα με τις παιδαγωγικές αντιλήψεις του De la Salle, η ανέχεια που υπήρξε στη συνέχεια κατά την περίοδο του πολέμου, η μεγάλη ανάπτυξή του (εκπαιδευτικού υλικού), κυρίως μέσω της βιβλιοθήκης της Π.Α.Ρ. επί διευθύνσεως Ισηγόνη αμέσως μετά την Ενσωμάτωση, όπως και ο εκσυγχρονισμός του με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και ηλεκτρονικά εκπαιδευτικά προγράμματα, καθώς επίσης και η σύνδεση των Πρότυπων Δημοτικών σχολείων και των Διδασκαλείων με την ηλεκτρονική βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Αυτά, αποτελούν και τους βασικούς σταθμούς της πορείας του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιήθηκε όλα αυτά τα χρόνια στο κτήριο της Π.Α.Ρ. Με την παρουσίαση αυτή ολοκληρώνονται και οι στόχοι που είχαν τεθεί για την εργασία.
This thesis outlines the historical, architectural and educational course of the former Pedagogical Academy of Rhodes and educational material that was used when the building was constructed until today.

The thesis contains an introduction that presents a short historical account of Rhodes from antiquity until the Italian occupation of the island. The main body of the thesis includes four chapters. The first chapter includes the period from the building's construction to the Annexation of the Dodecanese. The second chapter covers the period from the Annexation until the closure of the Pedagogical Academies. The third chapter covers the period from the closure of the Pedagogical Academies until today, and the fourth chapter presents the educational material that was used by the various educational units that were housed in the particular building throughout its history.

The first chapter outlines the aspirations of the Italian conquerors to stamp their presence in Rhodes and in the Dodecanese, in general, with important urban interventions, and proceeds to present their efforts in the area of education to assimilate the local population (to the Italian culture and language). This effort began with the Military Governor Mario Lago and was intensified by the fascist administration of De Vecchi. As a result of this policy, the building Reggio Istituto Maschile Vittorio Emanuelle III was constructed, i.e. the building that later housed the Pedagogical Academy of Rhodes and various other educational units.

The second chapter presents the history of building of the former Pedagogical Academy of Rhodes that was founded after the Union of the Dodecanese with Greece which housed in its premises, apart from the Pedagogical Academy, a number of other schools, such as the Experimental schools designed for the practical training of students of the Academy. The academy was very active under the direction of A. Isigoni and maintained one from the best libraries of all the Pedagogical Academies in the country. During the period of the dictatorship, the Academy was moved to Heraklion Crete and it operated again in 1975 in Rhodes in the same building, up to its final closure in 1991 after the establishment of the Pedagogical departments of the University of the Aegean in Rhodes in 1986.

In the third chapter, the educational activities after the closure of Academy are presented. The pedagogical institutes (Didaskaleia) of the two pedagogical departments, which were founded and function in the same space, were designed for the further training of primary and preschool teachers. It also houses the former Experimental Schools that are overseen by the Pedagogical departments.

The fourth chapter includes a presentation of the educational material and educational methods that were applied in the various educational units that functioned from the construction of building up to this day. The thesis concludes with this chapter which outlines the efforts made by the University of the Aegean to bring the educational units up to date technologically and to encourage participation in modern educational practices via various national and international educational programs.

426Μ/2005011 Πρωτόπαπα Μαρία - Χρυσοβαλάντου

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Εφαρμογή ενός Ανακαλυπτικού Μοντέλου Μάθησης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για την Ανάπτυξη της Αυτοαντίληψης και Αυτοεκτίμησης: Η Περίπτωση Διδασκαλίας Φύλλων Υπολογισμού»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005006 Ρές Ιωάννης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Απόψεις Νηπιαγωγών Αναφορικά με την Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού τους Έργου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ελένη Θεοδωροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005047 Σάββας Ιωάννης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Τεχνολογίες Ανοιχτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Με την εργασία αυτή επιχειρείται να παρουσιασθεί και να εξετασθεί η έννοια του οργανισμού, τα χαρακτηριστικά που τον καθιστούν μανθάνοντα και οι προϋποθέσεις της συλλογικής μάθησης εντός των πλαισίων του. Μελετάται η σχέση τεχνολογίας και διαδικασίας εκπαίδευσης στους μανθάνοντες οργανισμούς και ιδιαίτερα στους εκπαιδευτικούς. Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις και τα προαπαιτούμενα της ανάπτυξης ενός επιτυχούς συστήματος διαχείρισης γνώσης, καθώς και τα εργαλεία και οι μέθοδοι που η εμπειρία και η θεωρία έχουν αναδείξει. Η εργασία εστιάζει στους εκπαιδευτές του προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων «ΗΡΩΝ» για το οποίο επιχειρείται, σε τοπικό επίπεδο (Δωδεκάνησα), να εξετασθούν οι τρόποι μετασχηματισμού του σε «μανθάνοντα εκπαιδευτικό οργανισμό». Παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας, οι ερευνητικές συνθήκες και η τεχνική αποτύπωσης. Η διερεύνηση των αποτελεσμάτων των έξι ερευνητικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται οδηγεί στο συμπέρασμα της αναγκαιότητας ενός τέτοιου μετασχηματισμού. ABSTRACT

T hi s work attempts to present and examine the concept of an organism, the characteristic that makes it a learning organisation and the pre-requirements of collective learning within an organisation's frame. The relation between technology and the training procedure within learning organisations, and specially learning educational organisations, is studied. The pre-assumptions and the pre-required elements for developing a successful knowledge management system are presented, as well as the tools and methods extracted from experience and theory. T hi s work focuses on the trainers of the adults training program called "HERON", for which it is attempted, in local level (Dodecanese region), to examine its ways of transformation into a "learning educational organism". Research methodology, research conditions and imprinting technique are presented. The investigation of the results of the six research tools that were used leads to the conclusion of the necessity of such a transformation

426Μ/2005026 Σαμπάνη Παναγιώτα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Αναποτελεσματικότητα Σχολικών Μονάδων: Προσέγγιση του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και Προτάσεις Βελτίωσης»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

ΣΧΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι αλλαγές της κοινωνίας, της τεχνολογίας και της γνώσης δημιούργησαν την ανάγκη για αποτελεσματικότερα σχολεία με συνέπεια να αναπτύσσονται προσπάθειες για αλλαγές ως προς τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Το 1966 στις ΗΠΑ ο James Coleman και οι συνεργάτες υποστήριξαν ότι η πρόοδος του ατόμου δεν εξαρτάται από την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης αλλά από την κοινωνικοοικονομική προέλευσή του.

Τα συμπεράσματα του Coleman αμφισβητήθηκαν από άλλους ερευνητές τη δεκαετία του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980 οι οποίοι αποτέλεσαν το κίνημα των Αποτελεσματικών Σχολείων (Movement of Effective Schools) και υποστήριξαν ότι τα σχολεία έχουν χαρακτηριστικά που επιδρούν στην πρόοδο των μαθητών.

Πολλοί ερευνητές ανάλογα με την επιστήμη που εκπροσωπούσαν (οικονομολόγοι, κοινωνιολόγοι, παιδαγωγοί) χρησιμοποίησαν διάφορες μεταβλητές.

Η αποτελεσματικότητα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς γνωρίζουμε πως η απόδοση των σχολείων διαφέρει. Ποια είναι όμως αυτή η διαφορά ιδιαίτερα όταν δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και οι «έμφυτες ικανότητες» των μαθητών είναι ένα σοβαρό ζήτημα και αυτή αποτελεί πεδίο έρευνας. Με βάση τις έρευνες ότι το σχολείο δύναται να επιδράσει θετικά ή αρνητικά στην πρόοδο και εξέλιξη του ατόμου καθώς και στην προσωπικότητά του φαίνεται ότι εξηγείται η συμβολή του στην πρόοδο, αντίθετα με τις απόψεις του παρελθόντος που θεωρούσαν ότι συμβάλλει το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των μαθητών, το φύλο ή η ηλικία που έχουν.

Με την έναρξη της καταγραφής και της αποτίμησης της σχολικής αποτελεσματικότητας και τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών των αποτελεσματικών σχολείων παρουσιάστηκαν κατάλογοι παραγόντων που χαρακτηρίζουν τα αποτελεσματικά σχολεία.

Σήμερα αμφισβητείται ότι το να γνωρίζουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την αποτελεσματικότητα των σχολείων μπορεί να οδηγηθούμε στη βελτίωσή τους. Δεν υπάρχει στην πραγματικότητα ένα αποδεκτό και συγκεκριμένο θεωρητικό μοντέλο που να αφορά τη μάθηση και το ρόλο που διαδραματίζει το σχολείο στην κοινωνία στη σημερινή εποχή. Όσοι εμπλέκονται στις διαδικασίες του σχολείου κάνουν προσπάθειες για τη βελτίωσή τους και των κριτηρίων που θέτουν και αναπτύσσονται μοντέλα με τα οποία συνδέεται η αποτελεσματικότητα του σχολείου με τη βελτίωσή του.

ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τα νέα οικονομικοκοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά δεδομένα και οι αλλαγές σε επιστημονικό και τεχνολογικό επίπεδο που έχουν συντελεστεί τα τελευταία χρόνια μεταβάλλουν την οικογένεια ως προς τη δομή της και δημιουργούν νέες ανάγκες στην εκπαίδευση. Η επικράτηση της πυρηνικής οικογένειας και η είσοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας αλλάζουν την οικογενειακή ζωή και δημιουργούν την ανάγκη για την παραμονή των παιδιών σε ένα προστατευμένο περιβάλλον το οποίο να αποτελεί προέκταση της οικογένειας μετά το πέρας των μαθημάτων τους. Οι νέες αντιλήψεις και μέθοδοι διδασκαλίας καθιστούν τον μαθητή ενεργό συμμέτοχο για την κατάκτηση της γνώσης και το δάσκαλο συντονιστή των διαδικασιών μάθησης. Η εκπαίδευση καλείται να διαμορφώσει τον πολίτη του μέλλοντος που θα ζήσει σε μια πολυπολιτισμική και διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινωνία στην οποία θα πρέπει να προσαρμόζεται.
Οι κυριότεροι παράγοντες οι οποίοι δημιούργησαν την ανάγκη για την επέκταση του προγράμματος σπουδών και την παραμονή των μαθητών στο σχολείο είναι: η ποικιλία και η μονομέρεια των ακαδημαϊκών μαθημάτων, η ανάπτυξη της παραπαιδείας, η ανελαστικότητα του προγράμματος σπουδών, η δυσκολία εφαρμογής προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας, το ενιαίο του προγράμματος σπουδών ανεξάρτητα των αναγκών των τοπικών κοινωνιών, η παγκοσμιοποίηση των κοινωνιών, η εποχή της κοινωνίας της γνώσης, οι αλλαγές στην οικογένεια, η διαφορετική κοινωνικο-οικονομική αφετηρία των παιδιών, οι νέες και σύνθετες πολυπολιτισμικές συνθήκες, η ανάγκη συγχώνευσης των ολιγοθέσιων σχολείων.
Με το ολοήμερο δημοτικό σχολείο επιχειρήθηκε η άμβλυνση των ανισοτήτων στην εκπαίδευση και η αντιμετώπιση των ποικίλων προβλημάτων της δομής, της οργάνωσης και της μαθητείας στην ελληνική πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, ο πειραματισμός σε νέες μορφές και τρόπους οργάνωσης και λειτουργίας του σχολείου, ο εμπλουτισμός του προγράμματος σπουδών και η διεύρυνση του ωρολογίου προγράμματος με έμφαση στη δημιουργία ειδικά διαμορφωμένων αιθουσών - εργαστηρίων σε κάθε σχολική τάξη, η πιλοτική εφαρμογή καινοτομικών μαθησιακών - ερευνητικών προσεγγίσεων (μάθημα σε αίθουσα - εργαστήριο, συνεργασία δασκάλων και καθηγητών ειδικοτήτων, διεπιστημονικές προσεγγίσεις σε ομάδες μαθημάτων) με τη χρήση νέων τεχνολογικών (Η/Υ, Πολυμέσων) και πολλαπλών διδακτικών πηγών (βιβλίων, αρχείων, υλικών, κ.α.
Οι στόχοι του Ολοήμερου Σχολείου είναι παιδαγωγικοί και αφορούν τον εμπλουτισμό του αναλυτικού προγράμματος σπουδών , την ανανέωση των μεθόδων διδασκαλίας, την αλλαγή του ρόλου του δασκάλου, την ολοκλήρωση της σχολικής προετοιμασίας στο σχολείο. Παράλληλα είναι και κοινωνικοί με στόχο τον περιορισμό της παραπαιδείας και την οικονομική ανακούφιση των γονέων.

Από τα αποτελέσματα των ερευνών για το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο προκύπτουν κυρίως θετικά στοιχεία για τα 28 πιλοτικά/πειραματικά ολοήμερα τα οποία έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση εκπαιδευτικών και γονέων εκπληρώνοντας τους παιδαγωγικούς και κοινωνικούς στόχους που τέθηκαν από την πολιτεία ενώ τα προαιρετικά ολοήμερα δημοτικά σχολεία φαίνεται ότι δεν ανταποκρίνονται στις υποσχέσεις τους.
Ως θετικά στοιχεία του προαιρετικού ολοήμερου σχολείου αναφέρονται:
Η εξυπηρέτηση των εργαζόμενων γονέων, το ασφαλές περιβάλλον, η ενασχόληση των παιδιών με ενδιαφέρουσες δραστηριότητες, οι αυξημένοι διορισμοί των εκπαιδευτικών, η ανάπτυξη υγειών διαπροσωπικών σχέσεων, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών.
Όσον αφορά τα προβλήματα και τις δυσλειτουργίες του προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου αναφέρονται: η έλλειψη οργάνωσης και κεντρικού σχεδιασμού, η έλλειψη κτιριακής και υλικοτεχνικής υποδομής (επαρκώς διαμορφωμένων αιθουσών, χώρων σίτισης και εξοπλισμών), η επιλογή σχολικών μονάδων χωρίς κριτήρια και προϋποθέσεις, η έλλειψη

εκπαιδευτικού υλικού, η έλλειψη βοηθητικού προσωπικού (τραπεζοκόμοι, φύλακες κ.α.), η πρόσληψη προσωπικού με χρονική καθυστέρηση και χωρίς παιδαγωγική επάρκεια, η μη ολοκλήρωση της μελέτης των μαθημάτων της επόμενης ημέρας στο σχολείο, η παρακολούθηση μαθημάτων (αγγλική γλώσσα) και δραστηριοτήτων (Η/Υ) χωρίς σύνδεση με μαθησιακούς στόχους (πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, πιστοποιητικό γνώσης και χρήσης Η/Υ) και χωρίς συνέχεια με το πρωινό ωράριο, η μικρή χρονική διάρκεια ώρας, το μη ικανοποιητικό ωρολόγιο πρόγραμμα, η μη επαρκής αντισταθμιστική αγωγή, η έλλειψη συνεργασίας εκπαιδευτικών ολοήμερου με εκπαιδευτικούς πρωϊνού ωραρίου, η έλλειψη επιμόρφωσης και υποστήριξης εκπαιδευτικών, η έλλειψη αξιολόγησης προσωπικού και αποτελεσμάτων προγράμματος, η μη εναρμόνιση πρωινού και απογευματινού ωραρίου με αποτέλεσμα να υπάρχουν επικαλύψεις (π.χ. αθλητισμός και στο πρωινό και στο απογευματινό ωράριο), τα υπεράριθμα τμήματα, η εξακολούθηση αναζήτησης από τους μαθητές υπηρεσιών εκπαίδευσης στην ιδιωτική αγορά (ξένες γλώσσες, αθλητισμό, χορό), η έλλειψη ικανοποιητικής συνεργασίας με τους Ο.Τ.Α., η κούραση παιδιών από την πολύωρη παραμονή στο σχολείο, η μη αφομοίωση μαθημάτων πρωινού προγράμματος λόγω εξάντλησης των παιδιών, η μείωση του χρόνου επικοινωνίας παιδιού-οικογένειας, η μη επαρκής σίτιση παιδιών, η ανεπαρκής διαχείριση πόρων, η μη αναγνώριση του παιδαγωγικού ρόλου του ολοήμερου σχολείου από τους γονείς.

Η θετική γνώμη των γονέων για το Ολοήμερο Σχολείο προκύπτει περισσότερο λόγω της εξυπηρέτησης των εργαζόμενων γονέων και λιγότερο επειδή εκπληρώνονται παιδαγωγικοί στόχοι και είναι σημαντική αιτία που οι γονείς με παιδιά σε κλασικό σχολείο προτιμούν να συνεχίσουν τα παιδιά τους τη φοίτηση στο κλασικό σχολείο αντί σε ολοήμερο ανοιχτού τύπου.
The development of sciences, new technologies and economy has greatly affected the education field. According to researches, school can have either a positive or negative impact on the individual's progress and development as well as personality, in contrast to what was believed in the past, namely, that personality is determined by one's socioeconomic background. The movement of school effectiveness which was developed in the 70s initiated a great number of researches aiming to define those factors that actually reinforce school effectiveness.
In our country, the Day-long Primary school has been not only a fundamental axis of the state educational policy but also a social demand. For such a School, the ability to be flexible adjusting its function, transmission of knowledge and syllabus content, accordingly, is required to meet the needs of modern life.
However, despite the high expectations of parents and society, the Day-long Primary school does not seem to have functioned effectively bringing thus a radical change in the way school has been regarded so far. At the same time, it has not upgraded the educational work, nor has it contributed to the renewal of school-based knowledge and practice, or has it reorganized the school setting. Being, however, unlinked to the set Curriculum as well as syllabus along with the fact that its function is not obligatory, or the fact that there is a common set of activities and lessons with that of the more traditional school, the inappropriate infrastructures, the lack of equipment as well as the top-down approach to management are some of the factors contributing to its ineffectiveness.
This dissertation's main concern is to study and review the existing literature and research about the Day-long Primary school identifying the problems and the issues on the basis of which the main factors contributing to its ineffectiveness in the Greek educational reality are defined; aiming at the same time, to suggest a number of ways that would help improve the effectiveness and function of Greek schools.

426Μ/2005038 Σαρλής Ιωάννης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Περιβάλλοντα Εργασίας με Linux Terminal Server σε σύγκριση με τα Microsoft Windows στα Σχολικά Εργαστήρια»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Καθηγήτρια Αγγελική Δημητρακοπούλου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γεώργιος Φεσάκης, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί μέρος της ερευνητικής προσπάθειας που γίνεται από πολλούς ερευνητές τα τελευταία χρόνια για την αξιοποίηση του ανοικτού λογισμικού στην εκπαίδευση και συγκεκριμένα γίνεται μια μελέτη περίπτωσης ενός εργαστηρίου που αντί για αυτόνομους σταθμούς εργασίας να αποτελείται από ένα κεντρικοποιημένο σύστημα δικτύωσης λεπτών τερματικών σταθμών (σταθμών χωρίς σκληρό δίσκο) με τη χρήση κεντρικού εξυπηρετητή (server) ανοικτού λογισμικού. Γίνεται μελέτη για τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη της χρήσης του πρότυπου αυτού εργαστηρίου από μαθητές και εκπαιδευτικούς, την ευκολία συντήρησης και αποκατάστασης βλαβών του εργαστηρίου αυτού σε τρία επίπεδα: σχολείο, περιφέρεια και κράτος. Τέλος γίνεται η προσπάθεια αξιοποίησης του υπάρχοντος εξοπλισμού των εργαστηρίων που έχουν απαξιωθεί από εφαρμογές ιδιόκτητου λογισμικού με τη χρήση του κεντρικού εξυπηρετητή ανοικτού λογισμικού. Το τελικό αποτέλεσμα είναι η αξιολόγηση των δικτυακών μοντέλων αναφορικά με τη διάταξη των υπολογιστών στα εργαστήρια πληροφορικής και με τη χρήση ανοικτού ή ιδιόκτητου κώδικα λογισμικού.

426Μ/2005021 Σέργη Ιωάννα

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Έννοια της Αυτοπραγμάτωσης μέσα από το Λαϊκό και Έντεχνο Παραμύθι: Διερευνητική Μελέτη σε Νήπια»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Καΐλα, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ελένη Θεοδωροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Στη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία γίνεται προσπάθεια εντοπισμού στοιχείων της έννοιας της αυτοπραγμάτωσης στο λαικό και στο "έντεχνο" παραμύθι. Επιχειρείται επίσης και μια σύγκριση των δύο ειδών. Στο θεωρητικό μέρος δόθηκαν οι ορισμοί της έννοιας της αυτοπραγμάτωσης και μελετήθηκαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του αυτοπραγματούμενου και του αυτοπραγματωμένου ανθρώπου. Συνδέθηκε επίσης, η έννοια της αυτοπραγμάτωσης με την έννοια της ηγεσίας. Στη συνέχεια ορίστηκε το λαικό παραμύθι και έγινε μια σύντομη ιστορική αναδρομή με σκοπό να διαφανεί η εξέλιξη του είδους και η μετάβαση από το λαικό παραμύθι στο "έντεχνο" (αυτό δηλαδή που έχει συγγραφέα). Ερευνήθηκε επίσης ο εκπαιδευτικός ρόλος του λαικού παραμυθιού και αναζητήθηκαν αναφορές της έννοιας της αυτοπραγμάτωσης σε ένα λαικό και σε ένα "έντεχνο" παραμύθι με παρόμοιο θέμα. Στο ερευνητικό μέρος χρησιμοποιήθηκαν τα δύο λαικά παραμύθια, το παιδικο ιχνογραφήμα και οι συνεντεύξεις των νηπίων με στόχο να εξεταστεί ποιό από τα δύο είδη ενεργοποιεί περισσότερο την τάση για αυτοπραγμάτωση (η οποία είναι έμφυτη στα παιδιά) με κεντρικό στόχο να γίνει σύγκριση των λεγομένων και των ιχνογραφημάτων των παιδιών με τις βασικές έννοιες που συνθέτουν την έννοια της αυτοπραγμάτωσης. Πιο συγκεκριμένα, την ικανότητα να επικεντρώνονται στο πρόβλημα και στη διαδικασία επίλυσής του, την ικανότητα να διακρίνουν τους ήρωες, την ταύτιση με αυτούς, την αναγνώριση της αποτελεσματικότητάς τους στην πλοκή της ιστορίας και, τελικά, την ενεργοποίηση των κινήτρων στα παιδιά για να θέτουν νέους στόχους για δράση και την ανάληψη υποθετικών ευθυνών και πρωτοβουλιών στην προσπάθειά τους να εφαρμόσουν δημιουργικές βελτιώσεις και ανατροπές στο περιβάλλον τους.

426Μ/2005050 Σιαμάγκας Δημήτριος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Δημοκρατική Αρχή ως Βάση Λειτουργίας στη Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Ελένη Θεοδωροπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Καρακατσάνης

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

[Εκκρεμεί η ψηφιοποίηση της διπλωματικής εργασίας]

426Μ/2005009 Σίσκου Ιουλία

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Η Συμβουλευτική των Σχολών Γονέων στον Ελλαδικό και Διεθνή Χώρο»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μαρία Καΐλα, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί να παρουσιάσει μέσα από βιβλιογραφία, αλλά και με βάση πορίσματα εμπειρικής έρευνας, που διεξήχθη στα πλαίσια της εργασίας, τη λειτουργία των Σχολών Γονέων στον ελλαδικό και διεθνή χώρο και την αναγκαιότητα που αυτές καλύπτουν, καθώς ο σύγχρονος τρόπος ζωής είναι πολύπλοκος και απαιτείται πλέον η οικογένεια και οι γονείς να μην αφήνονται μόνοι τους στην αντιμετώπιση των προβλημάτων, αλλά να επικουρούνται στο δύσκολο έργο τους.

Στην Ελλάδα ίδρυσε πρώτη τις Σχολές Γονέων το 1968 η Μαρία Χουρδάκη, η οποία συνεργαζόταν άμεσα με τον Διεθνή Οργανισμό I.F.P.E. Η επίσημη όμως αναγνώριση από την πολιτεία των Σχολών Γονέων έγινε τον Ιούνιο του 1998, με θέσπιση νόμου, ο οποίος έδινε την έγκριση σε δήμους και συλλόγους γονέων να οργανώσουν Σχολές Γονέων. Οι Σχολές Γονέων στον ελλαδικό χώρο στοχεύουν στην πρόληψη, την ενημέρωση και την προετοιμασία για μια δια βίου ανάπτυξη και αυτογνωσία.

Προχωρήσαμε σε εμπειρική έρευνα με την μέθοδο του ερωτηματολογίου με σκοπό να καταγράψουμε τις αντιλήψεις των συντονιστών/εκπαιδευτών στις Σχολές Γονέων στα αστικά και περιφερειακά κέντρα της χώρας μας ως προς: α) τη δομή και σύσταση των Σχολών Γονέων και β) τις προσδοκίες των ατόμων από τη συμμετοχή τους στην ομάδα. Ως μέθοδο επιλέξαμε το ερευνητικό ανώνυμο ερωτηματολόγιο. Το δείγμα της έρευνας αποτελούν 50 εκπαιδευτές/συντονιστές των Σχολών Γονέων, που επελέγησαν με τυχαία δειγματοληψία από όλους τους φορείς, στους υπάγονται οι Σχολές Γονέων στη χώρα μας.

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας οδηγούμαστε στα εξής συμπεράσματα:
Η συντριπτική πλειοψηφία των συντονιστών/ εκπαιδευτών στις Σχολές Γονέων είναι γυναίκες
Οι συντονιστές/εκπαιδευτές είναι ως επί το πλείστον νέοι σε ηλικία. Αυτό αντανακλά την ελληνική πραγματικότητα ως προς τις Σχολές Γονέων, καθώς αυτές οι προσπάθειες έχουν αναπτυχθεί την τελευταία δεκαετία.
Ως προς τις προσδοκίες των γονέων στις επαρχιακές πόλεις από την συμμετοχή τους στις Σχολές Γονέων ως βασικό αίτημα επικρατεί η ανάγκη ενημέρωσης και πρόληψης σε θέματα αγωγής, σχέσεων και υγείας, σε αντίθεση με τις προσδοκίες των γονέων στα αστικά κέντρα, όπου προέχει η ανάγκη χαλάρωσης από το άγχος της καθημερινότητας.
Με βάση τα ερευνητικά πορίσματα στα οποία καταλήξαμε και μετά από επεξεργασία της σχετικής βιβλιογραφίας για τις Σχολές Γονέων στον ελλαδικό και διεθνή χώρο προτείνουμε:
Η ίδρυση Σχολής Γονέων εντός σχολικού πλαισίου
Στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο να θεσπιστεί Τμήμα Οικογένειας, το οποίο να προγραμματίσει τη συστηματικέ εκπαίδευση γονέων.
Να αναμορφωθεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα του Λυκείου και να συμπεριλάβει και ειδικό μάθημα για τη στήριξη του θεσμού της οικογένειας (όπως γίνεται και στην Ουγγαρία).

Οι Οργανισμοί Τ.Α να χρηματοδοτούνται με ειδικά κονδύλια, για να ενισχύουν προγράμματα συμβουλευτικής, ώστε να πραγματοποιούνται με υπευθυνότητα και σεβασμό προς το αντικείμενο.
Η Διεθνής Ομοσπονδία για την Εκπαίδευση Γονέων (I.F.P.E) να ενώσει περισσότερα σωματεία και οργανισμούς από περισσότερες χώρες.
Εάν πραγματικά επιθυμούμε να αντιμετωπιστούν οι παθογένειες και οι παραδοξότητες, που έχουν καλά ριζώσει στο εσωτερικό του εκπαιδευτικού, και όχι μόνο, συστήματος στην χώρα μας, είναι επιτακτική η ανάγκη να αντιμετωπίσουμε «κατάματα» τη σημερινή πολυδιάστατη, περίπλοκη πραγματικότητα. Οι ανθρωπιστικές θεωρίες μάθησης μας παρέχουν μια ισχυρή βάση, για να επενδύσουμε στον εμπλουτισμό και την ενίσχυση της συμβουλευτικής που επιθυμούμε, δηλαδή της ανθρωποκεντρικής συμβουλευτικής, η οποία διαθέτει ευχέρεια εφαρμογής σ' όλα τα συστήματα, τον άνθρωπο, την οικογένεια, το σχολείο κλπ,. και προσφέρεται ιδιαίτερα για εφαρμογή στο πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Σχολών Γονέων.

The current study intents to present, through extended literature on the subject and based on the findings of empirical research, conducted on the basis of the study, the national and international function of Parent Schools and their necessity. The demanding and hectic pace of life nowadays requires from the family and the parents to get auxiliary advice on their difficult tasks.

In Greece, Maria Xourdakis, who founded Parent Schools in 1968, associated directly with an international organization called I.F.P.E. The project received official recognition from the government through legislation in June 1998. According to the particular legislation in force, the city Councils and Parent Associations had the right to organize Parent Schools. Parent Schools in Greece aim at prevention, enlightenment and preparation for life-long development and self-awareness.

We conducted a survey with the help of questionnaires in order to record the beliefs of the coordinators/teachers in Parent Schools in urban and regional centers of our country upon: a)the structure and constitution of Parent Schools and b)the specific expectations of those participating in the team. The main method used was the anonymous research questionnaire which was distributed to 50 teachers/coordinators, randomly selected from all institutions of Parent Schools in our country.

Based on the findings of the research we can draw certain conclusions:

►The majority of coordinators/teachers in Parent Schools are women.

►They are mostly young, which reflects the fact that Parent Schools in Greece have developed in recent years.

►There is a great distinction between the parents' expectations from Parent Schools in rural and urban areas. The first call for information and prevention on educational issues, relationships and health; the second exhausted from the hectic pace of life need relaxation and ways to escape every day's stress.

Based on the research's end results and through meticulous elaboration on literature on the subject, we recommend:

►Founding Parent Schools within the margins of school.

►The Educational Institute should establish a Family Department, which will plan systematic parent education.

►The Curriculum of High School should be reformed so as to include a special lesson concerning the institution of family.

►The Organizations T.A. should be funded with extra sums disbursed for reinforcing advisory programmes, so as to occur with responsibility and respect towards their subject.

►The International Federation for Educating Parents (I.F.P.E.) needs to merge more societies and organizations from other countries.

If we really crave to combat all the controversies and oddness which have settled down inside the system, not to mention the whole country, it is absolutely necessary to face current multidimensional and intricate reality. Humanist cognitive theories of learning provide strong ground for us to invest on enriching and enhancing advisory programmes, meaning human-centered advisory programmes, that can be applied upon all systems, human beings, family and school and mainly upon the foundation and function of Parent Schools.

426Μ/2005048 Ταρασλιάς Κωνσταντίνος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Σχολικές Επιδόσεις: Η Σημασία των Σχέσεων Οικογένειας και Σχολείου»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Μαρία Καΐλα, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η εκπαιδευτική διαδικασία πάντοτε υπήρξε πόλος έλξης συζητήσεων και συγκρούσεων.
Η προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουν και οι δυο πλευρές – σχολείο και γονείς – μπορεί να επιτευχθεί μόνο σε ένα κλίμα αμοιβαίας αλληλοκατανόησης και συνεργασίας.
Ο άνθρωπος γεννιέται εξαρτημένος από τα πρώτα κιόλας δευτερόλεπτα της ζωής του. Η πλήρης αυτή αδυναμία του να αναλάβει πρωτοβουλίες και δράσεις, τον οδηγεί στην δημιουργία ενός ψυχοσυναισθηματικού δεσμού με τα λοιπά μέλη της οικογένειάς του και κατά κύριο λόγο με τους γονείς του. Ο δεσμός αυτός παραμένει ακατάλυτος σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Η οικογένεια αποτελεί τον πρωτογενή, «σκληρό πυρήνα», μέσα στον οποίο ο άνθρωπος καλείται από τις πρώτες στιγμές τις ζωής του να εξαντλήσει τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητές του.
Τα αποτελέσματα της επίδρασης των διαφόρων μορφών συμπεριφοράς των γονέων αποτέλεσαν κι αποτελούν αντικείμενο πολλών παιδαγωγικών ερευνών.
Η ελληνική οικογένεια αποτέλεσε και αποτελεί τον ψυχοπνευματικό φορέα, το πρωτογενές κύτταρο της κοινωνικοπολιτιστικής ανάπτυξης του κάθε ατόμου.
Όπως έχει φανεί, το σχολείο και η οικογένεια αποτελούν θεσμικές περιοχές της οποίας η συμβολή είναι ιδιαίτερα σημαντική στην ομαλή μετεξέλιξη του νέου ανθρώπου. Αφού, λοιπόν, δυο βασικοί στόχοι και των δύο θεσμών, η κοινωνικοποίηση γενικότερα και η πρόοδος του παιδιού στο σχολείο ειδικότερα, είναι κοινοί θα ανέμενε κανένας ότι θα υπήρχε και σε μεγάλο βαθμό συμβατότητα ανάμεσά τους.
Εντούτοις, διαπιστώνεται από την έρευνα στο χώρο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης ιδιαίτερα από το 1960 και έπειτα, ότι αυτοί οι δυο θεσμοί συχνά βρίσκονται σε αντίθεση ακόμη και σύγκρουση.
Στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης καταγράφονται αναφορές σχετικά με την πολυπλοκότητα των σχέσεων σχολείου και οικογένειας.
Σημαντικά σημεία τριβής φαίνεται να αποτελούν οι υπερβολικές, συχνά παράλογες απαιτήσεις των γονέων από τον εκπαιδευτικό (για παράδειγμα, επιθυμία για ιδιαίτερη μεταχείριση του παιδιού), η αξιολόγηση του μαθητή, η αμφισβήτηση από το παιδί της αυθεντίας των γονέων.
Σύμφωνα με τις Αλ. Φρειδερίκου και Φ. Φολερού-Τσερουλή, το μεγαλύτερο πρόβλημα των εκπαιδευτικών φαίνεται να είναι η σύγκρουση που προκύπτει όταν οι γονείς επεμβαίνουν σε ποικίλες πτυχές του έργου τους (διαδικασία κοινωνικοποίησης, διδακτικό έργο, διαδικασία αξιολόγησης) και μάλιστα, χρησιμοποιώντας διάφορους τρόπους (προσεταιρισμό, προβολή πελατειακών σχέσεων, απειλές).

426Μ/2005042 Τσαπρούνης Αθανάσιος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Μηχανική Προσέγγιση των Μοντέλων Σχολικής Αποτελεσματικότητας: Εφαρμογή στο Ρόλο των Εκπαιδευτικών σε Μονάδες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Φραγκίσκος Καλαβάσης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Φραγκίσκος Καλαβάσης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Εμμανουήλ Κόνσολας, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζονται από τις ραγδαίες εξελίξεις στο χώρο των γνώσεων και από τη γρήγορη διάχυση της πληροφορίας. Επίσης στο χώρο της εκπαιδευτικής αξιολόγησης διακρίνουμε ένα κριτικό πνεύμα για το σκοπό του σχολείου, κατά πόσο δηλ. μπορεί να αντεπεξέλθει στις κοινωνικές απαιτήσεις και εξελίξεις που συντελούνται γύρω του.
Το σχολείο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής υφής, αφού αποτελεί το ίδιο υποσύστημα της κοινωνίας. Με την έννοια αυτή το σχολείο δεν μπορεί να είναι αμέτοχο και ανεπηρέαστο από τις κοινωνικές εξελίξεις. Η σύνδεση σχολείου και κοινωνίας λοιπόν είναι δεδομένη και αναμφισβήτητη, αλλά παράλληλα καθοριστική ως προς τον τρόπο με τον οποίο το σχολείο εκφράζει και υλοποιεί τις απαιτήσεις και τις προσδοκίες της κοινωνίας, οι οποίες με τη σειρά τους επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη θεσμική – οργανωτική διάρθρωση και τη μορφή λειτουργίας του. Ωστόσο θα επισημαίναμε την αυτοτέλεια της κάθε σχολικής μονάδας αφού τα υποσυστήματα από τα οποία αποτελείται έχουν τα δικά τους χαρακτηριστικά, τις ιδιαιτερότητες που καθιστούν την κάθε σχολική μονάδα διαφορετική από κάθε άλλη. Παράλληλα το σχολείο καλείται να επιτελέσει σημαντικό ρόλο στην εποχή που διαμορφώνεται, να ξεφύγει από τα στενά όρια της σχολικής αυλής που το περιβάλλει και να ανοίξει τους ορίζοντές του και στα άλλα κοινωνικά υποσυστήματα.

Οι δυνατότητες των Νέων Τεχνολογιών και ο ρόλος των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας στις κοινωνικές εξελίξεις που συμβαίνουν γύρω μας είναι καταλυτικός και καθοριστικός. Ο κάθε ένας από τους δύο αυτούς παράγοντες αλλά και οι δύο μαζί αποτελούν δυναμικά κοινωνικά υποσυστήματα που επηρεάζουν και πολλές φορές καθορίζουν την συνολική εικόνα του κοινωνικού συστήματος στο οποίο δραστηριοποιούνται.

Σ' αυτή την πραγματικότητα το κάθε σχολείο καλείται να αναπτύξει μηχανισμούς συντονισμού των λειτουργικών υποσυστημάτων του (τυπική δομή, διδακτικοί χώροι, διδακτικό προσωπικό, μαθητικό δυναμικό, τεχνολογία κτλ), ώστε να παράξει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα που θα βελτιώσει την εκπαιδευτική διαδικασία και θα το καταστήσει ικανό να πρωταγωνιστήσει στην κοινωνία.

Στη παρούσα μελέτη θα θεωρήσουμε πως ένα σχολείο είναι αποτελεσματικό όταν τα πρόσωπα που στοιχειοθετούν τη δομή και εμπλέκονται στη λειτουργία του, καταφέρουν και δημιουργήσουν μια σχολική μονάδα που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές και επιστημονικές εξελίξεις, δίνοντας οντότητα στην προσωπικότητα των μαθητών, αμβλύνοντας τις οποιεσδήποτε ανισότητες και ενθαρρύνοντας την έκφραση της πολυπολιτισμικής διαφορετικότητας.

Τα μοντέλα σχολικής αποτελεσματικότητας που έχουμε εντάξει στη μελέτη μας είναι:

Το μοντέλο ανθρωπίνων πόρων στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται η ικανοποίηση του εκπαιδευτικού από το εκπαιδευτικό έργο που παράγει,
το μοντέλο ανοιχτών συστημάτων το οποίο επικεντρώνεται στη σχολική μονάδα και στις δυνατότητες που αναπτύσσει για να ανταποκριθεί στις κοινωνικές απαιτήσεις και κατά πόσο έχει τη δυνατότητα να αυτοανανεώνεται μέσω αυτών των διαδικασιών, και
το μοντέλο εσωτερικής διεργασίας στο οποίο δίνεται έμφαση στη μορφή και στη δομή του σχολικού περιβάλλοντος που διαμορφώνεται σε κάθε σχολική μονάδα και αποτελεί τον πιο καθοριστικό παράγοντα ανάπτυξης της σχολικής αποτελεσματικότητας.

Στα μέσα της δεκαετίας του '80 αξιοποιήθηκαν οι θεωρητικές και οι ερευνητικές αναλύσεις που έγιναν για τα αποτελεσματικά σχολεία και έγινε μια πιο συστηματική περιγραφή του αποτελεσματικού σχολείου. Η περιγραφή αναφέρεται σε ενδοσχολικούς παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στη βελτίωση του σχολείου. Μερικοί απ' αυτούς τους παράγοντες έχουν χαρακτήρα οργανωτικό, ενώ άλλοι καθορίζουν το κλίμα και την κουλτούρα των σχολείων και ορίζονται ως γνωρίσματα του αποτελεσματικού σχολείου:

Διοίκηση και εκπαιδευτική ηγεσία
Σχεδιασμός συνθηκών τάξης
Παιδαγωγική διαχείριση
Σχολικό κλίμα
Αξιολόγηση της εξέλιξης των επιδόσεων
Σχολείο – οικογένεια – κοινότητα

Όλοι οι παραπάνω παράγοντες προσφέρουν το θεωρητικό υπόβαθρο (στηριγμένο σε έρευνες πολλών ετών) πάνω στο οποίο μπορεί να βασιστούν ο προγραμματισμός, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων και η εφαρμογή, αξιολόγηση προγραμμάτων στο αποτελεσματικό σχολείο.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι οι νέες συνθήκες της «Κοινωνίας της Γνώσης» επιβάλλουν την ανάγκη αναμόρφωσης του Εκπαιδευτικού Συστήματος σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες, ώστε αυτό να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται στις νέες, αλλά και τις διαχρονικές ανάγκες του ανθρώπου και τις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Δεδομένου μάλιστα ότι η χώρα μας έχει ιδιαίτερους λόγους να επενδύσει στο ανθρώπινο πολιτιστικό κεφάλαιο, είναι φανερό ότι ένας εμπνευσμένος και διαλεκτικά επεξεργασμένος εκπαιδευτικός σχεδιασμός κάτω από το νέο πρίσμα των «δεδομένων» είναι απαραίτητος. Είναι δε ευνόητο ότι στο σχεδιασμό αυτό θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι εκπαιδευτικές δυνατότητες των Νέων Τεχνολογιών και των Μ.Μ.Ε., όχι τόσο για την επίτευξη ενός αμφιβόλου αξίας τεχνολογικού εκσυγχρονισμού, αλλά για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών στην υπηρεσία του ανθρώπου, της κοινωνίας, του πολιτισμού και της μάθησης. Όπως διαφαίνεται από τις γρήγορες αλλαγές που πραγματοποιούνται γύρω μας, οι δυνατότητες των Νέων Τεχνολογιών και της Επικοινωνίας μπορούν να αξιοποιηθούν για μια ριζικότερη αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σχολείο κάτω από ορισμένες όμως προϋποθέσεις, που όταν απουσιάζουν, είναι δυνατόν να οδηγήσουν ακόμα και στην ενίσχυση, αντί της υπέρβασης, ορισμένων ανεπιθύμητων χαρακτηριστικών και εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων. Εκείνο βέβαια που θα τους προσδώσει αξία είναι η παιδαγωγική αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών και όχι τόσο η τεχνολογική διάσταση.

Η συγγραφή της εργασίας αυτής στόχευε στην αποτύπωση του ρόλου των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με την μηχανική προσέγγιση των μοντέλων σχολικής αποτελεσματικότητας. Με την τεχνική του ερωτηματολογίου αναζητήθηκαν συγκεκριμένες απαντήσεις σε μια σειρά από ερωτήματα και οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν οι εξής:
Το Δημοτικό σχολείο για να επιτύχει τους στόχους του σε ποιους τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας θα πρέπει να δραστηριοποιηθεί περισσότερο;

Ο εκπαιδευτικός ως κύριος διαχειριστής της σχολικής πραγματικότητας με την καθοριστική συμβολή των Νέων Τεχνολογιών και των ΜΜΕ, μπορεί να προσεγγίσει πιο εύκολα τους παράγοντες της σχολικής αποτελεσματικότητας που προσδιορίσαμε στη μελέτη μας και να οδηγήσει τη σχολική μονάδα στην επίτευξη των στόχων της.Οι Νέες Τεχνολογίες και τα Μ.Μ.Ε. που παίζουν καθοριστικό ρόλο στη κοινωνία, μπορούν και σε ποιο βαθμό να συνεισφέρουν στη βελτίωση της σχολικής αποτελεσματικότητας;
Οι Νέες Τεχνολογίες και τα ΜΜΕ παίζουν σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στη σχολική πραγματικότητα, αφού επηρεάζουν καταλυτικά αρκετούς παράγοντες της σχολικής αποτελεσματικότητας, όπως: σχεδιασμός κατάλληλων συνθηκών τάξης, παιδαγωγική διαχείριση, δίκτυο επικοινωνίας σχολείου –οικογένειας – κοινότητας.
Σε ποιο μοντέλο σχολικής αποτελεσματικότητας μπορούν να ενταχθούν οι παραπάνω παράγοντες; Οι Νέες Τεχνολογίες και τα ΜΜΕ ως παράγοντες σχολικής αποτελεσματικότητας εντάσσονται στο μοντέλο ανοιχτών συστημάτων. Με ποιο τρόπο το Δημοτικό σχολείο, ως κοινωνικό υποσύστημα, θα βελτιώσει τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας;
Με τις Νέες Τεχνολογίες και τα ΜΜΕ θα μπορέσει να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες της τάξης ώστε οι μαθητές να αναπτύξουν τη δημιουργική τους διάθεση και θα δημιουργήσει ένα δίκτυο συνεχούς επικοινωνίας με την οικογένεια και την κοινότητα ώστε να υπάρχει ενημέρωση, συνεργασία σε προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων και σε εκδηλώσεις κοινωνικού ενδιαφέροντος.
Σύμφωνα με το ερευνητικό πρόβλημα διαμορφώσαμε προς διερεύνηση ένα κεντρικό ερώτημα. Συγκεκριμένα ***το ερευνητικό ερώτημα*** αναφέρεται στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τους προς διερεύνηση παράγοντες που συντελούν στη σχολική αποτελεσματικότητα και οι προσδοκίες τους για το ρόλο των Νέων Τεχνολογιών και των ΜΜΕ στην επίτευξη αυτών των παραγόντων.
Ειδικότερα, διαμορφώσαμε τις ακόλουθες επιμέρους ***ερευνητικές υποθέσεις*** με τα εξής αποτελέσματα:
Είναι απαραίτητη η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών και των Μ.Μ.Ε. στην οργάνωση τακτικών συναντήσεων με τα εμπλεκόμενα μέλη του σχολείου στα πλαίσια της διοίκησης και της εκπαιδευτικής ηγεσίας.
Βάσει των αποτελεσμάτων διαπιστώσαμε ότι τα διοικητικά στελέχη καλούνται να διαχειριστούν και να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που τους παρέχουν οι Νέες Τεχνολογίες. Μ' αυτόν τον τρόπο καθίστανται ικανά να διοικήσουν αποτελεσματικότερα τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς και να τους καταστήσουν δυναμικά κοινωνικά συστήματα τα οποία θα αντεπεξέλθουν με επιτυχία στις σύγχρονες κοινωνικές, πολιτισμικές, επιστημονικές προκλήσεις της εποχής μας.
Οι Ν.Τ. και τα Μ.Μ.Ε συμβάλλουν στην ανάπτυξη της δημιουργικής διάθεσης των μαθητών με τη διαμόρφωση του χώρου και τον σχεδιασμό κατάλληλων συνθηκών της τάξης.
Από τα αποτελέσματα διαπιστώσαμε ότι οι Νέες Τεχνολογίες οδηγούν τους εκπαιδευτικούς, αλλά και τους μαθητές σε τρόπους ανάπτυξης δημιουργικής διάθεσης με συνολικό αντίκρισμα την βελτίωση της σχολικής αποτελεσματικότητας, με την οποία θα βελτιωθεί η όλη εικόνα του μαθητή, του εκπαιδευτικού, της σχολικής μονάδας και γενικότερα της εκπαίδευσης.
Στα πλαίσια της παιδαγωγικής διαχείρισης στο σχολείο θεωρείται απαραίτητος ο ρόλος των Ν.Τ. και ΜΜΕ στη βελτίωση της ενεργής συμμετοχής των μαθητών.
Συμπερασματικά καταγράφηκε η σαφή αποδοχή της ερευνητικής μας υπόθεσης για το σημαντικό ρόλο των Ν.Τ. και των ΜΜΕ στη βελτίωση της ενεργής συμμετοχής των μαθητών, στοιχείο απαραίτητο και με βαρύνουσα σημασία, όπως άλλωστε αποδείχτηκε και ερευνητικά.
Η ενεργή συμμετοχή των μαθητών, την οποία το κύριο στοιχείο που την προκαλεί είναι η

αναγνώριση των επιτευγμάτων των μαθητών από τους εκπαιδευτικούς θα αποτελέσει την πύλη εξόδου της σχολικής μονάδας από το κλειστό αύλειο χώρο του σχολείου στην κοινωνία.
Η συμβολή των Ν.Τ. και ΜΜΕ στη βελτίωση του καθημερινού εργασιακού περιβάλλοντος στο σχολείο.
Από τα αποτελέσματα αναδείχτηκε ότι κυρίαρχο στοιχείο του παράγοντα σχολικού κλίματος είναι το κατάλληλο καθημερινό εργασιακό περιβάλλον που υπάρχει στο σχολείο και στο οποίο δώσαμε μεγάλη βαρύτητα στη μελέτη μας η οποία και επαληθεύτηκε από τα ερευνητικά ευρήματα, τα οποία ανέδειξαν επίσης και την καθοριστική συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στη βελτίωση του καθημερινού εργασιακού περιβάλλοντος στο σχολείο.
Στα πλαίσια της αξιολόγησης της εξέλιξης των επιδόσεων των μαθητών είναι απαραίτητος ο ρόλος των Ν.Τ. και ΜΜΕ στην καταγραφή και αξιοποίηση των μεταβολών αυτών.
Βάσει των αποτελεσμάτων η διαδικασία της καταγραφής, αξιολόγησης και αξιοποίησης της εξέλιξης της επίδοσης των μαθητών θεωρείται πολύ σημαντική για τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές, τους γονείς, για τη σχολική μονάδα και γενικά για την εκπαιδευτική διαδικασία.
Είναι απαραίτητη η συμβολή των Ν.Τ. και των ΜΜΕ στη δημιουργία ενός δικτύου συνεχούς επικοινωνίας και συνεργασίας του σχολείου με τις οικογένειες των μαθητών και την τοπική κοινωνία.
Συμπερασματικά αναφέρουμε ότι η σχολική μονάδα είναι υποχρεωμένη εκ των πραγμάτων να ανοίξει τις πύλες της προς την οικογένεια και προς την κοινωνία. Το στοιχείο της δημιουργίας ενός δικτύου συνεχούς επικοινωνίας και συνεργασίας της σχολικής μονάδας με τις οικογένειες των μαθητών και με την τοπική κοινωνία αναδείχτηκε σε σημαντικό και καθοριστικό για τον παράγοντα της σχολικής αποτελεσματικότητας που εξετάσαμε.

Οι προτάσεις μας θα κινηθούν προς τους φορείς που εμπλέκονται άμεσα με την εκπαιδευτική διαδικασία και αυτοί είναι: ο εκπαιδευτικός, η εκπαιδευτική διοίκηση και η σχολική μονάδα. ***Α) Εκπαιδευτικός***: θεωρείται ο κορυφαίος της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σχολείο και για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις στην κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας, θα πρέπει διαχειριζόμενος τις δυνατότητες των Ν/Τ και των ΜΜΕ να διαμορφώσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις στη σχολική μονάδα για να έχει καλύτερα αποτελέσματα.***Β) Εκπαιδευτική διοίκηση***: τα στελέχη της εκπαιδευτικής διοίκησης ασκούν σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία, γι' αυτό και η πολιτεία θα πρέπει να οδηγηθεί στην απόφαση να στελεχώσει τις διοικητικές της υπηρεσίες με καταρτισμένους εκπαιδευτικούς που έχουν εξειδικευτεί στη διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων, ώστε με αποτελεσματικότητα να μεταλαμπαδεύσουν τη φιλοσοφία της εκπαιδευτικής πολιτικής. Επίσης, το εκπαιδευτικό στέλεχος θα πρέπει να αξιοποιήσει κατάλληλα το εκπαιδευτικό δυναμικό, να εκχωρήσει αρμοδιότητες ώστε να επιτευχθεί κατά κάποιο τρόπο η αποκέντρωση και η αυτόνομη λειτουργία της εκπαιδευτικής διοίκησης. Τέλος, η εκπαιδευτική διοίκηση με κατάλληλη διαχείριση των Ν.Τ. και των ΜΜΕ να δημιουργήσει ένα δίκτυο επικοινωνίας με τους εμπλεκόμενους φορείς της εκπαίδευσης (γονείς, κοινωνία) για συνεργασία σε προγράμματα, ανταλλαγή πληροφοριών, συμμετοχή σε εκδηλώσεις εκπαιδευτικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος.***Γ) Σχολική μονάδα***: καλείται να ανταποκριθεί στις ραγδαίες εξελίξεις στην κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας έτσι ώστε να αποκτήσει ενεργητικό ρόλο. Καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίσουν ο διευθυντής της σχολικής μονάδας ο οποίος θα πρέπει να είναι εξειδικευμένος στη διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων και οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι μετά από την αυτοαξιολόγησή τους καλούνται να αναλάβουν πρωτοβουλίες για διαχείριση και εκπόνηση καινοτόμων προγραμμάτων σε συνεργασία με τους έμμεσα εμπλεκόμενους φορείς της εκπαίδευσης. ***Γενικό συμπέρασμα***: το Δημοτικό σχολείο καλείται να ανταποκριθεί με επιτυχία στις κοινωνικές προκλήσεις, οριοθετώντας τους στόχους του ανάλογα με τους παράγοντες της σχολικής αποτελεσματικότητας του μοντέλου

των ανοικτών συστημάτων και να καταστήσει το εκπαιδευτικό προσωπικό και το μαθητικό δυναμικό ικανά να διαχειριστούν αποτελεσματικά τους παράγοντες αυτούς. Ο διευθυντής του σχολείου μαζί με το εκπαιδευτικό προσωπικό, έχοντας τη συμβολή των Νέων Τεχνολογιών και των ΜΜΕ στο έργο τους, θα διαχειριστούν με αποτελεσματικότητα παράγοντες εκπαιδευτικής διαδικασίας όπως: Κατάλληλα σχεδιασμένες συνθήκες τάξης αναπτύσσοντας τη δημιουργική διάθεση των μαθητών, δημιουργία δικτύου συνεχούς επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας - κοινότητας στα πλαίσια της συνεργασίας, επίσης συχνά οργανωμένες συναντήσεις του διευθυντή με τα εμπλεκόμενα μέλη του σχολείου στα πλαίσια της διοίκησης και της εκπαιδευτικής ηγεσίας, βελτίωση του καθημερινού εργασιακού περιβάλλοντος συμβάλλοντας στην ποιότητα διδασκαλίας, βελτίωση της ενεργής συμμετοχής των μαθητών στα πλαίσια της παιδαγωγικής διαχείρισης, καταγραφή και αξιοποίηση των μεταβολών των επιδόσεων των μαθητών στα πλαίσια της αξιολόγησης.

The last years are characterized by developments in the area of knowledge and by the fast diffusion of information. The school as integral piece of society cannot be unswayed by the social developments. Therefore the connection of school and society is given and undeniable, but at the same time decisive as for the way with that the school expresses and materializes the requirements and the expectations of society, that with their train influence to a large extent the institutional-organizational structure and its form of operation. Also in the area of educational evaluation we distinguish a critical spirit for the aim of school, that make nothing of the social requirements and developments that take place around it. In the present study we will consider that a school is effective when the persons that composed the structure and are involved in its operation, accomplish and create a school that corresponds in the modern social and scientific developments, giving entity in the personality of students, blunting any inequalities and encouraging the expression of multicultural diversity.

The object of research was with the technique of questionnaire are sought concrete answers in a train from questions. The Primary school in order to it achieves his objectives in which sectors of educational process it will be supposed it is activated more? Can the New Technologies and the Mass Media that play decisive role in the society, also in who degree contributes in the improvement of school effectiveness? In who model of school effectiveness they can include itself the above factors? With which way the Primary school, as social sub system, will improve the results of educational process?

According to the discoveries of our study, we led to the statement that the Primary school in the new season of developments, in a society of knowledge and information, is front called to correspond with success in these social challenges. In order to achieves his objectives, the school belonging in the open system model of school effectiveness, it will be supposed them it delimits depending on the factors of school effectiveness of this model and it renders the educational personnel and the school potential capable they manage with effectiveness the factors of educational process. The director of school with the educational personnel, having the contribution of New Technologies and Mass Media in their work, they will manage with effectiveness factors of educational process as: Suitably drawn conditions of order developing the creative disposal of students, creation of network of continuous communication of school-family-community in the frames of collaboration, also, often organized meetings of director with the involved members of school in the frames of administration and educational leadership, improvement of daily labour environment contributing in the quality of teaching, improvement of active attendance of students in the frames of pedagogic management, recording and development of changes of records of students in the frames of evaluation.

426Μ/2005013 Τσιόγκας Γρηγόριος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Αναποτελεσματικότητα Ελληνικής Σχολικής Μονάδας και Δυνατότητα Βελτίωσής της»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Μέσα σε τρεις δεκαετίες, η ιταλική παρουσία στις οθωμανικές Νοτιο-Σποράδες υπήρξε θεαματική και άφησε ανεξίτηλη την σφραγίδα της, ακόμη και σήμερα. Τα ιταλικά Νησιά του Αιγαίου, αντιμετωπίστηκαν από το ιταλικό φασιστικό κράτος ως το προκεχωρημένο τους φυλάκιο, στον πλούσιο σε συμφέροντα χώρο της Μέσης Ανατολής. Για το λόγο αυτό, από την πρώτη στιγμή που κατέλαβαν τα Νησιά, εφάρμοσαν πολιτική μόνιμης εγκατάστασης και οφελούμενοι από τις διεθνείς συγκυρίες κατάφεραν, κατόπιν διεθνών συνθηκών, να τα εντάξουν στην ιταλική επικράτεια μέσω ενός ιδιότυπου καθεστώτος Κτήσεως. Θα ήταν, όμως, αδύνατο να εφαρμόσουν την πολιτική τους, εάν δεν επενέβαιναν για την αντιμετώπιση του αποκεντρωτικού χαρακτήρα των τοπικών κοινοτήτων των νησιών, οι οποίες μέσα από την μακραίωνη αδιάφορη οθωμανική διοίκηση, είχαν καταφέρει να διατηρήσουν την εθνοθρησκευτική τους ταυτότητα και να απολαμβάνουν ενός προνομιακού καθεστώτος αυτοδιοίκησης, στηριζόμενου, όσον αφορά στην κυρίαρχη πληθυσμιακά ελληνική κοινότητα, στον ηγετικό θεσμό της ορθόδοξης Μητρόπολης. Με στόχο τον πλήρη εθνογλωσσικό «εξανδραποδισμό», κυρίως, της ελληνορθόδοξης κοινότητας των Νησιών, το ιταλικό καθεστώς των " Isole Italiane dell' Egeo " προσπάθησε μέσω της διοικητικής αποδυνάμωσης του ορθόδοξου μητροπολιτικού θεσμού και των κοινοτήτων, κυρίως, όμως, με τη μεθοδευμένη χρησιμοποίηση των εκπαιδευτικών θεσμών και την επιβολή της ιταλικής γλώσσας να επιτύχει το στόχο του: την ιταλοποίηση των νησιωτών και τη σταδιακή συναίνεσή τους στην πολιτική του ιταλικού φασιστικού κράτους για εδραίωση της παρουσίας του στο ζωτικό αυτό χώρο.
Η παρούσα διπλωματική εργασία ερευνά βιβλιογραφικά και αρχειακά το χρονικό της διοίκησης, οργάνωσης και λειτουργίας του συνόλου των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και θεσμών στη Ρόδο, την περίοδο της Ιταλοκρατίας, κοινοτικών και κρατικών ιταλικών, καθώς και τον αγώνα που καταβλήθηκε, για να υπηρετηθούν οι στόχοι, αφενός των ιταλικού επεκτατισμού και αφετέρου του αλυτρωτισμού και της διατήρησης της εθνογλωσσικής ταυτότητας, κυρίως των Ελληνορθόδοξων κατοίκων των Νησιών.
Τέλος, γίνεται εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων των εμπλεκομένων έναντι των ορισθέντων στόχων τους και διατυπώνονται ερευνητικά ερωτήματα προς περαιτέρω μελέτη και διερεύνηση.
Within three decades the Italian presence in the ottoman South Sporades was spectacular and its indelible stamp is still today perceivable. The Italian islands of the Aegean Sea were handled by the Italian fascist state as its outpost in the rich in interests region of Middle East. For this reason from the very first moment the islands were occupied, the Italians enforced the permanent establishment policy and taking advantage of the international circumstances by virtue of international treaties they managed to annex them to the Italian territory by using a

peculiar dominion regime. It would have been, however, impossible to enforce their policy, if they had not dealt with the decentralized character of the local communities of the islands which during the long-lasting indifferent ottoman administration had managed to maintain their national and religious identity and to enjoy a preferential local government regime that was based especially regarding the predominant Greek population on the leading institution of the Orthodox Metropolis. Pursuing the complete ethnolingual enslavement mainly of the Greek orthodox community of the islands, the Italian regime of the "Isole Italiane dell'Egeo" strived by means of the administrative weakening of both the orthodox institution of Metropolis and the communities and on the top of that by the systematized use of the educational institutions and the imposition of the Italian language to achieve its goal: the Italianization of the islanders and their gradual approval of the Italian fascist regime for the strengthening of the Italian presence in this vital space.

This dissertation researches the bibliography and archives of the chronicle of the administration, organization and operation of the educational establishments and institutions in Rhodes, community and Italian ones, during the Italian occupation as well as the struggle taken up in order that the following purposes should be answered: the Italian expansionism and the irredentism and the maintenance of the ethnoglossic identity mainly of the Greek orthodox inhabitants of the islands.

Finally, some conclusions are drawn regarding the effectiveness of the educational systems of the involved parties in relation to their definite targets and some questions are formulated for further study and examination.

426Μ/2005045 Τσουρούλας Θεόδωρος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Κοινωνικο-συναισθηματική Ανάπτυξη και Μαθησιακή Ετοιμότητα Παιδιών Παλιννοστούντων – Αλλοδαπών Οικογενειών Πρωτοσχολικής Ηλικίας: Οικογένεια, Σχολικό Πλαίσιο και Πολιτισμικές Προσδοκίες Γονέων»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ποτίτσα Ξανθάκου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Οι ιδιαιτερότητες κάθε παιδιού ως ατόμου διαμορφώνονται από το κοινωνικο-οικονομικό και ψυχολογικό περιβάλλον του που καθορίζουν τη μετέπειτα πορεία του. Οι ικανότητες και οι δεξιότητες που έχει αναπτύξει κάθε παιδί σε προσχολική ηλικία θα του επιτρέψουν να ενταχθεί στη σχολική ομάδα. Επιπροσθέτως, η οργάνωση του σχολείου, τα διδασκόμενα μαθήματα, τα αναλυτικά προγράμματα, η κατάρτιση των δασκάλων είναι εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν τη γενική εικόνα του παιδιού στο σχολείο καθώς και τις επιδόσεις του. Η οικογένεια ωστόσο κατέχει σημαντική θέση στη δημιουργία γνωστικών και συναισθηματικών ερεθισμάτων καθώς και στην εικόνα αυτοεκτίμησης που υιοθετεί το ίδιο το παιδί. Η ηλικιακή ομοιομορφία των παιδιών καθώς και η ενδεχόμενη κοινή κοινωνική προέλευση στο σχολικό περιβάλλον μπορεί να συμβάλουν στη δημιουργία ομογενών ομάδων. Το κάθε παιδί ωστόσο δέχεται τη γνώση με το δικό του τρόπο που καθορίζεται από τη μοναδικότητα της προσωπικότητάς του. Ο προβληματισμός σχετικά με το πώς ένα παιδί δέχεται τη γνώση μέσα στο σχολικό περιβάλλον μπορεί να διερευνηθεί μέσα από την αξιολόγηση του βαθμού της *σχολικής ετοιμότητας του* κάθε μαθητή.
Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των πιθανών αλληλεπιδράσεων της μαθησιακής ετοιμότητας παιδιών πρωτοσχολικής ηλικίας (Α΄ Δημοτικού) με ορισμένες παραμέτρους του οικογενειακού τους περιβάλλοντος και με άλλους παράγοντες που συνδέονται τόσο με τις ιδιαιτερότητες των ίδιων των παιδιών όσο και με το σχολικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται. Πιο συγκεκριμένα, η παρούσα εργασία στοχεύει στη διερεύνηση των πιο κάτω παραμέτρων :
του βαθμού της μαθησιακής ετοιμότητας των αλλοδαπών μαθητών, μιας ιδιαίτερα ευπαθούς ομάδας παιδιών πρωτοσχολικής ηλικίας,
της σχέσης μαθησιακής ετοιμότητας και κοινωνικο-συναισθηματικών και γνωστικών παραμέτρων
των προσδοκιών των γονέων ως προς τις σπουδές των παιδιών και τη σχέση τους με το βαθμό ετοιμότητας των παιδιών

Θεωρητικά, ένα παιδί που είχε μια θετική εκκίνηση στη μάθηση, έχει πολλές πιθανότητες να ακολουθήσει μία καλή πορεία στην εκπαίδευση. Αντίθετα, αρχικές εμπειρίες έντασης, αποθάρρυνσης και αποτυχίας συμβάλλουν αρνητικά στην ανάπτυξη σχέσεων προσωπικής εμπλοκής και εποικοδομητικής πνευματικής περιέργειας (Γεωργίου-Νίλσεν, 1992: 161). Τα παιδιά χωρίς συναισθηματική και κοινωνική ωριμότητα, στα πρώτα χρόνια του Δημοτικού, έχουν πολλές πιθανότητες να εμφανίσουν προβλήματα σχολικής προσαρμογής και χαμηλές

επιδόσεις, ψυχολογική ή προβλήματα κοινωνικοποίησης αλλά και δυσκολίες ανταπόκρισης, αργότερα ως ενήλικοι, στις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις. Ένας σημαντικός αριθμός παιδιών στις ΗΠΑ (35%), έχει διαπιστωθεί ότι δεν έχουν την απαιτούμενη ψυχοκοινωνική ωριμότητα για να ενταχθούν στο δημοτικό σχολείο. Επιπλέον, το ένα τέταρτο των παιδιών αυτών θα αντιμετωπίσει σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες στις δύο πρώτες τάξεις του Δημοτικού. (School Health Alert, 1998). Στην Ελλάδα, αντίστοιχα, 10-20% του μαθητικού πληθυσμού δυσκολεύεται ή αδυνατεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σχολείου. Η διαπίστωση αυτή μαρτυρά το γεγονός ότι ένας σημαντικός αριθμός παιδιών φτάνει στο δημοτικό σχολείο χωρίς να έχει αναπτύξει τις κατάλληλες ικανότητες που απαιτούνται για να προσαρμοστεί στο σχολικό περιβάλλον. (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι., 2000).

Συνδυάζοντας τις διαπιστώσεις αυτές με το γεγονός ότι (α) κάθε χρόνο, στις δυτικές κοινωνίες, ένας ολοένα υψηλότερος αριθμός παιδιών και νέων εκδηλώνουν ψυχολογικά προβλήματα διαφόρων τύπων και βαθμού σοβαρότητας (συναισθηματικές διαταραχές, διαταραχές διαγωγής κτλ.) μέχρι και σε ποσοστό 10-15% του πληθυσμού (Albee et al., 1992. Bird, 1996. Murray & Lopez, 1996. Verhulst & Koot, 1992. Πετρόπουλος & Παπαστυλιανού, 2001) καθώς και (β) με το ότι μόνο σε 20% έως 30% των παιδιών αν και αυτά τα παιδιά έχουν διπλάσιες πιθανότητες να αναζητήσουν βοήθεια από κάποιο φορέα ψυχικής υγείας, αυτών εντοπίζεται το πρόβλημά τους πριν την έναρξη του σχολείου, τότε μπορεί εύκολα να αναλογιστεί κανείς το δυσοίωνο μέλλον των παιδιών αυτής της ομάδας. Έχει μάλιστα διαπιστωθεί ότι η εμφάνιση, ακόμη και μιας ήπιας ψυχικής διαταραχής στα πρώτα χρόνια, συχνά αποτελεί τον προάγγελο μελλοντικών και μακρόχρονων δυσκολιών σε επίπεδο ψυχικής ζωής και κοινωνικής λειτουργίας του ατόμου. Σε πολλές περιπτώσεις τα πρώτα συμπτώματα, τα οποία εμφανίζονται στην πρώτη και μέση παιδική ηλικία και αργότερα στην εφηβεία, εξελίσσονται, σε αρκετές περιπτώσεις, σε σοβαρές μορφές ψυχοπαθολογίας που συνοδεύονται από πλήθος αρνητικών επιπτώσεων στο *άτομο* (Kessler et al., 1995) όπως, για παράδειγμα, προβλήματα φοίτησης, μάθησης, διαρροής από το σχολείο, ψυχοκοινωνικές αποκλίσεις, δυσκολίες προσαρμογής κ.ά. θέτοντας την *οικογένεια* σε μια κατάσταση συνεχούς πίεσης (Noh & Turner, 1987).

Τι χρειάζεται ή ποια είναι τα συστατικά εκείνα στοιχεία προκειμένου τα παιδιά να εξελιχθούν σε υγιή (από ψυχολογικής πλευράς) άτομα, ικανά να ξεδιπλώσουν τις ικανότητες και δεξιότητές τους, που θα έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και τα οποία θα προσαρμοστούν στις απαιτήσεις του σχολείου; Μια προφανής προσέγγιση προκειμένου να μειωθούν οι επιπτώσεις των διαφόρων καταστάσεων που δυσχεραίνουν τη ζωή και κατ' επέκταση την ανάπτυξη των παιδιών είναι (α) να αναγνωριστούν και να εντοπιστούν έγκαιρα τα παιδιά/άτομα που βιώνουν πιεστικές καταστάσεις στα πρώτα στάδια της ζωής τους (είτε σε όσο το δυνατό πιο πρώιμο στάδιο της ανάπτυξης του ατόμου/παιδιού ή σε ένα πρώιμο στάδιο της αναπτυξιακής πορείας κάποιας συγκεκριμένης διαταραχής), (β) να διαγνωστούν έγκαιρα και επαρκώς οι όποιες αποκλίσεις και προσφερθεί αποτελεσματική βοήθεια/παρέμβαση. Η ανάγκη, δε, ύπαρξης συναφών ανιχνευτικών τεστ ιδιαίτερα για την προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία είναι απολύτως επιτακτική ιδιαίτερα στη χώρα μας για διάφορους λόγους όπως:

στην περίπτωση της μακροπρόθεσμα πιθανής προοπτικής επέκτασης της τυπικής εκπαίδευσης και στη βαθμίδα του νηπιαγωγείου

εξαιτίας της όλο και μεγαλύτερης έμφασης που δίδεται διεθνώς στη σημασία των πρώτων χρόνων και των εμπειριών που αποκτούν τα παιδιά, για την μετέπειτα εκπαιδευτική και κοινωνικο-συναισθηματική τους ανάπτυξη με χαρακτηριστικότερη την τεράστια οικονομική επένδυση που κάνει σήμερα η Μεγ. Βρετανία (Sammons et al., 1999. Sylva et al., 2003) μετά από μακρά συζήτηση που είχε ξεκινήσει στη δεκαετία του '80 (Ball, 1994. DES

Rumbold Report, 1990. House of Commons Select Committee, 1989) καθώς και οι αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στην προσχολική εκπαίδευση στην Σουηδία στη δεκαετία του '90 (Hwang et al., 2001)
εξαιτίας της όλο και μεγαλύτερης έμφασης στην πρόληψη αλλά και την στήριξη παιδιών που μπορεί να εντοπιστούν ότι αδυνατούν σε κάποιο τομέα, μέσω δομών παρέμβασης (Τσιάντης, 1994, 1999)
εξαιτίας της συμμετοχής στην προσχολική εκπαίδευση όλο και μεγαλύτερου αριθμού παιδιών που προέρχονται από οικογένειες διαφορετικών γλωσσικών περιβαλλόντων.
Αν μπορούσε να γίνει κάτι τέτοιο, ενδεχομένως θα μειωνόταν η ψυχολογική πίεση που προκαλούνται από την ύπαρξη των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και να αναστραφεί η πορεία των δυσχερειών και ο αντίκτυπος τους στη ζωή του ατόμου και να εστιασθούν οι προσπάθειες βοήθειας που θα προσφερθούν. Η ιδέα αυτή τονίζει το ενδιαφέρον που εκδηλώνεται στις μέρες μας για την πρώιμη παρέμβαση/πρόληψη στην ψυχοκοινωνική υγεία των παιδιών. Η πρόκληση βέβαια είναι πως θα επιτευχθεί κάτι τέτοιο.
Ένας ιδιαίτερος τομέας ο οποίος συνδέεται άμεσα με τα προηγούμενα σε σχέση όμως με το σχολείο και τη σχολική φοίτηση αφορά στο γεγονός ότι η έρευνα που έχει διεξαχθεί τις τελευταίες δεκαετίες διεθνώς (για παράδειγμα Buntaine & Costenbader, 1997. Early et al., 2001. Gorey, 2001. High/Scope Educational Research Foundation, 2002. NGA Task Force on School Readiness, 2005. Stipek & Byler, 2001. Urban Institute, 2001) έχει αναδείξει την σημαντική συνάφεια που υπάρχει μεταξύ των δυσχερειών στην μαθησιακή ετοιμότητα των παιδιών κατά την έναρξη της τυπικής τους εκπαίδευσης και μελλοντικής σχολικής αποτυχίας. Ανάλογες έρευνες έχουν δείξει πως όσο πιο πρώιμη ηλικιακά είναι παρέμβαση που γίνεται σε παιδιά που αντιμετωπίζουν μαθησιακά προβλήματα τόσο πιο θετικές αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις στις μεταγενέστερες φάσεις της ανάπτυξης και της σχολικής τους προόδου.
Βασικό σκεπτικό πίσω από την παρούσα μελέτη είναι ότι εκεί όπου παρατηρείται θετική σχέση (ακόμα και σε επίπεδο συμφωνίας των προσδοκιών) μεταξύ του προσχολικού και σχολικού πλαισίου με την οικογένεια του παιδιού υπάρχουν πολλές πιθανότητες για σχολική ετοιμότητα, καλή προσαρμογή και επιτυχία στο σχολείο αλλά και στη ζωή αργότερα.
Σαφέστατα οι σχέσεις αυτές υφίστανται εντός κάποιου πολιτισμικού πλαισίου. Με δεδομένο το γεγονός ότι η σύγχρονη Ελλάδα αποτελεί μια πολυπολιτισμική κοινωνία, περισσότερο από ποτέ άλλοτε στην ιστορία της εξαιτίας των μεγάλων μετακινήσεων πληθυσμού που καταγράφηκαν κατά την τελευταία δεκαετία με όλο και περισσότερους μαθητές ιδιαίτερων πληθυσμιακών ομάδων να εγγράφονται στο σχολείο, είναι σημαντικό να κατανοηθεί πώς αντιμετωπίζουν οι γονείς διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων την ανάπτυξη του παιδιού κατά την πρωτοσχολική περίοδο και τι αναμένουν από τα παιδιά τους σε επίπεδο δεξιοτήτων.
In this study, the readiness of children from different multiethnic backgrounds (i.e. children of foreign citizens, children of economic migrants etc.,) to enter elementary school is being examined through a descriptive empirical study. Certain parameters analyzed in the current thesis, are associated with a number of competences which allow children to adapt more easily in the school environment and respond successfully to school requirements. The association between those aspects in the context of a multicultural family background (i.e. the expectations the parents have fro the educational future of their children as well as their cultural belief) is being studied in depth.
In this research a survey was conducted amongst 61 children – as well as their mothers – attending the first grade classes in three 'cross-cultural' public primary schools (two in Thessaloniki and one in Athens) who responded to a number of specific questionnaires. The data collected and evaluated concerned childrren's readiness to attend elementary school and their level of competence.

Through this survey it was found that approximately one third of the children participating in this research did face certain adjustment difficulties in the school environment. This outcome did also differ from parents' initial estimations regarding their children's difficulties. This outcome might be attributed to the lack of interest of children's school performance by their parents as well as to a more sociocentric approach in mothers' value system regarding the educational practices. Parents' and in particular mothers' education level and the years of permanence in Greece were found to affect directly the importance attributed to the Greek language and to its use in the house. The majority of mothers expect that their children will succeed to enter university. Although children's schoolwork belongs exclusively to their mothers, once again, mother's education level and years of residence in Greece were factors that effected children positively. In their great majority mothers also believe that school teachers help their children at school. The mothers that participated in this study hold a more individualistic approach regarding the education of their children in as much that the higher the assimilation of the parents into the country of reception (Greece) the better the readiness of children to adapt in the school context.

426Μ/2005029 Φιλιόπουλος Γεώργιος

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Σχέσεις Οικογένειας – Σχολείου ως Παράγοντας Σχολικής Αποτελεσματικότητας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Χρήστος Γκόβαρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Νικόλαος Ανδρεαδάκης, Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής διαφόρων μεταναστευτικών ομάδων μπορεί πλέον να χαρακτηριστεί ως πολυπολιτισμική κοινωνία. Λόγω αυτού, η ελληνική κοινωνία αντιμετωπίζει μια ιδιαίτερη πρόκληση στο να διαμορφώσει ένα σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον το οποίο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις απαιτήσεις όλων των πολιτισμικών και κοινωνικών ομάδων, έτσι ώστε να μπορέσουν να προσαρμοστούν στο εκπαιδευτικό της σύστημα τα παιδιά των αλλοδαπών καθώς και των παλιννοστούντων ομογενών. Η Διαπολιτισμική Εκπαίδευση ασχολείται με τα προβλήματα που δημιουργούνται από τη συνάντηση ατόμων από πολλούς πολιτισμούς καθώς και με τις παιδαγωγικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπισή τους. Παράλληλα, η οικογενειακή δομή και οι διεργασίες των ενδο-οικογενειακών σχέσεων, τα οικογενειακά γεγονότα και η πορεία ζωής των γονέων επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση του παιδιού, τη συνολική του ανάπτυξη και δυνατότητα μάθησης και τη διαμόρφωση της ψυχοκοινωνικής του ταυτότητας.
Στη σημερινή σχολική πραγματικότητα δεν μπορεί να αγνοηθεί το θέμα των αλλοδαπών μαθητών καθώς τα παιδιά με διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά έχουν έντονη παρουσία στα σχολεία της χώρας μας. Η ομαλή προσαρμογή των μαθητών με διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά στο χώρο του σχολείου συνδέεται άμεσα με την ικανοποιητική ένταξη τους στο νέο προς αυτούς σχολικό και κοινωνικό πολιτιστικό περιβάλλον. Παράλληλα, το οικογενειακό πλαίσιο καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την ψυχική υγεία και την ανάπτυξη σε ψυχολογικό και κοινωνικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο συμπεριφοράς.
Άρα η ανάγκη για διεξαγωγή ερευνών για τις ιδιαίτερες ανάγκες αυτής της κατηγορίας του μαθητικού πληθυσμού είναι επιτακτική. Εκτός από τη διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή της διαπολιτισμικής αγωγής στη χώρα μας είναι εξίσου απαραίτητη και η μελέτη των επικοινωνιακών διεργασιών μέσα στην οικογένεια, εφόσον αυτές μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην κατανόηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες αλλοδαπών στη χώρα μας σε σχέση με την εκπαίδευση των παιδιών τους. Βασικότερος σκοπός της παρούσας ερευνητικής μελέτης είναι η διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ σχολείου και αλλοδαπών οικογενειών και το κατά πόσο αυτές επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος για τους μαθητές μετανάστες που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία.
Το θεωρητικό μέρος της παρούσας εμπειρικής έρευνας ασχολείται με τον ορισμό των εννοιών της οικογένειας και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, συζητούνται η κατάσταση της εκπαίδευσης στο Ελληνικό σχολείο, η σχολική εκπαίδευση των παιδιών μεταναστών στη χώρα μας καθώς η σχέση μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας των αλλοδαπών μαθητών ως παράγοντας σχολικής αποτελεσματικότητας.

Πιο αναλυτικά, το πρώτο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους ασχολούμαστε με την οικογένεια και το άτομο ως μέλος της οικογένειας. Η οικογένεια είναι κοινωνική ομάδα με ιδιαίτερη δυναμική, καθώς το ατομικό και το ομαδικό εμπλέκονται σε αυτήν με χαρακτηριστικό τρόπο, διαμορφώνοντας έτσι την εσωτερική της πραγματικότητα. Σύμφωνα με τη Μουσούρου (1999), η οικογένεια αποτελεί κύριο και καίριο στοιχείο της οργάνωσης του συλλογικού όσο και του ατομικού βίου. Η σημασία που αποδίδουμε στον όρο οικογένεια οφείλεται κυρίως στο ρόλο της ως «γέφυρας» που συνδέει τον κοινωνικό και τον ατομικό, το δημόσιο και τον ιδιωτικό βίο.

Στο ίδιο κεφάλαιο συζητούνται, επίσης, η οικογένεια ως μέρος της ευρύτερης κοινωνίας στην ελληνική πραγματικότητα καθώς και οι λειτουργίες που επιτελεί η οικογένεια. Η οικογένεια, ως μέρος της κοινωνίας, αποτελεί σύστημα, η δομή και ο ρόλος του οποίου επηρεάζονται από τις ευρύτερες κοινωνικές συνθήκες και τους κοινωνικούς θεσμούς, και συγχρόνως επηρεάζει με τη λειτουργία της τους διαφόρους θεσμούς, καθώς συνδέεται με την κοινωνία με σχέση αλληλεξάρτησης. Σύμφωνα με τον Κυριακίδη (2000), το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο βρίσκεται, ζει και δρα μια οικογένεια επηρεάζει τόσο τους κανόνες της όσο και τους ρόλους των μελών της, ενώ η πορεία της σωματικής και πνευματικής ανάπτυξης του παιδιού καθορίζεται από τις εμπειρίες του μέσα στην οικογένειά του, εμπειρίες από τις οποίες δεν μπορεί ποτέ να αποδεσμευτεί τελείως. Για την ομαλή λειτουργία του οικογενειακού συστήματος, θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να ικανοποιούνται επαρκώς μέσα στην οικογένεια, οι υλικές, οι πνευματικές, οι ψυχικές και οι κοινωνικές ανάγκες των ατόμων-μελών της.

Τέλος, αναφερόμαστε στην επίδραση της οικογένειας στην ανάπτυξη του παιδιού και στη συμβολή της οικογένειας τόσο στη γλωσσική όσο και γνωστική ανάπτυξη του παιδιού. Στην οικογένεια το παιδί περνά μεγάλο χρονικό διάστημα και υπάρχει διαφορετική αλληλεπίδραση παραγόντων, όπως οι κληρονομικές καταβολές, η ιδιοσυγκρασία του ατόμου, και οι εμπειρίας που βιώνει το άτομο. Η οικογένεια παρέχει τις πρώτες βιωματικές εμπειρίες της παιδικής ηλικίας, οι οποίες, καθώς και ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο αξιολογούνται και ερμηνεύονται από το παιδί συνιστούν καθοριστικά στοιχεία για την ομαλή ανάπτυξή του, καθώς, στα πρώτα χρόνια της ζωής διαμορφώνονται τα βασικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του ατόμου. Επιπροσθέτως, η οικογένεια επηρεάζει τόσο τη γλωσσική όσο και τη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών-μελών της, πράγμα που είναι σαφώς πιο δύσκολο να επιτευχθεί σε οικογένειες αλλοδαπών στις οποίες η πρώτη γλώσσα των γονιών είναι – στις περισσότερες περιπτώσεις τουλάχιστον – διαφορετική από τη γλώσσα της κοινωνίας που ζούνε.

Στο δεύτερο κεφάλαιο συζητούνται πρώτον η εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα, δεύτερον η έννοια 'διαπολιτισμός' και τέλος τα πέντε μοντέλα εκπαίδευσης παιδιών και μετακινούμενων πληθυσμών. Πιο αναλυτικά ορίζεται ο σκοπός της παιδείας και της εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος της Ελλάδας «Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους που έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες» (Παπάς, 1998: σελ. 92).

Στη συνέχεια ορίζεται η έννοια του διαπολιτισμού, που αποτελεί κυρίως, σύμφωνα με τον Herskovis (1938), έναν τρόπο σκέψης. Ο όρος «διαπολιτισμός» χρησιμοποιείται υπό την έννοια της διαπολιτισμικής συνείδησης, την διαδικασία δηλαδή της αποδοχής και ενσωμάτωσης πολιτισμικών στοιχείων μιας κοινωνίας από μιαν άλλη, με την οποία έρχεται σε επαφή με οποιονδήποτε τρόπο. Κλείνοντας το δεύτερο κεφάλαιο, αναφερόμαστε στα μοντέλα εκπαίδευσης που αφορούν και την ομάδα των μεταναστών μαθητών, τα οποία είναι το

αφομοιωτικό μοντέλο, το μοντέλο ενσωμάτωσης, το πολυπολιτισμικό μοντέλο, το αντιρατσιστικό μοντέλο και το διαπολιτισμικό μοντέλο.
Συνεχίζοντας στο τρίτο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους της παρούσας εμπειρικής μελέτης συζητείται πιο αναλυτικά η έννοια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, ο σκοπός της και τα προβλήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος. Επιπλέον, ορίζεται το διαπολιτισμικό σχολείο και οι σκοποί που πρέπει να θέτονται από τα διαπολιτισμικά προγράμματα. Τέλος, συζητούνται τόσο η σχολική επιτυχία όσο και η σχολική αποτυχία στο διαπολιτισμικό πλαίσιο.
Η διαπολιτισμική εκπαίδευση δίνει μεγαλύτερη αξία στην έννοια της δημοκρατίας, στο βαθμό που η πολιτιστική διαφορά θεωρείται θετική πηγή για τις πολύπλοκες διαδικασίες ανάπτυξης της κοινωνίας και του ατόμου. Άρα, αυτή η μορφή εκπαίδευσης ξεπερνάει τα όρια της εκπαίδευσης του πολύμορφου πολιτισμού, που συνίσταται απλά και μόνο στο σεβασμό και την αποδοχή της πολιτιστικής ή εθνικής διαφοράς και όχι στην αναζήτηση νέων και αρθρωμένων ισορροπιών. Σκοπός της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι η κατάργηση της ιεραρχικής σκέψης και ο αποσυντονισμός της λογικής της εγκαθίδρυσης και της αναπαραγωγής. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση αναγνωρίζει ότι οι διαφορετικοί πολιτισμοί δε βρίσκονται ο ένας πλάι στον άλλον, αλλά έρχονται σε επαφή, και είναι ισότιμη άρα έχει ως στόχο και την εξάλειψη των διακρίσεων και του αποκλεισμού.
Όσον αφορά τα προβλήματα στο διαπολιτισμικό σχολείο, ένα από τα κυριότερα είναι το ότι θεωρεί ο μαθητής-μετανάστης τη μητρική του γλώσσα ως εμπόδιο για την είσοδό του στη χώρα υποδοχής, καθώς και κοινωνικά υποδεέστερη. Έτσι το διαπολιτισμικό σχολείο πρέπει να υποστηρίζει την καλλιέργεια των ικανοτήτων των μαθητών-μεταναστών μέσω ξεχωριστών δραστηριοτήτων, που πρέπει να ορίζονται από την αρχή και να πραγματοποιούνται. Τέλος, συζητείται το πρόβλημα της σχολικής επιτυχίας σε πολυπολιτισμικό πλαίσιο μέσα στον ευρωπαϊκό χώρο καθώς και στην Ελλάδα.
Το τέταρτο κεφάλαιο διαπραγματεύεται τη σχολική εκπαίδευση των παιδιών μεταναστών. Είναι απαραίτητο για τους αλλοδαπούς μαθητές όχι μόνο να μάθουν τη γλώσσα του τόπου που εγκαθίστανται αλλά επίσης, να προσαρμοσθούν σε ένα καινούργιο κοινωνικό-πολιτιστικό περιβάλλον και να ενταχθούν μέσα σε αυτό για να μπορέσουν να λειτουργήσουν στο νέο σχολικό και κοινωνικό χώρο. Εκτός από τα προβλήματα προσαρμογής μαθητών από χώρες του εξωτερικού στο ελληνικό σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον, συζητούνται επίσης και οι στόχοι της εκπαίδευσης των αλλοδαπών μαθητών. Τελειώνοντας το κεφάλαιο αυτό αναφερόμαστε στη σχολική και κοινωνική ένταξη παιδιών μεταναστών στην ελληνική κοινωνία.
Το πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο διαπραγματεύεται τη συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας καθώς και η επίδραση της σχέσης αυτής στη σχολική αποτελεσματικότητα των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα αναφερόμαστε στην αναγκαιότητα της επικοινωνίας και συνεργασίας του σχολείου με την οικογένεια και στην επικοινωνία σχολείου-οικογένειας στην Ελλάδα. Από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας είναι φανερό ότι κάποιο εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η επαγγελματική τους θέση διακυβεύεται αν οι γονείς εμπλακούν σε δραστηριότητες που τυπικά ανήκουν στη δική τους δικαιοδοσία ενώ άλλοι εξαρτούν την επιτυχία του έργου τους και από τη συμμετοχή των γονέων. Οι απόψεις διίστανται και απορρέουν από δύο αντιτιθέμενες θεωρίες για τις σχέσεις σχολείου - οικογένειας.
Όσον αφορά την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας, συζητούμε αναλυτικά συγκεκριμένες έρευνες που έχουν διεξαχθεί στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα: του Ξωχέλλη (1984), του Καούρη (1992), των Φρειδερίκου και Φολερού-Τσερουλή (1991), του Πυργιωτάκη (1992) και την πιο πρόσφατη έρευνα για το θέμα αυτό στον Ελληνικό χώρο, αυτή της Γιαννακάκη που πραγματοποιήθηκε το 1997.

Ακολουθεί αναλυτική ανασκόπηση της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε για τη διεκπεραίωση της παρούσας ερευνητικής μελέτης στο έκτο κεφάλαιο. Τα αποτελέσματα της έρευνας συζητούνται αναλυτικά και παρουσιάζονται στο έβδομο κεφάλαιο, το οποίο κλείνει με τη συνοπτική συζήτηση των κυριότερων συμπερασμάτων που προέκυψαν από την έρευνα αυτή. Πιο αναλυτικά, η ανάλυση των απαντήσεων των εκπαιδευτικών καθώς και των αλλοδαπών γονέων έδειξε ότι οι αλλοδαποί μαθητές αντιμετωπίζουν δυσκολίες τόσο με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας όσο και με την ένταξη τους στο κοινωνικό περιβάλλον. Οι περισσότεροι αλλοδαποί γονείς δήλωσαν ότι έχουν καλές σχέσεις με το δάσκαλο του παιδιού τους και, παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί του δείγματος ότι θέλουν να έχουν φιλικές σχέσεις με τους γονείς των μαθητών τους και να είναι εξοικειωμένοι με τις διαφορετικές κουλτούρες ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν καλύτερα στις ανάγκες της σημερινής εκπαιδευτικής πραγματικότητας.

Η ανάπτυξη ενός λειτουργικού μοντέλου διαπολιτισμικής αγωγής μπορεί να συμβάλει θετικά στην ομαλή συνύπαρξη και συνεργασία ατόμων με διαφορετική γλώσσα, κουλτούρα, εθνικότητα και με αυτόν τον τρόπο πρέπει να απαντήσει η Παιδαγωγική Επιστήμη στις αυξημένες απαιτήσεις της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Κατά συνέπεια με το σχεδιασμό ενός διαπολιτισμικού μοντέλου εκπαίδευσης αυτό θα στοχεύει και θα επιτυγχάνει.

Ο ισχυρισμός αυτός ενισχύεται από την άποψη της πλειοψηφίας των υποκειμένων ότι η δημοκρατική συμβίωση και αλληλεγγύη των κοινωνικών ομάδων όχι μόνο προϋποθέτει αλλά και απαιτεί τη σύνδεση εκπαίδευσης και κοινωνίας. Με άλλα λόγια ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός δεν αρκεί, αν το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο δεν είναι προετοιμασμένο να τον δεχτεί και να τον αφομοιώσει. Η εκπαίδευση και η κοινωνία, υποστηρίζουν οι εκπαιδευτικοί καθώς και οι αλλοδαποί γονείς του δείγματος, είναι απαραίτητο να συνδεθούν και να προσαρμοστούν σε ένα νέο σύστημα σχέσεων όπως αυτό θα υπαγορεύεται από τις αρχές του δημοκρατικού διαλόγου μεταξύ των ομάδων, του σεβασμού και της αποδοχής των ιδιαιτεροτήτων τους.

Τέλος, είναι πολύ θετικό σημάδι το γεγονός ότι, στο σύνολό τους, και οι εκπαιδευτικοί και οι αλλοδαποί γονείς του συγκεκριμένου δείγματος αντιμετωπίζουν με θετικό πνεύμα την προοπτική ανάπτυξης της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, όπως έχει γίνει η σημερινή Ελλάδα.

Η ανάγκη για διαπολιτισμική αγωγή μεγαλώνει με το πέρασμα των χρόνων εφόσον η ελληνική κοινωνία είναι και συνεχίζει να εξελίσσεται σε πολυπολιτισμική. Αυτό υποδηλώνει την αναγκαιότητα αρτιότερης κατάρτισης των εκπαιδευτικών, η οποία πρέπει να αποβλέπει στη δημιουργία εκπαιδευτικών με σωστή εκπαίδευση ώστε να αισθάνονται σιγουριά και να αντιμετωπίζουν με ανοιχτό πνεύμα τις νέες προκλήσεις. Παράλληλα, βέβαια, οι εμπειρίες που αποκτώνται με το πέρασμα του χρόνου, τόσο στην εκπαίδευση όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, μας εξοικειώνουν και μας κάνουν πιο ευαισθητοποιημένους σε θέματα που αφορούν άλλους πολιτισμούς με τους οποίους συνυπάρχουμε.

426Μ/2005014 Φράγκου Ελένη

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας: «Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων: Το Προφίλ των Ειδικών Πληθυσμών και ο Βαθμός Ένταξής τους στην Ελληνική Αγορά Εργασίας»

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Νικήτας Πολεμικός, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Αναστάσιος Κοντάκος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. Πανεπιστημίου Αιγαίου

Παναγιώτης Σταμάτης, Διδάσκων 407/80, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστημίου Αιγαίου

Όσο μεταβαίνουμε από λιγότερο προς περισσότερο αναπτυγμένες κοινωνίες, το πλήθος και η υφή των αναγκών πολλαπλασιάζονται και διαφοροποιούνται, καθώς είναι φυσικός νόμος η ικανοποίηση μιας ανάγκης να δημιουργεί ταυτόχρονα και αυτόματα μια ή περισσότερες καινούργιες.
Αν δεχθούμε ότι η απασχόληση έχει ως πρωταρχικό στόχο την ικανοποίηση των αναγκών του ατόμου, τότε η προβληματική μας πρέπει να εντοπιστεί στις συνθήκες και στις ευκαιρίες για απασχόληση που παρέχονται στο κάθε άτομο, όπως αυτές διαμορφώνονται μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τα τυπικά του προσόντα, τα οποία του επιτρέπουν να γεφυρώνει τις ατομικές επιθυμίες και προσδοκίες με τις πραγματικές δυνατότητες.
Παρόλο, όμως, που έχουν πραγματοποιηθεί αξιοσημείωτες δομικές βελτιώσεις στην αγορά εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, κατ΄ επέκταση, της Ελλάδας, η απασχόληση, τα επίπεδα συμμετοχής και, συνεπώς, και η ανεργία ιδιαίτερα των ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς κυρίως ομάδες παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Αυτό συμβαίνει επειδή ο κοινωνικός αποκλεισμός περιγράφεται συνήθως με οικονομικούς όρους, χωρίς να δίνεται σημασία στα γενεσιουργά αίτιά του, στα χαρακτηριστικά του, στις επιπτώσεις του. Παράλληλα, οι πρακτικές, οι συνήθειες, η συμπεριφορά, οι προσδοκίες, η νοοτροπία και ο τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων των ανέργων απέχουν κατά πολύ από την εικόνα που διαμορφώνουν για τους τελευταίους εκείνοι που καθορίζουν την εθνική πολιτική για την καταπολέμηση της ανεργίας.
Η παρούσα εργασία επιχειρεί από τη μια πλευρά να αποκωδικοποιήσει και να αναλύσει ποσοτικώς το προφίλ (δημογραφικά, κοινωνικά, οικονομικά και εργασιακά στοιχεία) των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες και επισκέφτηκαν το Γραφείο Παροχής Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών του Δήμου Πολίχνης, Νομού Θεσσαλονίκης το διάστημα Ιούνιος 2003- Μάιος το 2006, και, από την άλλη, διερευνά ποιοτικώς το ιστορικό τους, τον τρόπο που αντιμετωπίζουν την ανεργία ή τον κοινωνικό αποκλεισμό, τις δυνατότητες που τους παρείχαν άλλα προγράμματα αντιμετώπισης του φαινομένου, καθώς και άλλες δομές (π.χ ΟΑΕΔ, Νομαρχίες κ.ά.). Η ποσοτική ανάλυση πραγματοποιείται μέσω της στατιστικής επεξεργασίας των δεδομένων μιας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, η οποία εμπλουτίζεται και ανανεώνεται σε καθημερινή βάση, ενώ η ποιοτική ανάλυση βασίζεται α) στις συνεντεύξεις-μαρτυρίες κάποιων από τους εξυπηρετούμενους του γραφείου β) στο ιστορικό τους και στο προσωπικό ημερολόγιο δραστηριοτήτων.

As long as we turn from least to more developed societies, the needs are multiplied and differentiated, since it is a natural law the satisfaction of need to create simultaneously and automatically one or more new.
If we accept that the employment aims basically at the satisfaction of needs of individual, then our questioning should be located in the conditions and in the occasions for employment that are provided in each individual, as they are shaped in a social frame, based on the particular characteristics and qualifications, that allow him to bridge the individual wishes and expectations with the real possibilities of employment.
Although there have been realized remarkable structural improvements in European Union's and additionally in Greece's job market, the employment, the participation levels and, consequently, the unemployment especially of individuals that are socially excluded remain in high levels. This happens because the social exclusion is usually described with economic terms, without to be given importance in its causes, in its characteristics, in its repercussions. At the same time, the practices, the habits, the behavior, the expectations, the mentality and the way of confronting unemployeds' problems are far away from the picture that shape those who determine the national policy against unemployment.
The present work attempts, firstly to uncode and to analyze quantitatively the profile (demographically, socially, economic and labor elements) of individuals that are socially excluded and have visited the Social Supporting Services Office of Municipality of Polichni, in Thessaloniki, Greece, from June 2003 to May 2006, and, secondly, it qualitatively investigates their background, the way that face unemployment or social exclusion, the possibilities that are provided to them by other programs which confront the phenomenon, as well as other structures (p.h Organization for the Work Force's Occupation etc.). The quantitative analysis is realised via the statistical treatment of information taken from an electronic database, which is enriched and renewed in a daily base, while the qualitative analysis is based on a) interviews of people that visited the office b) their background and personal timetable of activities.